

En annan Jesus

Kapitel 5

ur

They never told me *this* in church

av **Greg S. Deuble**

© 2006, Restoration Fellowship, Atlanta, USA

www.restorationfellowship.org

Översättning: © Eivor Alpsten

Svenska Folkbibeln (SFB) har använts om inget annat anges.

En annan Jesus

Ty om någon kommer till er och predikar en annan Jesus än den vi har predikat ... då fördrar ni det bara alltför väl (2 Kor 11:4).

I sin introduktion till *The Passover Plot* sätter Dr Schonfield visligt standarden för debatten angående Jesu identitet och uppgift med följande ord:

Det enda sättet på vilket vi kan hoppas att lära känna Jesus är att först bli medvetna om honom som människa av sin egen tid, sitt eget land och folk, vilket kräver en mycket nära kännedom om alla tre. Vi måste beslutsamt vägra att skilja honom från hans egen miljö och låta de faktorer som spelade roll för honom spela en roll för oss. Vi måste lägga märke till de drag hos honom som var personliga, individuella, vare sig de är angenäma eller oangenäma och som ger oss attribut och karakteristiska drag hos en varelse av kött och blod. Först när denne galileiske jude har gjort intryck på oss angående (de naturliga) aspekterna av sin dödlighet är vi berättigade att börja ägna oss åt honom och att bedöma hans värde, genom att tillåta honom delge oss sitt sinnes tankar och motiven för hans handlingar.¹

Dr Schonfield berättade att många kristna han talade med inte ens var medvetna om att termen "Kristus" helt enkelt var en grekisk översättning av den hebreiska titeln Messias och trodde att det på något sätt syftade på den andra personen i treenigheten. "Så sammankopplat hade ordet 'Kristus' blivit med föreställningen om Jesus som inkarnerad Gud att titeln 'Messias' ansågs som något egendomligt judiskt utan samband." Han skrev:

Jag har ofta frågat mina kristna vänner: "Räcker det inte att tro på En Gud, Herre över alla andar och att acceptera Jesus som hans messianske budbärare?" Men det verkade som om Jesu Messiaskap enligt deras uppfattning bara hade att göra med judarna och inte betydde något i deras erfarenhet. Många var inte ens medvetna om att Kristus helt enkelt var en grekisk översättning av den hebreiska titeln Messias (den Smorde) och antog att det hade att göra med den himmelska naturen av den andra personen i treenigheten. Det tog mig lång tid att förstå att när vi talade om Gud talade vi inte samma språk, och att det fanns ett allvarligt kommunikationsproblem.²

---

¹ Hugh Schonfield, *The Passover Plot*, s. 12.

² *Ibid.*, s. 12.

N. T. Wright, biskop i Litchfield håller med: ”Ett av de mest orubbliga misstagen överallt i litteraturen om Jesus under de sista hundra åren är att använda ordet 'Kristus', vilket helt enkelt betyder 'Messias', som om det vore en 'gudomlig titel’.”³

Mashiach

I judiskt språkbruk kunde en ”messias” (hebr. *mashiach*, en ”smord”) syfta på en profet, en präst eller en kung som var invigd till tjänst för Gud. Hebréerna trodde att när Gud smorde denna person, utrustades han eller hon till att utföra Guds arbete därför att han/hon fick ett mått av den helige Ande. Gud utnämnde sådana agenter till helig tjänst. Därför finns det i den hebreiska Bibeln *olika* ”messias”, ett antal ”smorda” eller ”kristusar”. Kung Saul kallas tolv gånger för *mashiach* (1 Sam 12:3, 5; 24:7, två gånger, 11; 26:9, 11, 16, 23; 2 Sam 1:14, 16). David kallas så sex gånger (2 Sam 19:21; 22:51; 23:1; Ps 18:51; 20:7; 28:8). En präst kallas ”messias” fyra gånger (3 Mos 4:3, 5, 16; 6:22). Den regerande kungen kallas ”den smorde” tre gånger (Klag 4:20; Ps 84:9; 89:39). Patriarkerna betecknades så två gånger (Ps 105:15; 1 Krön 16:22); Salomo en gång (2 Krön 6:42); en blivande kung en gång (1 Sam 16:6). Till och med den hedniska kungen Kores kallas ”messias” en gång i Jesaja 45:1! Den kommande eller utlovade, den slutlige ”Messias” benämns så nio gånger (1 Sam 2:10, 35; Ps 2:2; 89:52; 132:10, 17; Dan 9:25, 26; Hab 3:13). Det fanns alltså många ”kristusar” som kom före Jesus, men han är den slutlige ”Kristus”. I Nya testamentet betecknas kristna som ”de smorda”, dvs. ”kristusar” (Se 2 Kor 1:21). Det finns ingen antydning om att titeln messias betecknar Gudomen. Att bli en messias är att bli en agent åt den ende Guden. Som den slutlige och störste *mashiach* kombinerade Jesus i sin person tjänsterna för profet, präst och kung. Gud Fadern smorde honom sannerligen mer än alla hans föregångare, mer än hans medbröder (Hebr 1:9). Det föll aldrig en jude in att tro att Jesus som Messias också på något sätt var en andra medlem i Gudomen som nu var inkarnerad, att Gud Sonen nu strövade omkring i mänskligt kött genom att själv bli människa. Enligt bruket i Gamla testamentet visar termen Messias, den Smorde, på en kallelse till tjänst. Helt visst ”var det inte titeln på en aspekt hos Gudomen”⁴ Detta är ett senare icke-judiskt påfund som uppstod genom att man ignorerade Jesu judiska kontext och genom att uppfinna en lära som man kallade inkarnationen – föreställningen att en andra person i treenigheten, Gud Sonen, blev en mänsklig varelse. Som Lockhart säger: Kristendomen ignorerade ”Messias” och utarbetade teologiskt ”Kristus” till ”Gudamänniska”. ”Jesus som 'Messias' är en mänsklig varelse; Jesus som 'Kristus' är något helt annat. Denna lära påstår att de två naturerna – Guds natur och mänsklig natur – i sitt innersta väsen var så sammansmälta att Jesus samtidigt var *alltigenom* mänsklig och *alltigenom* gudomlig, en kombination av motsatser helt omöjliga att förklara eller förstå.”⁵ Don Cupitt fångar problemet om Jesu dubbla natur på följande sätt: ”Det är som om Jesus ena ögonblicket

³ N. T. Wright, *Who was Jesus?* s. 57.

⁴ Hugh Schonfield, *The Passover Plot*, s. 47.

⁵ Lockhart, *Jesus the Heretic*, s. 44.

var Clark Kent och i nästa Supermannen.”⁶ Eller som Lockhart kraftfullt säger, att tro på två naturer som en bokstavlig tolkning är ”likvärdigt med att bli ombedd att tro att Jona svalde fisken och inte fisken Jona”.⁷

När en uppriktig romersk-katolsk troende kallar Maria ”Guds moder” hukar sig kristna med ett protestantiskt arv. Vi roas av den omöjliga förespeglingen att den Allsmäktige Guden en dag ödmjukt skulle ha närmat sig den judiska flickan Maria med önskemålet: ”Maria, skulle du vilja vara vänlig och bli Min mor?” Från vårt ”objektiva” och fördomsfria perspektiv som en ”outsider” är det lätt att se hur denna Maria-myt bryter mot Skrifternas bud. Vi kan på miltals avstånd upptäcka hur senare tradition arbetade fram en Maria som evig jungfru, som aldrig senare kunde glädja sig åt sexuellt umgänge med sin make Josef (även om Skrifterna lär att hon hade barn med Josef efter Jesu födelse). Vi kan upptäcka den andra Maria-myt som säger att Maria kom till genom en obefläckad avlelse, som betyder att hon alltid var utan synd och som utan Skrifternas stöd – utan att dö - påstås mirakulöst ha upplyfts till himlen för att förhärligas bredvid sin Son som ”med-återlöserska” (den officiella romerska läran om Marias himmelfärd). Men det är mycket svårare på ”vår” sida om staketet att upptäcka hur Kristus-mytens också skapades. När Jesus kallas ”Gud Sonen”, kan vi då lika lätt se hur detta överträder Skrifternas dokument? Vi kommer strax att se att i Bibeln kallas Jesus Guds Son, vilket betyder något helt annat än Gud Sonen. Och när Jesus i post-biblisk tid kallades ”Gudamänniskan” ser vi inte den uppenbara blinda fläcken i vårt grekiska seende, för Bibeln beskriver honom inte en enda gång så. Jesus kallar sig själv en ”man” (Joh 8:40) och apostlarna kallar honom ”en man” (Apg 2:22). Han kontrasteras ständigt mot Gud och skiljs tydligt från honom, sin Fader. Den hebreiska Bibeln förutsade att Jesus skulle vara en man (Jes 53:3). Skriften använder aldrig termen ”Gudamänniska” för att berätta för oss vem Jesus är. Den tidens grekiska språk hade ett utmärkt bra ord för ”Gudamänniska” (*theiosaner*) men det förekommer inte i Nya testamentet. Så varför håller vi fast vid dessa utombibliska termer? Varför fortsätter vi att använda icke-bibliskt (dvs. obibliskt) språk för att beskriva Jesus? Eller spelar det verkligen någon roll?

Det ordspråk är sant som säger att vi är mycket snabba att se flisan i ögat på en annans teologi, men hur blinda är vi inte för bjälken i vårt eget. Maria är inte Guds Moder enligt Skrifterna. Och inte heller är Jesus Gud Sonen eller Gudamänniskan enligt Bibeln. Och ingenstans kallas han ”Gud av Gud” som den senare nicenska trosbekännelsen kallar honom. Protestanter som gör anspråk på att vara Bibelns folk borde känna till att det omtvistade utombibliska ordet som användes i Nicea, *homoousios*, som betyder ”av samma substans” ”inte kom från Skrifterna utan framför allt från gnostiska läror.”⁸ Resultatet blev att sådan terminologi introducerade främmande begrepp i den kristna förståelsen av Gud. Med andra ord, ”ett epokgörande

---

⁶ D.Cupitt, *The Myth of God Incarnate*, citerat i Lockhart, *Jesus the Heretic*, s. 137.

⁷ *Ibid.*, s. 45.

⁸ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 500.

paradigmskifte ägde rum mellan Skriften och Nicea”.⁹ I detta kapitel frågar vi, i vilken mening Jesus är Guds *Son*? Innan vi gör det, låt mig kort säga något om den andra stora traditionella undervisningen jag syftade på i början av kapitel 3, nämligen att det finns ”två naturer” i vår Herre Jesus. Konciliet i Kalcedon år 451 v. t. (vår tideräkning) försöker förklara på följande sätt:

Vi följer de heliga fäderna och vi bekänner en och samme Son, Vår Herre Jesus Kristus, fullkomlig i sin mandom, sann Gud och sann människa, med en förnuftig själ och en kropp, av samma väsen som Fadern med hänsyn till sin gudom och av samma väsen i det mänskliga som vi, oss lik i allt utom i synden; till gudomen född av Fadern före all tid men i dessa yttersta dagar född av jungfrun Maria, Gudsföderskan (Theotokos) som människa för vår skull och för vår frälsnings skull; en och samme Kristus, Sonen, Herren, den enfödde, vilken vi bekänner i två naturer utan sammanblandning, oföränderlig, odelbar, oskiljaktig, varvid skillnaden mellan de båda naturerna på intet sätt upphävs genom deras förening utan de särskilda egenskaperna hos vardera naturen bibehålles och flödar samman i en enda person och en enda hypostas, tvärtom icke söndrad och uppdelad i två personer utan i en och samme Son, den enfödde, Gud, Ordet, Herren Jesus Kristus. (Hefe II: 453) [Den svenska översättningen från boken *Arvet från kyrkofäderna* av Ezra Gebremedhin, Artos bokförlag 1992, s. 252.]

Den välkände förkunnaren Martyn Lloyd-Jones säger att han står med djup respekt inför detta häpnadsväckande påstående och medger att:

Det ligger bortom vårt förnuft; det ligger bortom vårt förstånd, detta som vi har varit tvungna att säga i samband med läran om treenigheten och många andra läror. Vad vi har att göra är att underordna oss Bibeln ... Vi måste upphöra med att försöka överbrygga det oändliga med vårt begränsade förnuft, ja, med vårt syndfulla förnuft, och vi måste ta emot sanningen som den är oss given.¹⁰

På nytt vill jag säga, att stå inför ett mysterium som klart avslöjats i Skriften är en sak, men att stå inför människotillverkad motsägelse är något helt annat. Vem är Jesus Kristus egentligen? Det finns åtminstone en miljard människor i världen som bestämt förnekar att Jesus på något sätt är Guds Son. För muslimer är det rent ut en hädelse att kalla Jesus Guds Son. Koranen säger:

De [kristna] säger: ”Den Barmhärtige har skaffat sig en son.” Ni har gjort en monstruös sak. Himlarna hotar att brista, jorden att rämna och bergen att störta samman i grus, därför att de tillskriver den Barmhärtige en son. Men det är inte förenligt med den Barmhärtiges majestät att han skulle avla en son (Sura 19:91-93).

En stor grupp som gör anspråk på det kristna namnet påstår att Jesus är Fadern själv. I Mormons bok, i kapitelrubriken till Mosiah bok står det: ”Kristus är både Fadern och Sonen; Och eftersom han bor i kött ska han kallas Guds Son och är så Fader och Son – Fadern, därför att han kom till genom Guds kraft; och Sonen därför att han är kött; han

---

⁹ *Ibid.*, s. 503.

¹⁰ Lloyd-Jones, *God the Father, God the Son*, s. 283.

blir så Fader och Son – och de är en Gud, ja, själva den Evige Fadern av himmel och jord” (Mosiah 15:2-4).

Det kanske förvånar vissa läsare att denna lära som kallas modalism finns hos vissa grupper inom den pentekostala kyrkan i dag. Den har sitt ursprung i de tidiga post-apostoliska kristologiska debatterna och kallas också ”patripassianism”. För modalister var Kristus Fadern själv som kommit ner till jorden i mänskligt kött. I själva verket var det Fadern själv som kom in i Jungfrun, som själv föddes av henne, som själv led, Han var verkligen själv Jesus Kristus.

Om man talar om den bredare kristna Kyrkan finns det dock i stort sett tre uppfattningar om Jesu Sonskap: Den nicenska eller athanasiska uppfattningen, den arianska uppfattningen och den tredje uppfattningen som ibland kallas för den socianska uppfattningen efter Faustus Socinus (1539-1604), en italiensk religiös reformator som verkade framför allt i Polen. Utifrån denna kyrkohistoria, vilken Guds Son ska vi bekänna? Vem är den bibliske Guds Son?

Den nicenska uppfattningen

Många kyrkohistoriker och teologer har försökt att spåra hur Jesu död på korset då han övergavs av både Gud och människor, ledde till bekännelsen 300 år senare att han inte var någon annan än den Gud som hade skapat universum och som nu ”uppehåller allt med sitt mäktiga ord” (Hebr 1:3). För år 325, v.t. med stöd av samma romerska makt som hade korsfäst honom, proklamerades juden Jesus officiellt att vara av Gud Faderns ”natur”, ”Gud av Gud, ljus av ljus, sann Gud av sann Gud, född och icke skapat, av samma väsen som Fadern, på honom genom vilken allting är skapat”. Ett senare kyrkomöte i Konstantinopel år 381 v.t. tillade att Jesus var ”född av Fadern före all tid”. Sedan tillades år 451, v. t. vid kyrkomötet i Kalcedon den berömda formeln att Jesus var ”sann Gud och sann människa” och ”av samma väsen som Fadern med hänsyn till sin gudom och av samma väsen i det mänskliga ... till gudomen född av Fadern före all tid men i dessa yttersta dagar född av jungfrun Maria, Gudsföderskan (Theotokos)”.

I huvudsak så formulerade man i det fjärde århundradet denna uppfattning som talar om Gud Fadern, Gud Sonen och Gud den helige Ande. Historiskt har man verkat för denna ”katolska” tolkning genom påbud och våld. De som inte ville bekänna detta hotades med bannlysning från den katolska Kyrkan. Och under det sjätte århundradet bestämde den romerske kejsaren Justinus att den som inte bekände tro på treenigheten och Jesu två ”naturer” skulle avrättas.

Tron att Jesus är ”Sonen född av evighet”, den andra personen i Gudomen, förfäktades av Augustinus och är i dag allmänt utbredd i den traditionella kyrkan, både den romersk-katolska och den protestantiska. Det är uppfattningen att Jesus, Guds Son, har existerat från evighet som den ”evigt frambringade Sonen”.

Charles Swindoll är en välkänd evangelikal med radiolyssnare över hela världen och en världsvid läsekrets genom sina många populära böcker. Han innehar ett kanslersämbete vid det berömda Dallas Theological Seminary. I sin bok *Jesus: When God became Man* ger Swindoll ett typiskt exempel på Kyrkans universellt accepterade tro på julberättelsen om inkarnationen:

Den 25 december stänger affärerna sina dörrar, familjerna samlas och människor över hela världen kommer ihåg Jesu av Nasaret födelse ... Många människor antar att Jesu existens började likt vår, i sin mors sköte. Men är detta sant? Började livet för honom med det första andetaget i judeisk luft? Kan en dag i december verkligen markera början av Guds Son? Till skillnad från oss existerade Jesus före sin födelse, långt innan det fanns luft att andas ... långt innan världen kommit till.

Swindoll fortsätter med tydlig entusiasm:

Jesus blev aldrig till; vid sin jordiska födelse antog han bara mänsklig gestalt ... Här är en fantastisk tanke: babyen som Maria höll i sina armar höll universum på plats! De små nyfödda läpparna som jollrade och skrek formade en gång de dynamiska skapelseverken. Dessa slutna små nävar slungade en gång ut stjärnorna i rymden och planeterna i sin bana. Detta barn av kött, så ljuslagt, rymde en gång den Allsmäktige Guden ... Som en vanlig baby hade Gud kommit till jorden ... Ser du barnet och härligheten av Guds barnet? Vad du ser är inkarnationen ... Gud klädd i blöjor ... Föreställ dig honom i det dimmiga förflutna före skapelsen, hur han tänker på dig och planerar din återlösning. Frammana bilden av denne samme Jesus som väver din kropps invecklade mönster och som sticker en mänsklig klädnad åt sig själv ... För länge sedan dök Guds Son med huvudet före in i tiden och drev omkring med oss för omkring 33 år ... Föreställ dig Skaparguden väl insvept i sina barnlindor.¹¹

I den traditionella kyrkans tolkning har vi alltså här en Jesus som existerade före sin födelse; en Jesus som aldrig blev till; en Jesus som också som en baby fortsatte att hålla universum (som han ursprungligen skapade) i sina små sammanknutna händer medan han jollrade; en Jesus som är Guds barnet som behöver sina blöjor som ska bytas på själva den kropp som han har fått ihop som en klädnad åt sig själv. Den berömda anglikanske Dr Jim Packer beskriver inkarnationen – när Gud blev människa, blev den gudomlige Sonen en jude, den Allsmäktige visade sig på jorden som en hjälplös baby som inte kunde göra annat än att ligga och stirra och skruva på sig och göra oväsen, som behövde matas och bytas på och undervisas som vilket annat barn som helst. ”Han som hade gjort människan skulle nu lära sig hur det kändes att vara människa. Han som gjorde ängeln som blev djävulen befann sig nu i ett tillstånd där han kunde bli frestad – men som faktiskt inte kunde undvika att bli frestad – av djävulen.”¹²

Denna nicenska förståelse av Jesus Kristus är den uppfattning som efter mycket opposition slutligen segrade över konkurrerande uppfattningar. Det är den ”traditionella” kyrkans uppfattning som hyllas än i dag.

Den arianska uppfattningen

Denna uppfattning kallas så efter prästen Arius (död 336 v.t.) Kyrkohistorien har svärtrat ned Arius så till den grad att hans namn har blivit ett öknamn för föraktlig irrlära. Men det är svårt att få reda på exakt vad Arius lärde därför att slutligen förstördes hans ”heretiska” arbeten. Allt vi verkligen vet om hans trossatser är vad hans fiender skrev

¹¹ Charles Swindoll, *Jesus: When God Became Man*, citerat i *Focus on the Kingdom*, ed. Anthony Buzzard, vol. 7, nr 3, dec. 2004, s. 2.

¹² J. I. Packer, *Knowing God*, London: Hodder & Stoughton, 1973, s. 50.

om honom. Och det är väl känt att det är segrarna som skriver historien utifrån sin vinnande position. Men i själva verket är den arianska uppfattningen att Jesus existerade före sin födelse som en mindre ”gud”. Jesus var skapad av Gud Fadern någon gång innan skapelsen av universum i Första Moseboken. Jehovas Vittnen med sin åsikt att Jesus var en ärkeängel (närmare bestämt Michael) är de främsta förespråkarna för denna uppfattning i dag, även om deras åsikt går utöver Arius uppfattning. Jag vill inte ta tid för detta ställningstagande därför att Skriften undervisar tydligt om att Guds Son inte var och inte är en ängel (Hebr 1:4-14). Under det tredje och det fjärde århundradet tenderade Arius förståelse att tränga in överallt (som redan noterats i kapitel 1).

Den socianska uppfattningen

Enligt denna uppfattning härleder sig Jesu Sonskap från en verklig skapelse i Marias sköte i historien. Jesus preexisterade inte personligen sin egen mänskliga existens. Han är en sann mänsklig varelse, även om han är en unik mänsklig varelse. Jesus kallade sig själv ”den enfödde Sonen”. Gud Fadern förde honom till existens genom en speciell skapelseakt. Jesus är Guds Son genom ett biologiskt mirakel.

Jesus kom ”ut från” (grek. *ek*) Maria och passerade inte bara ”genom” henne från evigheten in i tiden och sedan gick tillbaka till sitt tidigare liv i evigheten. På ett mirakulöst sätt skapade Gud Fadern en mänsklig varelse, den Siste Adam. Genetiskt talat är Jesus fullständigt mänsklig, även om han är en speciellt skapad mänsklig varelse.

I ljuset av dessa olika tolkningar är det på sin plats att fråga när vi bekänner Jesus som Guds Son: Vilken Son är det vi egentligen bekänner? Detta är inte enbart en akademisk fråga. Det är avgörande därför att Jesus Kristus själv kom för att bygga sin församling på den solida klippan av en välorienterad och upplyst förståelse av hans sanna identitet. ”Vem säger ni att jag är?” var hans genomträngande fråga till sina lärjungar. Det är denna tredje uppfattning – uppfattningen att Guds Son började existera i Maria genom ett gudomligt mirakel – som jag vill undersöka i detalj därför att det är den uppfattningen som man aldrig berättade för mig i kyrkan. Det är en mäktig uppfattning som gör Bibeln utomordentligt begriplig vilket jag hoppas kunna visa.

Den siste Adam

Bibeln berättar om de två männen. Den första människan Adam ödelade allting. Den andra människan Jesus Kristus kom och byggde upp alltsammans igen, för Gud har beslutit ”att i Kristus sammanfatta allt i himlen och på jorden” (Ef 1:9-10).

Det är tydligt att Adam ”den röda jordens människa” som hans hebreiska namn syftar på, ursprungligen var genetiskt perfekt. Det vill säga, han hade ingen syndig natur och levde i harmoni med Gud själv, sin hustru och med världen. Placerad på jorden av sin Skapare för att bli Hans agent, Hans representant, Guds Herre på jorden, valde denne man att revoltera mot Gud och drog så sig själv och alla sina avkomlingar ned och bort från Guds liv och godhet. Han som ursprungligen hade återspeglat Guds härlighet var nu en fallen varelse, i stånd att bara kunna producera ”vanställda” och ”ärrade” barn i sin egen syndfulla likhet (1 Mos 5:3). Så den ursprunglige Adam är den ”enda människa” genom vilken synd och död kom in i denna världen (Rom 5:12). Adam förstörde det för sig själv och för alla som kom efter honom.

Men precis där i början när synden befläckade människosläktet lade Gud fram en lösning. Det fanns ett profetiskt tillkännagivande att en dag skulle en frälsare, en återlösare komma för ett gigantiskt räddningsuppdrag. Kvinnans ”säd” skulle komma och krossa Ormen som hade frestat Adam och bedragit Eva (1 Mos 3:15). Men varför skulle Gud kalla den kommande Frälsaren för en ”säd”? När Gud skapade varje slag av växter och djur gav han dem fortplantningsförmåga att frambringa ”efter sitt slag”. Skriften säger att de hade ”frö i sig” (1 Mos 1:12). De skulle vara ”fruktsamma och föröka sig” och uppfylla hela jorden efter sina respektive arter. Och om Adam hade förblivit trogen sin HERRE, skulle han ha frambringat ett släkte av genetiskt felfria och lyckliga människor som levde i underbar harmoni med sin Skapare och hela skapelsen. Men tyvärr innebar hans uppror att alla hans avkomlingar, du och jag inkluderade, skulle bära hans fallna bild. Men tack vare Gud, som är trofast mot sina löften, förde Han in en annan ”Adam” i världen. I motsats till den förste Adam kommer denna Evas ”säd” att frambringa en ny mänsklighet efter sin fullkomliga bild. I dag håller Jesus på att frambringa frukt ”efter sitt slag”, en ny kropp av människor som kommer att göra det som Adam ursprungligen skulle ha gjort – att älska Gud med all sin kraft och sin nästa som sig själv. Denna nya mänsklighet, med Jesus som sitt Huvud kommer att inträda i den kommande tidsålderns Kungarike.

Nu är det precis här som en kritisk skiljepunkt uppstår mellan våra två huvuduppfattningar om vem Jesus som Guds Son är. Vilken slags människa är denne Guds Son egentligen? Den första uppfattningen, som majoriteten har, den uppfattning som man lärde mig i kyrkan, den nicenska uppfattningen, är att mänsklighetens frälsning kunde bara ha utförts av Gud själv som blev människa och betalade priset för vår återlösning. Läran att Gud måste födas som en människa för att bli ett gällande syndoffer kallas läran om inkarnationen.

Utan att vara alltför akademisk och teknisk konstaterar läran om inkarnationen att Gud, utan att upphöra att vara Gud, på något sätt blev gjord till människa för att Han skulle kunna frälsa mänskligheten. *New Bible Dictionary* summerar detta på följande sätt:

Det tycks betyda att den gudomlige Skaparen blev en av sina skapelser ... När Ordet ”blev kött” lämnades inte hans gudom eller reducerades eller förminskades, inte heller upphörde han att utöva de gudomliga funktioner som han tidigare haft ... Guds Sons inkarnation var alltså inte en förminskning av gudomen, men ett förvärvande av mänsklighet.¹³

Det är viktigt att få klart för sig att även om man tar för givet att ”inkarnationen” är den grundläggande lärosatsen i kristendomen, medger många lärde att termen och begreppet den uttrycker inte finns någonstans i Bibeln. En sådan forskare är D. G. Dunn som säger: ”Inkarnationen i sin fulla och egentliga betydelse är inte något som direkt presenteras i Skriften.”¹⁴

---

¹³ *New Bible Dictionary*, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1975, s. 560.

¹⁴ James Dunn, *Christology in the Making*, London: SCM Press, 1989, s. 4.

Med andra ord, det är en konstruerad lära utanför Bibelns gränser. Den formulerades under flera århundradens debatt och omfattande omvälvningar efter apostlarnas dagar. *The Oxford Dictionary of the Christian Church* bekräftar detta faktum:

Läran som fick klassisk utformning under inflytande av kontroverserna under de 4:e - 5:e århundradena definierades slutligen formellt vid kyrkomötet i Kalcedon år 451. Den formades i stor utsträckning genom mångfalden av tradition i Antiokias och Alexandrias skolor ... Ytterligare förbättringar lades till under senare patristiska perioder och under medeltiden.¹⁵

Författarna till *One God and One Lord* förklarar ytterligare:

Orsaken till att koncilierna och synoderna tog hundratals år på sig för att utveckla läran om inkarnationen, är att den inte är framställd i Skriften, och de verser som används för att stödja den kan förklaras utan att ta sin tillflykt till en lära som mer liknar hednisk mytologi än biblisk sanning. Att undervisa judarna om att Gud kom ned i form av en människa skulle fullständigt ha förolämpat dem som levde på Kristi och apostlarnas tid och i hög grad ha stått i strid med deras förståelse av de messianska Skrifterna ... Denna lära härleder sig företrädesvis från Johannes evangelium och i synnerhet från uttrycket i Johannes 1:14: ”och Ordet blev kött”. Men var ”Ordet” synonymt med ”Messias” i judisk förståelse? Knappast. Judarna skulle ha förstätt det som ”plan” eller ”syfte” vilket var tydligt och uttryckligt betygat i 1 Mos 3:15 – en ”säd” av en kvinna som skulle förstöra djävulens verk. Denna Guds plan för människans frälsning ”blev slutligen kött” i Jesus Kristus. Denna vers etablerar inte en inkarnationslära i motsats till alla profetiska förväntningar, inte heller en undervisning om preexistens. Den undervisar om Guds stora kärlek genom att verkställa sin plan för att frälsa mänskligheten från deras synd.¹⁶

Många profetior pekar på att Den som skulle komma skulle uppstå ur ”säden”, med mänskligt ursprung och särskilt från Abrahams och Davids släkt. Messias skulle komma från den biologiska kedjan inom den mänskliga familjen, uttryckligen av judisk härkomst: ”HERREN, din Gud, skall låta uppstå åt dig en **profet bland ditt folk, av dina bröder, en som är lik mig**. Honom skall ni lyssna till” (5 Mos 18:15).

I detta avsnitt förutsäger Mose att den kommande Messias skulle vara en person ”lik mig”, upprest ”bland” Israels folk, och att *Gud inte skulle tala direkt till folket*, därför att de var rädda att om Gud talade till dem utan en medlare skulle de dö (v. 16). Den kommande ”profeten” skulle vara en man om vilken Gud säger: ” ... jag skall lägga mina ord i hans mun, och han skall tala till dem allt vad jag befäller honom. Och om någon inte lyssnar till mina ord, de ord han talar i mitt namn, skall jag själv utkräva det av honom” (v. 18-19). Att säga att Messias är Gud själv är att bestrida hela poängen i denna profetia. För den kungör att den slutlige talesmannen för Gud är uttryckligen inte Gud utan en mänsklig varelse. Det Nya testamentet säger att Jesus är den som uppfyllde denna profetia (Apg 3:22; 7:37).

---

¹⁵ *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, s. 696.

¹⁶ Mark H. Graeser, John A. Lynn, John W. Schoenheit, *One God and One Lord: Reconsidering the Cornerstone of the Christian Faith*, Indianapolis: Christian Educational Services, s. 353.

Den allra första versen i Nya testamentet säger att Jesus Kristus är ”Davids son, Abrahams son” (Matt 1:1). På pingstdagen bekräftar aposteln Petrus denna hebreiska förväntan att den Utlovade skulle vara en mänsklig varelse. Eftersom David var profet visste han att ”en av hans avkomlingar” skulle sitta på Davids tron (Apg 2:30). Ordagrant sade Petrus att den utlovade Frälsaren skulle vara ”en frukt av hans länder”. Begripligt nog tänkte sig inte någonsin någon jude som trodde på Skrifterna att den baby som föddes i Betlehem skulle vara HERREN själv som kom som en baby. Den centrala kristna läran om inkarnationen så som den framställs i dag är alltså främmande för Bibeln. Vi påstår att detta faktum måste uppmärksammas av alla som älskar Gud, Jesus och Bibeln.

Dessutom säger HERREN Gud tydligt att han *inte* är en människa (4 Mos 23:19; Job 9:32). Det motsatta är därför sant: Om en person är en människa, kan han inte vara Gud. Här är ett annat tydligt exempel: ”Egyptierna är människor och inte Gud, och deras hästar är kött och inte ande” (Jes 31:3). Lägga märke till här att människorna och hästarna placeras i kategorin för ”kött”. Men Gud, Israels Helige (Jes 31:1) tillhör ett helt annat rike. För att använda Jesu egna ord: ”Gud är Ande” (Joh 4:24). Genom Jesu egen auktoritet vet vi att kategorierna ”kött” och ”ande” aldrig får förväxlas eller blandas ihop, även om naturligtvis Guds Ande helt kan fylla vår värld. Jesus sade: ”Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande” (Joh 3:6). Och ”Gud är Ande”. Läran om inkarnationen förvirrar dessa kategorier. Det som Gud har åtskilt har människan fogat samman!

En av de beskyllningar som Paulus riktar mot den syndfulla människan är att vi har ”bytt ut den odödlige Gudens härlighet mot bilder av dödliga människor” (Rom 1:23). Har det någonsin gått upp för oss då vi sitter i kyrkan och lyssnar till hur den härlige Skaparen gjorde sig själv till människa att vi kunde vara skyldiga till precis samma sak? Läran om inkarnationen har reducerat den odödlige Guden till vår egen förgängliga bild. Vi är skapade till Guds avbild, inte tvärtom.

Det är lämpligt att här framhålla denna kontrast i starkare termer. Det utmärkande karaktärsdraget hos Gud Skaparen är hans absoluta helighet. Gud är så fullständigt annorlunda och så fullständigt överlägsen sin skapelse att all sammanblandning är förbjuden. Frågan är alltså: Är det möjligt att denne evige och helige Gud som är Ande kunde göra sig själv till en hund eller katt? Eller kanske en blomma eller ett träd? Eller kanske något livlöst som ett berg? Till och med att ställa frågan är att bli slagen av dess omöjlighet och absurditet. Allt detta är skapade ting som Gud har gjort. Så vad beror det på att vi har blivit så betingade att vi sorglöst kan acceptera den likaså vanhedrande historien att Gud kunde förvandla sig själv till en varelse av kött och blod?

Ett av de mest berömda namnen som associeras med denna inkarnationsteori är Athanasius. Athanasius var den präst som drabbade samman med Arius när den post-apostoliska kyrkan formulerade de trosbekännelser som bekänns av kristenhetens huvudströmning än i dag. Athanasius sade att Gud kan välja att göra vad han vill och att för vår frälsnings skull valde Gud att bli människa. Athanasius insisterade på att Jesus Kristus inte är en av Guds skapelser utan snarare Gud själv inkarnerad i mänsklig gestalt. Det säger sig självt att detta slags resonemang slår mot själva kärnan av Jesu identitet som människa genom att helt och hållet ta bort honom från vårt mänskliga släkte.

I sin bok *When Jesus Became God* pressar Richard Rubenstein frågan:

Kan Gud göra vad han väljer att göra? Naturligtvis – *förutom* de saker som är oförenliga med att vara Gud. Kan han välja att vara ondskefull eller okunnig? Kunde han vara djävulen – eller ingenting alls? Nej, den kristne Guden är Israels evige Gud, Skaparen av universum. Athanasius vidhåller att denne fullständigt transcendent Gud förvandlade sig själv till en människa, led, dog och uppväckte sedan sig själv. Låter inte denna sammanblandning av Skapare och skapelse hedniskt? Biskopen erkänner detta och försöker undvika dess implikationer. Han insisterar exempelvis på att Gud inte skapade Jesus som arianerna tror eller adopterade honom som sin Son, utan att han ”frambringade” honom från sin egen natur. Som han säger, föreställningen att Gud är far till en mänsklig varelse genom naturliga medel är alltför motbjudande för vilken kristen som helst att fundera över. Han skyndar sig därför att tillägga att Faderns metod att bli upphov till Sonen ligger bortom mänsklig förståelse.¹⁷

Rubenstein tillägger ironiskt:

Verkligen! Allt i denna teori ligger bortom mänsklig förståelse. Biskopen gör narr av arianerna för att de säger att Jesus som Guds skapelse hade makt att växa eller avta i förmåga, och att han *valde* att vara ärbar genom utövandet av sin unikt mäktiga vilja. Nej, Athanasius säger att i egenskap av Gud var Jesus fullkomlig till naturen och kunde inte förändras som människor gör. Men hur kan Jesus kallas ärbar om han inte hade makt att välja? Hur kan han vara en modell för mänskligt beteende om han inte kunde förändras? Svaret är: detta är en fråga som ligger bortom mänsklig förståelse.¹⁸

Sedan kommenterar Rubenstein med rätta:

Problemet är inte bara att Athanasius teori blandar ihop Gud med sin skapelse, utan att han fullständigt avlägsnar Jesus från sitt mänskliga samhälle, från ett universum av moraliskt kaos och placerar honom i de oföränderliga himlarna. Om Kristus inte är en skapelse som kan förändras och välja, åtminstone något lik oss, hur kan vi då hoppas på att kunna ha honom som förebild? Och om han är Gud själv, inte vår representant eller medlare, hur kan han då medla för vår räkning? ... Vad, undrar man, skulle Jesus ha gjort av detta?¹⁹

Lockhart identifierar också detta och ger med rätta uttryck för detta dilemma: ”Om Logos i sig är perfekt och oförmöget till förändring, utveckling eller lidande kan han inte medla mer än den transcendent Guden själv.”²⁰

Detta är en enorm svårighet för inkarnationsteorin. Bibeln undervisar tydligt att Gud inte kan frestas av det onda (Jak 1:13). Gud kan inte synda. Gud är alltid sann mot sin egen oföränderliga rättfärdiga karaktär. Endast han är god. Så om Jesus Kristus är fullt ut Gud då kunde frestelserna, ”frestad i allt liksom vi” (Hebr 4:15), inte ha varit *verkliga*

---

¹⁷ Rubenstein, *When Jesus Became God*, s. 118.

¹⁸ *Ibid.*, s. 119.

¹⁹ *Ibid.*, s. 119.

²⁰ Lockhart, *Jesus the Heretic*, s. 21.

frestelser. Om han var Gud, då måste han ju automatiskt vinna. Men Skrifterna porträtterar Jesus som en människa begränsad av sina mänskliga begränsningar, som vann segern genom sin kamp för lydnad mot sin Fader.

Likväl sägs det att denna förvirrande lära om den evige Gudens inkarnation är nödvändig för vår frälsning. Martin Lloyd-Jones, den store reformerte teologen är typisk för detta synsätt. Han säger att hela ”läran om vår återlösning slutligen beror på denna [inkarnationen]. Om han inte hade antagit vår mänskliga natur kunde han inte ha frälst oss”. Denna ståndpunkt återspeglar Kyrkans officiella ståndpunkt, nämligen att ”den evige Gud Sonen, den andra Personen i den välsignade Heliga Treenigheten tog på sig själv mänsklig natur” för att verkställa vår frälsning.²¹

Adam-paradigmet

Det är dock vår åsikt att denna teori om inkarnationen förstör den slående parallellen mellan den förste Adam och den siste Adam och *diskvalificerar* faktiskt Jesus från att vara vår Frälsare:

Rom 5:12-19 definierar tydligt en kritisk, logisk parallell mellan Adam och Jesus Kristus i kontexten av mänsklighetens återlösning. En allvarlig konsekvens av läran om att Gud blev människa är att den förstör denna nyckelparallell, för *Adam* kan knappast jämföras med en evigt preexisterande varelse. Han var snarare en skapad varelse gjord till avbild av Den som skapat honom, Gud. Adam var inte ”till fullo Gud och till fullo människa”, ”100 procent människa och 100 procent Gud”, ”jämlig med Gud, Fadern”, eller ”av samma substans som Fadern”. Adam var en skapad bemyndigad varelse som valde att vara olydig mot en direkt befallning av Gud, med förfärliga konsekvenser för honom själv och hela mänskligheten som resultat.²²

Jag vill i korthet visa från Skrifterna att Jesus, liksom Adam, var en skapad människa precis som Adam före honom var en skapad människa. Men för ögonblicket räcker det med att se att ett avgörande problem med denna uppfattning om inkarnationen är att det inte finns några *gammlatestamentliga förutsägelser som visar att Gud själv skulle bli en människa*. (Längre fram ska vi titta på några verser som påstås lära detta). Men låt oss för ögonblicket göra klart följande:

Jesus kunde inte ha något inneboende företräde framför Adam, då skulle hans kvalifikation som Återlösare bli juridiskt ogiltigförklarad. Han var den siste Adam, inte den första *Gudamänniskan*. Skillnaderna mellan Adam och Jesus var beroende av omständigheterna, inte på någon väsensskillnad. Adam började sitt liv som vuxen utan navel; Jesus började som baby med navel. Adam skapades helt formad och i stånd att förstå Guds röst. Jesus måste lära från sina föräldrar. Adam hade inte måst lida förödmjukelse för en anspråkslös födelse och att betraktas som utomäktenskapligt barn, som son till vanligt folk. Adam hade bara att klä på sig, sköta trädgården och bry sig om sin hustru. Han måste avhålla sig från att äta frukten för att inte dö och föra döden vidare till alla sina avkomlingar. Jesus måste

---

²¹ Lloyd-Jones, *God the Father, God the Son*, s. 255 f.

²² Graeser et al [förkortning av latinets *et alia* som betyder ”och andra”], *One God and One Lord: Reconsidering the Cornerstone of the Christian Faith*, s. 366.

dricka lidandets bägare och dö för att kunna resas upp och besegra döden och göra det möjligt för andra att äta av det eviga livets ”frukt”.²³

Om Jesus alltså måste uppfylla de rättmätiga kraven för att återlösa oss, måste han, göra detta, vilken än Adam var. Det är därför som Jesus måste vara en skapad mänsklig varelse, med bara en natur, en fullt ut mänsklig sådan. Han får inte ha en orättfärdig fördel genom att ha ”två naturer”. För det är klart att inte Adam hade det.

Och för att driva vår poäng ytterligare, hur har vi då kunnat acceptera att denne ”inkarnerade Gud” kunde *dö* på korset för vår återlösning? Gud kan inte dö. Han är odödlig (1 Tim 6:16). Att insistera på att Jesus var den ”Gudamänniska” vars blod var av ”oändligt” värde på grund av inkarnationen är att framkalla en ofantlig svårighet och motsägelse. För att ”förklara” denna omöjlighet hävdar de trinitariska förespråkarna att Jesus faktiskt hade ”två naturer”, den gudomliga och den mänskliga, och att när han dog var det bara den mänskliga naturen som dog. Men med Anthony Buzzards ord:

Om Jesus var Gud, och om Gud är odödlig, kunde inte Jesus ha dött. Vi förundras över hur det är möjligt att vidmakthålla att ”Jesus” inte representerar hela personen. Ingenting i Bibeln antyder att Jesus är namnet bara på hans mänskliga natur. Om Jesus är hela personen och Jesus dog kan han inte vara en odödlig Gudom. Det verkar som om de trinitariska förespråkarna gör gällande att för att ge den nödvändiga försoningen måste man vara gudomlig. Men om den gudomliga naturen inte dog, hur kan då, enligt trinitarisk uppfattning, försoningen uppnås?²⁴

Allt detta slutar där man börjat med den ursprungliga frågan: Hur och på vilket sätt är Jesus Guds Son? Vilken slags människa är han? Det är betecknande att han själv aldrig gjorde anspråk på att vara HERREN Gud. Men han gjorde anspråk på att fullkomligt representera Gud, sin Fader, att vara hans agent.

Som Nya testamentet lär är den förste Adam typen eller mönsterbilden för den siste Adam, Jesus Kristus (Rom 5:14). Den kommande Återlösaren måste på varje sätt motsvara *den ursprungliga mönsterbilden, Adam*. Paulus konstaterar uttryckligt detta i 1 Kor 15:45-46: ”Så står det skrivet: 'Den första människan, Adam, blev en levande varelse.' Den siste Adam blev en livgivande ande. Men det andliga är inte det första utan det jordiska. Därefter kommer det andliga.”

Den fysiska människan föregår den andliga människan! Traditionell teologi har kastat om ordningen. Guds Son föregick inte Adam i tid, enligt Paulus. Jesus är den andre Adam. I den post-apostoliska boken II Klemens som skrevs tidigt under det andra århundradet började redan några att sabotera Guds program. I II Klemens 9:5 läser vi: ”Kristus, Herren som frälste oss, *han som först var ande men blev kött*.”

Harnack, den kände kyrkohistorikern kommenterar detta påstående: ”Detta är den fundamentala, teologiska och filosofiska trosbekännelsen på vilken hela Kyrkans trinitariska och kristologiska spekulationer under de följande århundradena har byggts, och det är alltså roten till dogmatikens ortodoxa system.”²⁵ Harnack fortsätter att

---

²³ *Ibid.*, s. 366-367.

²⁴ Buzzard and Hunting, *The Doctrine of the Trinity*, s. 274.

²⁵ Harnack, *History of Dogma*, vol. 1, s. 328, ursprunglig kursivering.

beskriva denna ödesdigra utveckling som ”historien om ersättandet av den historiske Jesus med den preexisterande Kristus, av verklighetens Kristus med den fiktive Kristus i dogmatiken, det segrande försöket att sätta *mysteriet* av Kristi person i stället för personen själv”. Eller som andra så väl har uttryckt det:

För att Jesus skulle kunna återlösa mänskligheten måste han vara det som Adam var före sitt fall. Jesus Kristus är den siste Adam, en människa som Adam som kunde göra om intet det som Adam gjorde. Genom att dö på korset offrade den siste Adam sig själv som ett offer för den synd som den förste Adam introducerade i världen. Denna adamitiska parallell etablerar en av de mest grundläggande bibliska sanningarna angående Kristus, en som låter oss se Bibelns hela räckvidd: två män, två trädgårdar, två befallningar, två beslut, två dödsfall, två universella resultat, och två paradis.²⁶

Så ordningen på framträdandet är helt klart: Adam var den förste och Kristus den andre. Kristus är den *siste* Adam. Adam *föregår* Kristus. Adam var inte en kopia av en himmelsk, preexisterande Kristus utan ”en mönsterbild av honom som **skulle komma**” (Rom 5:14). *Som en sann människa var Jesus formad efter Adam som mönsterbild!* I motsats till denna bibliska modell kommer det utan tvivel att bli en mycket stor överraskning för de flesta som läser detta, och som tror att Jesus var född som en Barn-Gud (som citerats ovan i Swindoll, Packer et al), eftersom officiell inkarnationsteologi lär att Jesus *inte var ”en människa”* utan i själva verket snarare en opersonlig ”människa”. *Detta är officiell trinitarisk undervisning. Den lägger fram att Jesus, Guds Son har mänsklig natur, men är inte en mänsklig person!* Vid kyrkomötet i Kalcedon (451) lärde den officiella ortodoxin att Gud Sonen förenade sig själv med en *personlös mänsklig natur*. Jesu ”ego” (dvs. hans personlighets sanna centrum) är hans Gudom eftersom han är den andra Personen av den välsignade treenigheten. Eftersom Guds Son inte hade någon början utan helt enkelt kom genom Maria antog han bara opersonlig mänsklig natur; därför har inte Jesus ett sant mänskligt personligt ego eller centrum. En kommentator uttrycker det så här:

Läran om inkarnationen innebär att i Kristus ersätts platsen för mänsklig personlighet med den Gudomliga Personligheten av Gud Sonen, den andra Personen of den Högst Heliga Treenigheten. Kristus äger en fullständig mänsklig natur *utan en mänsklig personlighet*. Oskapad och evig Gudomlig Personlighet ersätter en skapad personlighet i Honom.²⁷

Den chockerande sanningen i den officiella läran om inkarnationen är att Jesus är avhumaniserad. I så fall är han verkligen inte lik den första människan Adam, inte lik oss egentligen, inte en människa, men ”människa” i vag, allmän betydelse. Enligt den bibliska modellen *diskvalificerar* detta Jesus från att vara ”kvinnans säd”, den verkliga avkomlingen till David, och innebär då att han inte kan vara vår Frälsare!

Den traditionella kristna uppfattningen att Jesus är Gud i köttet skapar också andra onödiga motsägelser. Detta förutsätter att han, då han växte upp, på något sätt inom sig själv blev medveten om att han var Gud. För större delen av Jesu ungdom och tidiga

---

²⁶ Graeser et al, *One God and One Lord*, s. 27.

²⁷ Leslie Simmonds, *What Think Ye of Christ?* Citerad i *Focus on the Kingdom*, ed. Anthony Buzzard, vol. 7, nr 3, s. 5.

vuxenliv måste han på något sätt dölja sin position som Gud för alla han mötte. Han måste undertrycka sina latent förmågor. Han fick inte utföra något mirakel, inte hela någon sjuk så att vanliga människor omkring honom – inklusive hans familj – inte skulle ha någon aning om hans verkliga ego och identitet som HERREN Gud.

Om han var densamme före sitt dop som han var efteråt kunde detta knappast förbli dolt under hans ungdomsår. Sedan Jesus hade accepterats som Gud dröjde det inte länge för de kristna att inse denna svårighet och de producerade ett antal böcker som gick ut på att autentiskt skildra de underverk han hade utfört som pojke ... Men det var helt uppenbart att det inte fanns några sådana hjältedåd och ingenting som visade att den unge Jesus som var son till Josef var någon annan än han syntes vara.²⁸

Detta visar att Jesus var en autentisk människa. Låt oss nu se hur denna människa Jesus Kristus kom till.

Jesu Kristi ursprung

Jag kommer ihåg hur en uppriktig man en gång berättade för mig hur Jesus kom för att frälsa oss. Antagligen hade ärkeängeln Gabriel blivit bekymrad. Han märkte att den "evige Guds Son" saknades i himlen. Vart hade han tagit vägen? Snart började alla änglarna bli ängsliga. Ryktena kom i omlopp. Så Gabriel gick själv inför Guds tron för att fråga var Guds Son fanns. Då lät HERREN Gabriel få veta hemligheten. På grund av deras stora kärlek till den förlorade mänskligheten hade hans Son, vid deras eviga rådsförsamling, samtyckt till att lämna himlen. Han skulle just födas som en mänsklig baby så att människor kunde bli frälsta. Och Gabriel gjorde bäst i att skynda sig att meddela jungfru Maria detta överväldigande mysterium!

Det slog mig vid tiden för denne mans fantasifulla berättelse hur lätt verkliga bibelälskare kan svälja sådana slickepinneklädda myter som om de vore evangelisk sanning. För huvudströmningen bland kyrkans folk är Jesus Kristus den andra personen i Gudomen. Det fanns aldrig en tid då den "evige Sonen" inte existerade. Han är Gud. Innan han blev människa var han Skaparen av himlarna och jorden.

Den officiella förklaringen är att Jesus är "den evigt födde Guds Son". Vi ska se att detta är en motsägelse i ord, för per definition betyder att födas att ha en början. Det är omöjligt att ha en början utan början. Och ännu värre, det står helt i strid med Skrifterna. Då Gud talar om sin Son i den underbara messianska psalmen säger han: "Du är min Son, jag har **i dag fött dig**" (Ps 2:7). Gud konstaterar att hans Son var född "i dag", dvs. i tiden. Men Kyrkans tradition säger att Jesus är "evigt född", utanför tiden, och att det aldrig fanns en tid när Jesus inte existerade. Vi kan därför mycket väl fråga: "Om det inte finns någon vers i Bibeln som kallar Jesus den *evige* Gud Sonen, varifrån kom då denna undervisning?" Och varför finns det inga bibelverser som talar om att Jesus blivit född av Fadern i *evighet*? Det är viktigt för annars finns det ingen treenighetslära! Bibelns tystnad i detta ämne är öronbedövande.

Detta slags förklaring med "kluven tunga" har sina rötter redan i den kyrkliga traditionen i tidig post-apostolisk tid. Athanasius skrev:

---

²⁸ Schonfield, *The Passover Plot*, s. 70-71.

Inte heller är det rätt att söka ta reda på hur Gud föder och på vilket sätt det sker. För en människa måste vara utom sig för att våga sig på sådana saker; eftersom man begär att det som är outsägligt och som hör till Guds natur och känt bara av Honom och Sonen skall förklaras i ord. Det är bättre att stå tyst i sin rådlöshet och tro än att tvivla på grund av rådlöshet.

Detta förfärliga försök att släta över en direkt motsägelse av Bibeln borde larma oss om hur svårt Skriften har misshandlats. Det är verkligen inte bara Athanasius som bekänner sin oförmåga att adekvat förklara denna invecklade lära. Han medger att också kyrkofäderna i Nicea var bekymrade över det faktum att de inte kunde bemöta Arius i rent bibliska kategorier (!).²⁹

Så vi följer spåren av hur Athanasius och kyrkomötet i Nicea anger tonen. Sedan dess har den kyrkliga traditionen dikterat att ”Gud, vars natur och existens är utom tiden kan inte föda i tiden” (Johannes av Damaskus). Genom dessa mäns påbud har man därefter genom traditionen förbjudit Gud att handla i tiden och historien inom sin egen värld! De berättade för Gud vad han inte kunde göra! En annan, Gregorios av Nazianzos är lika vilsen i en dimma av otydlig förklaring: ”Vi vill inte gå med på att ens änglar kan förstå sättet för Sonens frambringande, mycket mindre ni. Ska jag berätta för er hur det var? Det var på ett sätt känt av Fadern som frambringade, och av Sonen som frambringades. Allt utöver detta är dolt av ett moln och undgår er svaga syn.”

En av de första stora förespråkarna av denna traditionella och ledande riktning var Origenes (vi har redan noterat Origenes anknytning till platonismen). Låt oss se hur också han slingrar sig bort från Skriftens klara vittnesbörd. Han gör sig av med den självklara betydelsen av ordet ”i dag” för att bana väg för sin egen teologi:

Kristus som Son. När orden ställs till honom: ”Du är min Son, jag har i dag fött dig”, är det Gud som talar till honom, för vilken all tid är i dag, för jag anser att det finns ingen afton hos Gud, och det finns ingen morgon, ingenting utom tiden som sträcks ut längs hans osedda liv utan början. I dag är dagen för honom på vilken Sonen frambringades. Början på hans födelse kan alltså inte finnas, liksom inte heller dagen.³⁰

Dessa män bortförklarar lättvindigt den uppenbara betydelsen av ord, och Kyrkan har hållit sådana män i ära. Jag tror inte Gud talar sådant trams. Gud kan inte ljuga. Jag tror också att Skrifterna är Guds inspirerade ord (2 Tim 3:16). Också Jesus trodde detta. Han sade att Skriften inte kan upphävas. Det som är skrivet är skrivet och vi bör lyssna med förstånd till det. Vi är därför inte fria att göra våra egna tolkningar (2 Petr 1:20). Vad ska du tro? Att ”i dag” syftar på tiden eller evigheten? Betyder ”att födas” att ha en början eller betyder det att inte ha någon början? Ska vi tro att dagen för hans födelse inte finns?

Matteus och Lukas om hur Jesus, Guds Son blev till

Vad som är viktigt är, vad trodde apostlarna? Matteus börjar så här: ”Detta är berättelsen om Jesus Kristus, Davids son, Abrahams son (Matt 1:1). KJV (King James Version) översätter: ”The Book of the generation of Jesus Christ.” [Boken om Jesu

---

²⁹ Athanasius, *Letters Concerning the Decrees of the Council of Nicaea*, 5.18-21; NPNF Series 2, 4.161-164.

³⁰ *Commentary on John*, Book 1, 32.

Kristi släktled]. Det grekiska ordet som översatts med "genealogi" är här ordet "genesis" vilket betyder "ursprung". De första orden i Bibeln i Första Moseboken är "i begynnelsen".

Matteus berättar för oss att detta är boken om *ursprunget – eller genealogin – av Jesus Messias*. Det påminner oss om 1 Mos 2:4: Detta är himlens och jordens fortsatta historia [bokstavligt: dessa är generationerna, ursprunget] sedan de skapats, då när HERREN Gud hade gjort jord och himmel. Precis som vårt materiella universum inte är evigt utan har en startpunkt, så har också Jesus, Guds Son en början.

Matteus fortsätter att förklara Jesu Kristi härstamning: "Abraham födde Isak." Men vänta en minut. Även om detta är en rimlig översättning av vad Matteus skrev, är det inte helt tillräckligt och döljer något väsentligt. Åtminstone den gamla KJV är exakt här då den översätter: "Abraham **begat** Isaac; and Isaac **begat** Jacob; and Jacob **begat** Judas." [Abraham avlade Isak; och Isak avlade Jakob; och Jakob avlade Judas].

Det är ingen tvekan om betydelsen här. Abraham blev far till Isak. Abraham blev upphovet till Isak. Isak existerade inte innan han blev född. Sedan "avlade" Isak Jakob. Samma betydelse. Isak blev upphovet till en son. Och så kom Jakob till. Matteus använder i själva verket ordet "avla" alltigenom sin genealogi totalt 39 gånger innan han kommer till Jesu mänskliga födsel. Och i varje enskilt fall vet vi exakt vad Matteus menar. Fadern avlade, frambringade, blev upphov till en son.

Samma ord "avla" används för att bli en varelse, ursprunget till Jesus Kristus. Är det inte underligt att våra översättningar inte återspeglar detta? I vers Matt 1:16 i KJV står det om Maria "of whom **was born** Jesus, who is called Christ". [Av henne **föddes** Jesus, som kallas Kristus.]. En lika giltig översättning av det som Matteus skrev är "Maria, av vilken Jesus, som kallas Kristus, **frambringades**", även om den ursprungliga betydelsen troligen är att Jesus var född av Maria. Enligt Matteus var Jesus född och hade kommit till existens, han var avlad och hade sitt ursprung på samma sätt som vi förstår att alla andra i denna släkttavla hade kommit till på. Nåja, faktiskt inte på helt samma sätt! För Matteus fortsätter att förklara något unikt om Jesu tillblivelse: "Med Jesu Kristi födelse gick det till så ... Whoa! Detta är inte vad Matteus skrev. Han skrev: "**Ursprunget** till Jesus Kristus var följande ..."³¹

Där finns det igen – Jesu ursprung! Detta är den "dag", detta ögonblick i historien då Jesu liv börjar, då han blir till. I motsats till alla andra mänskliga barn i Matteus lista har inte den här babyn en mänsklig far som avlat honom. Nej. Ängeln uppenbarar sig i en dröm för den orolige Josef som undrar över hur Maria har försatt sig själv i en sådan knipa att bli gravid när han mycket väl vet att han inte har haft sexuella relationer med henne. Förklaringen ges i vers 20: "ty barnet i henne har blivit till genom den helige Ande." Återigen måste vi protestera mot det sätt som översättarna har hanterat det som Matteus skrev. Vad han skrev var följande: "för det som har **kommit till** i henne är av den helige Ande." *Det är samma ord som Matteus genomgående har använt i detta kapitel för att visa på avlandet*. Vi skulle kunna översätta det exakt så här: "För det som

---

³¹ Jag är medveten om att detta är en omtvistad text. Men här är inte plats för att gå in på frågor om textkritik. Allmänt är koncensus bland textkritikerna att Matteus skrev *genesis*. För vetenskaplig diskussion om denna text se Bart Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture*.

har **avlats** i henne är av den helige Ande.” Detta är en handling av Gud Fadern som avlar sin Son.

Här finns alltså avlandet av Guds Son i historien, på jorden. Men Matteus har ännu mer att säga oss. Fyra kvinnors namn träder fram i listan innan vi kommer till Maria: ”Peres och Sara och Tamar var deras mor” (v.3), ”Boas, och Rahab var hans mor”, (v.5), ”och Obed vars mor var Rut” (v.5), och ”Salomo, vars mor var Urias hustru” (v. 6). Återigen har vi inga bekymmer med vad detta betyder. Det grekiska ordet som används i dessa fyra exempel är *ek* och betyder ”ut ifrån”. Modern producerar ägget utifrån vilket hennes baby kommer. Nu ges samma förklaring för Marias baby Jesus. Vers 16: ”Av (grek. *ek*= ut ifrån) henne föddes Jesus.” Vi noterar alltså att Jesus kom ut från Maria, inte *genom* Maria. Vi ser återigen att Jesus ledde sitt ursprung från människosläktet, så att säga. Med andra ord, det finns ingen personligt preexisterande Son som går in i Marias sköte från evigheten och kommer in i tiden. Han kommer ut från Maria eftersom alla spädbarn har sitt ursprung i sina mödrar. (Det är intressant att vissa gnostiker påstod att *Kristus inte kom från Maria utan kom genom henne ”liksom vatten kommer genom en ledning.”*³²).

Denna födelse eller begynnelse av Guds Son är till och med mera exakt beskriven i Lukas redogörelse, om nu det är möjligt. Gabriel kungör för jungfru Maria: ”Den helige Ande skall komma över dig, och den Högstes kraft skall vila över dig. Därför skall också barnet kallas heligt och Guds Son” (Luk 1:35).

Gabriel berättar för oss att Marias son ska komma till på ett mirakulöst sätt. Helig Ande ska överskugga henne. (Det finns ingen bestämd artikel framför ”helig Ande” i grekiskan.). Detta visar att Guds närvaro, hans initiativkraft är orsaken till Jesu ursprung och skapelse. Raymond E. Brown säger att detta ”skulle vara i harmoni med en teologi om den nya skapelsen där Guds Ande, som var aktiv vid den första skapelsen av liv (1 Mos 1:2) var aktiv igen”.³³ Låt oss inte missa innebörden av vad som sägs här, antingen det är av Gabriel genom Lukas eller av Brown. Jungfru Maria blev gravid genom ”den Högstes makt”. Brown fortsätter att säga att vi inte måste förstå denna avlelse på ett ”kvasi-sexuellt” sätt som om Gud skulle ta plats som en manlig princip för att Maria skulle bli med barn. Det är mer en bibetydelse av skapande kraft. Maria är inte ofruktsam; hon är snarare en jungfru som inte har haft sexuella relationer med en man, och därför är barnet helt Guds verk – en ny skapelse. Anden som kom över Maria är en direkt parallell till Guds Ande som svävade över vattnen innan skapelsen i 1 Mos 1:2. Jorden var öde och tom när Anden uppenbarade sig; på samma sätt var Marias moderliv ett tomrum tills Gud genom sin Ande fyllde det med ett barn som var Hans Son. Vid kungörelsen om Johannes Döparens födelse hörde vi en stark längtan och bön från föräldrarna som ville ha ett barn.; men eftersom Maria var jungfru som inte ännu hade levt tillsammans med sin make fanns det ingen längtan eller förväntan på ett mänskligt barn – det är överraskningen av en överväldigande ny skapelse. Vi har inte längre att

---

³² Som citerat av Irenaeus i hans *Against Heresies* 1, 7, 2.

³³ Raymond Brown, *The Birth of the Messiah: A Commentary on the Infancy Narratives in the Gospels of Matthew and Luke*, New York: Doubleday, 1993, s. 299.

göra med mänsklig begäran och Guds generösa uppfyllelse; detta är Guds initiativ som går utöver vad man eller kvinna har drömt om.³⁴

I kontrast till kristendomens trosbekännelser som säger oss att tro att vår Herre var evig och oskapad, säger Gabriel något helt annat – Guds Son började i Marias sköte. Vi har att göra med avlandet av Guds Son i Marias moderliv genom Guds skapande Ande. Som Brown säger, det är först i det andra århundradets skrifter som vi finner begreppen från Lukas (som missförstått) och Johannes, kombinerade till en inkarnation av en preexistent gudom i jungfru Marias sköte.³⁵ Lukas tänker inte på en preexistent Guds Son. Därför trodde inte Lukas på treenigheten och skulle utestängas från medlemskap i nästan alla kyrkor i dag.

Två konceptioner/födelse?

Det är sant att det *eventuellt* finns ett annat tillfälle i Jesu liv där han sägs vara ”född”. Dagen för hans uppståndelse/kröning har av några kommentatorer sagts vara en födelse. Det profetiska uttalandet i Psalm 2 (”Du är min Son, jag har i dag fött dig”) tillämpas inte på hans konception/födelse utan på hans uppståndelse/upphöjelse på Faderns högra sida. Det nytestamentliga beviset för detta anspråk är svagt och i bästa fall tveksamt. Det enda avsnitt jag kan hitta är Hebr 1:3-5. Efter att här ha konstaterat att Jesus steg upp från de döda och satt sig ”på Majestätets högra sida i höjden” (Hebr 1:3) citeras Jesu födelse från Psalm 2. Vissa påstår att på denna grund är Sonens födelse in till himlen genom uppståndelse en symbolisk födelse. Eftersom därför Jesu uppståndelse inte initierade hans personliga början, varför skulle Lukas födelseberättelse om Jesu födelse inte också uppfattas metaforiskt? Om man uppfattar det så, skulle det visa att Jesus (som man menade existerade av evighet) nu bara gick in i en ny fas av sin existens via inkarnationen. Hans konception är därför ingen verklig början. Hans födelse är symboliskt viktig men markerar inte hans personliga ursprung. Jesu jungfruliga konception är bara metaforiskt språk för adoption. Är detta ett giltigt påstående?

Vid åtminstone två separata tillfällen talade Fadern från himlen och sade: ”Denne är min älskade son.” Dessa offentliga deklARATIONER – en vid hans dop och en vid hans förklaring – etablerade inte Jesu Sonskap; snarare bekräftade de öppet vad som redan var faktum, nämligen att Jesus verkligen var Guds Son. Varken dopet eller förklaringen gav Jesus en ny ställning. Syftet med dessa offentliga kungörelser var inte att visa världen att Fadern adopterade Jesus som sin Son. Dessa händelser avslöjade bara ett Sonskap som var verkligt alltifrån hans konception. Men kan detta resonemang tillämpas på Guds kungörelse vid kröningen av Jesus (”Du är min Son, jag har i dag fött dig”) om det var en kungörelse efter uppståndelsen? När Gud placerade Jesus på sin högra sida i himlen var det en bekräftelse – i samma stil som Faderns kungörelse vid dopet och förklaringsberget – för alla i himlen och på jorden att denne som förkastats av människor verkligen var hans Son. Men är det mer än bara ett universellt erkännande att Jesus som hans Son nu hade uppstått? Är hans uppståndelse en (metaforisk) födelse? Om det är så, hur kan det vara två födelse – ett vid konceptionen och ett vid kröningen? Lyckligtvis kan vi vända oss till andra parallelltexter i Nya testamentet för ljus.

---

³⁴ *Ibid.*, s. 314.

³⁵ *Ibid.*, s. 314, fotnot 48.

Psalm 2 citeras också i Nya testamentet i Apg 13:33. Här finns det inte alls någon tvekan om att Faderns påbud: ”Du är min son, i dag har jag fött dig” är en referens till Jesu konception/fysiska begynnelse och till hans livstjänst. Som aposteln Paulus kungör ”... nu förkunnar vi för er det glada budskapet att det löfte som gavs till våra fäder ...” (Apg 13:32) och berättar hur Gud Fadern ”reste upp honom” (v.33, KJV) som uppfyllelse av Psalm 2. Detta syftar tydligt på Jesu fysiska tillblivelse, därför att först i nästa vers introduceras Jesu *uppståndelse*: ”Och att han har uppväckt honom från de döda, så att han inte mer kommer att vända tillbaka till graven ...” (Denna poäng förloras för läsarna av King James Version, där det finns en beklaglig översättning. Ordet ”again” [igen] finns i vers 33 där det inte har rätt att vara. Detta ger intrycket att citatet från Psalm 2 syftar på Jesu uppståndelse när det står, ”... att Gud har uppfyllt samma sak för oss sina barn, genom att ha uppväckt Jesus *igen*”. Den ursprungliga grekiskan introducerar inte ordet ”igen” förrän i vers 34 där uppståndelsen först ställs i fokus.)

Tidigare i Paulus predikan finner vi samma uttryck att Gud ”reste upp David att bli deras kung” (Apg 13:22, KJV). Precis som Gud reste upp David till kunglig tjänst har Gud rest upp Jesus till tjänst som Davids verkliga avkomling. Det finns också ett gammaltestamentligt eko där Gud lovar att ”resa upp” en ättling till David: ”... skall jag efter dig upphöja den avkomling som skall utgå ur ditt liv, och jag skall befästa hans kungadöme” (2 Sam 7:12). Återigen är Guds bud att resa upp Jesus som en verklig avkomling till David av kött och blod en referens inte till uppståndelsen utan till hans faktiska födelse och liv. Vår slutsats är att med hänsyn till både gammaltestamentlig bakgrund och till nytestamentliga referenser så syftar Guds påbud, när det gäller tillblivelsen av Sonen, alltid till Jesu fysiska begynnelse.

För att hjälpa oss besvara vår fråga kanske vi kan hitta en annan nyckel i introduktionen till Romarbrevet. Här berättas det för oss att evangeliet gäller ”hans Son, **som till sin mänskliga natur** [*according to* (enligt) the flesh, KJV] föddes av Davids släkt och **som genom helighetens Ande** [*according to* (enligt) the spirit of holiness, KJV] blev med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda” (Rom 1:3-4).

Det finns *två* ”according to” (enligt) här vilket kastar ljus över vår fråga. Den första säger att ”enligt köttet” var Guds Son född (bokstavligt, *kom till existens*) av davidisk härkomst. Han är en verklig mänsklig varelse. Som Paulus konstaterar i Galaterbrevet 4, så sände (bemyndigade) Gud sin Son, född [återigen bokstavligt, *kom till existens*] av kvinna” (Gal 4:4). (Om Jesus existerade som den evige Sonen före sin födelse är dessa påståenden falska.). Det andra ”according to (enligt) säger att Jesus ”genom helighetens Ande blev med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda”. Notera att uppståndelsen inte insätter Jesus som Guds Son, den kungör – ”med kraft” – ett redan etablerat Sonskap. Jesus Kristus är den enda människa som hittills har erfarenhet av två existensmöjligheter. Som Guds Son ”enligt köttet” levde Jesus i

svaghet och anspråkslöshet på jorden. Inte många kände till hans rätta identitet. Men sedan han uppstått och satts på Guds högra sida började *ett nytt existensskede*. Hans kröning förde honom – för första gången – in i Andens och odödlighetens rike. Jesu uppståndelse är en mäktig bekräftelse på att hans anspråk på att vara Guds unikt födde Son var sant. Det var en betydelsefull förstärkning av ett Sonskap han redan ägde. Hans ställning som Guds Son stärktes. Man *kan* tala om hans uppståndelse som en ”andlig födelse” som ” **med kraft** bevisat honom vara Guds Son”. Men det kom efter att Sonen bokstavligt och fysiskt hade kommit till existens i Maria. Konceptionen i Maria markerar den fysiska tillblivelsen som börjar hans verkliga existens som Guds Son; även om man kan tala om hans kröning som en ”andlig födelse” som inleder en ny *fas* i hans Sonskap. Raymond Brown är fullständigt obeveklig att Jesu tillblivelse som Guds Son i Marias sköte måste förstås bokstavligt. Hans resonerande förklaring är att ”ankomsten” av den helige Ande i Lukas 1:35b (som förklarar varför barnet kallas ”heligt i 1:35d) och ”överskuggandet” av den allra Högstes kraft i 1:35c (vilket förklarar varför barnet kallas Guds Son i 1:35d) ”*verkligen* frambringar barnet som Guds Son – det finns ingen adoption här”.³⁶

Professor Anthony Buzzard betonar detta ytterligare:

I dessa verser (Luk 1:35) framställs för oss auktoriteten hos Guds sändebud, med ett enkelt påstående om ursprunget till Jesus som Guds Son. Den mirakulösa tillblivelsen i Maria, enligt Lukas, var den direkta orsaken till Jesu gudomliga Sonskap. Det är ”*därför*” (Luk 1:35) – genom Marias konception på grund av Guds helige Ande – som Jesus måste kallas Guds Son. En fransk kommentator återger avsnittet på grekiska, *dio kai*, som ”*c'est précisément pourquoi*” (”det är just därför”, ”verkligen av detta skäl”) han ska bli kallad Guds Son. Det är inte svårt att se att Lukas uppfattning om Jesu Sonskap går stick i stäv med den traditionella uppfattningen att en som redan existerade som Gud och som Guds Son hade gått in i Marias moderliv. Om det vore så skulle inte konceptionen av Jesus vara orsak till Jesu gudomliga Sonskap. Han skulle redan ha varit Gud.³⁷

I en annan artikel driver Anthony Buzzard denna synpunkt ännu mer träffande:

Budskapet är enkelt och klart. Den Guds Son som Gabriel aviserade är ingen annan än en gudomligt skapad Guds Son som kom till existens – blev till – som Son i sin mors sköte. Alla andra personer som gör anspråk på gudomligt Sonskap och Messiasskap kan man lugnt bortse ifrån. En ”Guds Son” som är Josefs *naturlige* son kunde inte vara Messias enligt Gabriels vittnesmål. En sådan person skulle inte motsvara den Son som är son på grund av ett unikt gudomligt ingripande i den biologiska kedjan. Lika falskt, enligt Gabriels definition om Guds Son, skulle vara en son som *preexisterade* sin konception. En sådan son

---

³⁶ *Ibid.*, s. 313-314.

³⁷ Buzzard and Hunting, *The Doctrine of the Trinity*, s. 68-69.

kunde omöjligt motsvara den Messias som Gabriel presenterade, en vars existens är förutsagd som en kreativ akt i historien från Faderns sida. Gabriel presenterar inte en Guds Son som går från ett existensstillstånd till ett annat. Han kungör det mirakulösa ursprunget och början för Messias. Konception och tillblivelse markerar den tidpunkt då en individ *börjar* existera, en individ som inte existerade innan.³⁸

Gabriel informerar oss om att Guds skapande makt förde Hans unikt födde Son in i historien. Här finns ingen metaforisk födelse. Som en annan forskare uttrycker det: ”Han [Gud] skapade en mänsklig varelse, den siste Adam, inte en andra Gud eller en andra person i en treenig Gud. På detta sätt kom vår Herres mänsklighet, genom en speciell skapelse, från både Gud och Maria och han var fullständigt, helt och hållet och enbart mänsklig.”³⁹

När Gud andades in i Adams livlösa kropp blev han en levande själ. Det faktum att Guds Ande eller andedräkt väckte Adam till liv betydde inte att Adam blev en människa med två naturer, så att han blev fullt ut Gud och fullt ut människa. Nej, han var enbart och fullständigt mänsklig. På samma sätt blev inte Jesus en människa med två naturer då Gud överskuggade Maria och genom sin makt skapade Jesus ut ur hennes moderliga ägg. Han var också enbart och fullständigt mänsklig, *precis likt Adam*. För dem som invänder mot denna slående parallell är det informativt att notera att Lukas ger just den här lektionen bara några verser senare. Han beskriver härstamningen av Jesus, Guds Son tillbaka till Adam som också kallas ”Guds Son” (Luk 3:38)! Gud som hade skapat den förste ”Guds Son” – Adam – skapar nu också genom ett speciellt mirakel den siste Adam – Jesus – som också benämns ”Guds Son”.

I nicensk kristologi leder *inte* denna konception/tillblivelse av Jesus till Guds Sons existens. Enligt den traditionella framställningen är Jesu konception enbart början på hans jordiska levnadsbana. Men för Gabriel är miraklet orsaken och grunden för Sonens själva existens. Jesus är Guds Son av ”*just denna orsak*” som ingen annan än ärkeängeln i Lukas 1:35 så underbart undervisade om.

Här står hela Frälsarens natur på spel. Är han verkligen en mänsklig varelse, eller hade han privilegiet av miljardtals år av medveten existens innan han beslutade att bli en människa? ... Guds Son, Messias och Frälsare definieras i exakta teologiska termer av Gabriel, och lägger grunden till hela Nya testamentet och uppfyller löftena i det Gamla ... Jesus är Guds Son på bara en grundval, hans mirakulösa tillblivelse i Marias sköte. Detta var Guds skapande handling då Han initierade sin nya skapelse och gav modellen för kristet Sonskap åt oss alla. Även om vi synbart inte är lika Jesus och blivit till på ett övernaturligt sätt ska vi ändå liksom han övernaturligt födas av ande genom att födas på nytt under inflytande

³⁸ Anthony Buzzard, *Focus on the Kingdom*, vol. 5, nr 7, s. 1.

³⁹ Sidney Hatch, *Brief Bible Studies*, vol. 25, nr 2, s. 10.

av evangelium ... En Guds Son som *redan* är Guds Son före sin konception i sin mor är väsentligen en icke-mänsklig personlighet. Under denna reviderade framställning var det som blev till i Maria inte Guds Son, utan en skapad *mänsklig natur* lades till en person som redan existerade.⁴⁰

En föredömlig bok, *The Virgin Birth in History and Faith* skrevs 1941 av Douglas Edwards. Edwards trodde själv på treenigheten, vilket innebär att han trodde att Jesus var den andra personen i en evig treenighet. Men han vägrar att använda jungfrufödseln för denna tro. Han säger kategoriskt att:

Det Nya testamentet sammankopplar aldrig jungfrufödseln med Kristi Gudom ... Födelseberättelserna ... sammankopplar inte jungfrufödelsen med Gudomen hos Jesus Kristus utan med hans Kristusskap och hans mandom ... detta är långt ifrån att peka ut honom som Gud. Hans födelse ”av Anden” bemyndigar honom att vara *Människan för vilken Riket är en synlig realitet*.⁴¹

Ingenting kan vara enklare enligt Edwards:

Apostlarna trodde inte att Jesus var Gud därför att han var född av en jungfru, inte heller förväntade de sig att andra skulle tro på hans Gudomlighet av denna orsak. ... Det var inte Kristi *Gudom* som den mirakulösa födelsen vittnade om. Inte heller skulle det ha fallit de första kristna in att hänvisa till jungfrufödelsen som bevis för Kristi Gudomlighet. Det gör de inte heller.⁴²

J. O. Buswell instämmer:

Begreppet att Sonen föddes av Fadern i evighet, inte som en tilldragelse utan som ett oförklarligt förhållande har accepterats och fått med sig den kristna teologin alltsedan det fjärde århundradet ... Vi har undersökt alla de fall där ”frambringad” eller ”född” eller besläktade ord tillämpas på Kristus, och vi kan säga med tillförsikt att *Bibeln inte har något som helst att säga om ”frambringad” som ett evigt förhållande mellan Fader och son*.⁴³

Raymond Brown går så långt som att säga att Luk 1:35 är en positiv svårighet för den traditionella tron: ”Luk 1:35 har trasslat till det för många ortodoxa teologer, eftersom i preexistensteologin föranleder inte begreppet om den helige Ande i Marias sköte existensen av Guds Son. Lukas är tydligen omedveten om en sådan teologi; konception är för honom orsaksmässigt relaterat till gudomligt Sonskap.”⁴⁴

---

⁴⁰ Antony Buzzard, *Focus on the Kingdom*, vol. 5, nr 7, s. 3.

⁴¹ Douglas Edwards, *The Virgin Birth in History and Faith*, London: Faber & Faber Ltd., 1941, s. 191.

⁴² *Ibid.*, s. 190.

⁴³ J.O. Buswell, *A Systematic Theology of the Christian Religion*. Zondervan, 1962, s. 110.

⁴⁴ Raymond Brown, *The Birth of the Messiah*, s. 291.

Den nytestamentlige forskaren och textkritikern Bart Ehrman säger: ”I själva verket finns det inget i Matteus berättelse eller någon annanstans i evangeliet som antyder att han visste eller skrev under på föreställningen att Kristus hade existerat före sin födelse.”⁴⁵

Låt oss för ögonblicket göra frågan klar för oss. Att ”avla” betyder att bringa till existens, att orsaka att vara till. Att säga att Sonen var evigt född är som att tala om fyrkantiga cirklar. Man kan inte börja och inte börja samtidigt! Som Anthony Buzzard har påpekat är det tveksamt om denna föreställning innehåller någon mer sanning än ”varma iskuber”.

Var i skriften kan man då hitta den ”traditionella” läran om Sonens eviga födelse? *Den traditionella föreställningen säger att Sonen var född men att han aldrig gavs existens* – han var evig. Sådant språk är ologiskt nonsens. *Om Sonen inte har någon evig födelse då finns det ingen evig Son. Ortodoxin ville få oss att tro att Fadern är ofödd och inte hade någon början men att Sonen var född och att inte heller han hade någon början!* Det är verkligen klart att det är ohederligt att ge betydelse åt ord som inte har stöd i något lexikon. Detta är bara lek med ord vilket låter dem betyda vadhelst man låter dem betyda.

Andra ”förklaringar” läggs fram för att rättfärdiga den traditionella trosbekännelsen. Kristus är Guds Son, ”född, inte skapad” och ”född före all tid”, men detta förstör betydelsen av ”född” som är en form av skapelse eller fortplantning. Den välkände C. S. Lewis förfäktar den traditionella synen och frågar vad dessa ord betyder:

En av trosbekännelserna säger att Kristus är Guds Son, ”född, inte skapad”; och tillägger ”född av Fadern före all tid”. Försök att göra det klart för dig att detta inte har något att göra med det faktum att när Kristus föddes på jorden som en människa, att människan var son till en jungfru. Vi tänker nu inte på jungfrufödelsen. Vi tänker på något som hände innan Naturen alls var skapad, innan tiden började. ”Innan all tid” är Kristus född, inte skapad. Vad betyder det?

Vi använder inte orden *avlande* och *avlad* mycket i modern engelska [liksom i svenskan] men alla vet fortfarande vad de betyder. Att avla är att bli far till; att skapa är att göra. Och skillnaden är denna: När man avlar, avlar man något av samma slag som en själv. En människa avlar mänskliga bebisar, en bäver avlar små bävrar och en fågel avlar ägg som förvandlas till små fåglar. Men när man gör, gör man något av ett helt annat slag än en själv. En fågel gör ett bo, en bäver bygger en fördämning, en människa gör en trådlös radio – eller kanske något mera likt henne själv: låt oss säga, en staty ... Detta är nu det första vi måste ha klart för oss. Det Gud avlar är Gud; precis som det en människa avlar är en människa. Det som Gud skapar är inte Gud; precis som det en människa skapar inte är en

---

⁴⁵ Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture*, s. 76.

människa. Det är därför som människor inte är Guds Söner i den bemärkelsen som Kristus är. De kan likna Gud på vissa områden men de är inte saker av samma slag. De liknar mera statyer eller bilder av Gud.⁴⁶

Lewis råkar in i det vanliga hellenistiskt/filosofiska trasset här, men vi kan åtminstone börja med att skriva under på hans påstående att ”att avla är att bli far till”. Vi arbetar utifrån samma definition. Jesus hade en början, låt vara att det är en början ”som hände innan naturen alls var skapad, innan tiden började”. Men det finns åtminstone två problem med Lewis förklaring. För det första, *utan något skriftbevis* för att göra så, placerar han Jesu avlande som Son tillbaka till en tidlös evighet. Som vi just har sett, placerar Matteus och Lukas Jesu avlande i tiden – i första århundradets Palestina, tre månader efter Elisabets graviditet – och på plats – i Marias sköte. Det finns inte ett ord i Bibeln någonstans som lär att Jesus var avlad i evigheten. Inte ett.

För det andra gör Lewis det godtyckliga påståendet att Gud avlar Gud. Detta skulle betyda att den oavlade Guden avlar en oavlad person. Detta motsäger direkt betydelsen av ”avla” och det skriftenliga faktum att Jesus var Guds avlade Son. Lewis underlåter att förklara Bibelns förståelse av vad det betyder att vara Guds Son. Hans distinktion mellan ”avlande” och ”skapande” skulle kunna vara giltigt – om vi arbetade inom den grekiska filosofins och metafysikens värld. Men vi arbetar nu inte i den världen. Vi rör oss i det hebreiska tänkandets värld. För i avlandet av Jesus genom det mirakulösa överskuggandet av Guds Ande, arbetar Gud fram en ny skapelse. Enligt hebreiskt tänkande var avlandet av Jesus, som vi har sett, skapandet av Guds Son. Och här ligger den nyckel vi behöver för att få klarhet. Den finns i Bibelns egen definition och bakgrund till beskrivningen ”Guds Son” och det är till denna speciella förståelse vi nu vänder oss.

Guds Son

En av världens ledande (och som vid tiden för denna skrift [2006] fortfarande lever) systematiska teologer är Dr Colin Brown vid Fuller Seminary. Dr Brown är en ledande medarbetare vid *International Standard Bible Encyclopedia*. Dr Brown talar om ”ett systematiskt missförstånd av språket i Skrifterna om Guds Son. Brown säger faktiskt: ”Man kan fråga sig om termen 'Guds Son' är i och av sig själv en gudomlig titel alls. Visst finns det många exempel i det bibliska språket där det definitivt inte är en beteckning för gedom.” Sedan förklarar han detta utifrån Bibeln. Termen används för att beskriva Adam, Guds skapade vice-regent på jorden (Luk 3:38); det används för att beteckna Israels nation och Israels kung (2 Mos 4:22; Hos 11:1; Ps 2:7; 2 Sam 7:14); och i sin plurala form för att beteckna till och med änglar (Job 1:6; 2:1; 38:7). Sedan säger han:

---

⁴⁶ C. S. Lewis, *Mere Christianity*, New York: Macmillan Publishing Co., 1943, s. 138.

I ljuset av dessa avsnitt i deras kontext är titeln ”Guds Son” inte i sig själv en beteckning för personlig gudom eller ett uttryck för metafysiska distinktioner inom Gudomen. Det är rent av så, att för att vara ”Guds Son” måste man vara en varelse som *inte* är Gud! Det är en benämning på en *skapelse* som visar på ett speciellt förhållande till Gud. I synnerhet betecknar den Guds representant, Guds vice-regent. Det är en beteckning för kungavärdighet och identifierar kungen som Guds son.⁴⁷

För att vara ”Guds Son” måste man verkligen vara en varelse som *inte* är Gud! Detta är enkelt bevisat genom det sätt som Bibeln använder termen ”Guds son”. Inte i något av dessa fall är det en titel som betecknar Gudom i den ”traditionella” eller ”ortodoxa” betydelsen. Det är tydligt att Sonskap till Gud betydde något helt annat för bibelförfattarnas judiska tänkesätt än för senare grekiskt tänkesätt.

När Jesus frågade sina lärjungar: ”Vem säger ni att jag är?” svarade Petrus: ”Du är Messias” (Mark 8:29). Lukas utvecklar Petrus bekännelse till ”Du är Guds Messias” (Luk 9:20). Och Matteus har den fullständigaste beskrivningen: ”Du är Messias, den levande Gudens Son” (Matt 16:16). Det är helt tydligt att dessa två titlar Messias och Guds Son är utbytbara. Den ena definierar den andra. Matteus ”Guds Son är en synonym till ”Messias”.

Petrus bekännelse måste förstås utifrån hans judiska miljö. Petrus referensram var hans hebreiska Bibel. Och i den Bibeln syftar titlarna ”Messias” och ”Guds Son” på Israels kung. Vi ser exempelvis detta tydligt i Psalm 2, allmänt ansedd som en messiansk psalm. I denna psalm har vi ”HERREN” som är HERREN Gud. Vi har också ”Hans **Smorde** (Messias)” (v. 2). Gud kungör dessa profetiska ord: ”Det är jag som har insatt min **konung** på Sion, mitt heliga berg” (v.6). I nästa vers kallar Gud denne messianske kung ”**Min Son**” (v. 7). För judarna som väntade på uppfyllelsen av Guds löfte om Messias, måste den utlovade vara både kung och Guds Son. Dessa tre beskrivningar möts i personen Jesus av Nasaret. Den Smorde (hebr. *Messias*; grek. *Kristus*) är Kungen, är Sonen. ”Titeln 'Guds Son' som används för Jesus har sitt ursprung i den israelitiska kungliga ideologin.”⁴⁸ Och när Petrus erkände detta, förklarade Jesus honom välsignad. Fadern hade avslöjat det för honom. ”Jesu sonskap till Gud beskrivs inte som en 'gudomlig natur' utan som ett resultat av gudomlig skapelse/utkorelse och är fullständigt förverkligat i Jesu lydnad mot sin Fader.” Som Schonfield gång på gång bemödar sig att påpeka: ”Jesus är urtypen för en människa, urtypen för Guds Son.” Och som Frances Young så skarpsinnigt lägger märke till: ”När Paulus skrev: '... Gud, som har försonat oss med sig själv genom Kristus' är det osannolikt att han förutsåg en nicensk slutsats.”⁴⁹ För att sammanfatta får vi

---

⁴⁷ Colin Brown, *“Trinity and Incarnation, In Search of Contemporary Orthodoxy, Ex Auditu 7, 1991, s. 88.*

⁴⁸ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 236.

⁴⁹ Lockhart, *Jesus the Heretic*, s. 172-173.

Guds Son = Kung = Messias = Kristus

Jesu hädelse

Eftersom titlarna ”Israels kung”, ”Messias/Kristus” är synonyma med ”Guds Son” vad ska vi göra med Joh 10 där judarna just ska stena Jesus ”för hädelse”? I våra Biblar läser vi: ”Judarna svarade: 'Det är inte för någon god gärning vi vill stena dig, utan därför att du hädar och gör dig själv till Gud' (v. 33).”

För våra traditionsbundna öron låter det som om Jesus gjorde anspråk på att vara Gud. Men gjorde han det? Men låter det vettigt i detta land och på denna tid för judar som var strängt unitariska monoteister att anklaga Jesus för att vara HERREN själv? Tyvärr måste vi på nytt klargöra en enkel översättningsfråga. Grekerna har inte här bestämd artikel framför ordet ”Gud”, dvs. HERREN Gud. Inte heller har den grekiska texten den stora bokstaven ”G” på Gud. Inte en jude skulle för ett ögonblick tro detta. Att låta dem säga att Jesus gjorde anspråk på att vara Gud (Den Högste) är helt enkelt att läsa tillbaka in i texten vad som är historiskt otidsenligt och absurt utifrån sammanhanget. När vi läser ordet ”Gud” leder vårt västerländska tänkande oss genast till tanke på den Högste Guden. Men i antikens värld var ordet ”Gud” mycket mera tvetydigt och sammanhanget bestämde alltid dess betydelse. Vad judarna i själva verket anklagade Jesus för var att han gjorde anspråk på en hittills okänd auktoritet att tala direkt för Gud. De erkände honom inte som Messias och tyckte att hans anspråk var skandalösa och falska.

Aposteln Paulus ger oss en bra nyckel till den allmänt spridda och populära användningen av ordet ”gud” när han berättar för oss att i hans samhälle fanns det många, ”så kallade gudar och många herrar”(1 Kor 8:5). Vid ett tillfälle måste Paulus själv avråda den avgudande folksamlingen som ville tillbe honom och Barnabas. Folkmassan ropade ut: ”Gudarna har stigit ner till oss i mänsklig gestalt” (Apg 14:11). Senare i sitt liv blev Paulus biten av en giftig orm. Ortsborna förväntade sig att Paulus skulle svullna och dö men när han inte visade några tecken på skada bytte samma människor åsikt och började säga att Paulus var en ”gud” (Apg 28:6). Översättarna vet att de infödda inte trodde att Paulus var ”Gud” så de skrev att Paulus var ”en gud”. Ett annat fall finns i Apg 12 där kung Herodes gav ett rörande tal och folkmassan skrek: ”En guds röst är detta, inte en människas!” (v. 22). Översättarna skrev inte ”Guds röst ...” därför att det är självklart att dessa hedningar inte sade att Herodes talade med själva rösten av Gud. Detta är lättfattligt för vem som helst.

Vi skulle kunna citera många fler exempel där kontexten bestämmer vilken ”Gud/gud” som avses. Det är uppenbart att Bibeln som återspeglar sin tids vanliga uttryckssätt, kallar flera varelser för ”Gud/gud”. När Bibeln talar om den ende Högste Guden som är den oskapade Guden brukar den använda den bestämda artikeln. Jesu Fader kallas i regel för ”Guden” (grek *ho theos*). Närhelst man i Nya testamentet

hänvisar till den Högste Guden, Fadern, kallas han faktiskt ungefär 1350 gånger för "Guden" med bestämd artikel.

Innan vi återvänder till vår text i Joh 10 där judarna anklagar Jesus för hädelse och säger att han gör anspråk på att vara "Gud", låt oss låsa in detta faktum säkert i våra sinnen genom att använda en enkel illustration. Om jag säger till dig att ministern kommer att besöka dig i dag skulle du kunna tro att jag menade en minister från regeringen. Du skulle kunna tro att jag menade kyrkans präst [minister på engelska]. Eller du kunde till och med tro att jag menade statsministern [Prime Minister på engelska] i vårt land skulle komma och tala med dig. Bara sammanhanget kan hjälpa dig att förstå vilken "minister" jag menade. Ordet "minister" är i sig själv fullständigt tvetydigt. I den antika världen var det precis så att ordet "Gud" var ett flexibelt ord vars betydelse bestämdes av det större sammanhanget.

Tillbaka till Joh 10:24 där texten är tydlig. Judarna säger till Jesus: "Hur länge vill du hålla oss i ovisshet? Om du är Messias, så säg det öppet till oss!" Jesus lägger fram det som pekar på att han är den sedan länge utlovade Messias. De gärningar han utfört genom sin Faders auktoritet bevisar hans anspråk på att vara den smorde, Messias. Men dessa förhärdade judar som vägrar att tro att han är Messias vill inte lyssna därför att de inte är hans får (v. 26). Hans sanna får som hör hans röst är säkra på vem han är (v. 27). I denna fråga säger Jesus: "Jag och Fadern är ett" (v.30). Det innebär ett i syfte och uppdrag. Det grekiska ordet för *ett* här är neutrum (*hen*) och hänvisar till de gärningar eller det syfte som Jesus talar om: att bevara fåren. (Jämför 1 Kor 3:8 där "den som planterar och den som vattnar är ett", dvs. ett i syfte eller ett i uppdrag. Den katolske exegeten Karl-Josef Kuschel säger om denna vers:

Också katolsk exeges ser nu att Johannes inte avsåg metafysiska utsagor om enheten av Fadern och Sonen ... Det krävs försiktighet så att vi inte pressar versen om enhet, som senare århundradens kristna gjorde vid kontroversen över treenigheten ... Johannes är uttryckligen intresserad av en enhet av uppenbarelse mellan Fadern och Sonen ... I själva verket har vi en enhet av vilja och handling mellan Gud och Jesus... en enhet av aktivitet ... Så när Johannes identifierar enheten bryr han sig inte om varken mytologiska spekulationer eller metafysiska föreställningar om Jesu Gudom, gudomligt varande eller gudomlig natur ... Han är inte intresserad av att veta att före inkarnationen fanns det två preexisterande gudomliga personer som var sammanbundna i den enda gudomliga naturen. Detta sätt att tänka är främmande för Johannes ... Utsagan har inget att göra med någon dogmatisk-spekulativ utsaga om förhållandet mellan naturer inom Gudomen.⁵⁰

Helt rätt. Närhelst Gud själv kallas *en* används det maskulina *heis* (se exempelvis Gal 3:28; Ef 4:6 på grekiska). Det räcker att säga att de som försöker låta Jesus avse att han

---

⁵⁰ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 388-399.

och Fadern är ett i *essens* eller *natur* läser in något i texten, inte ut från den. Detta är att införa grekiskt-västerländska kategorier på det hebreiska sinnet som aldrig tänkte på Gud i termer av *essens*.

Vid denna tidpunkt är judarna färdiga att stena Jesus för hädelse: ”därför att du hädar och gör dig själv till ... (”Guden” eller ”en gud”? Vilket ska det vara?), du som är en människa.” Tillsammans med andra kommentatorer föreslår jag att det bör översättas med betydelsen att Jesus förklarar sig själv vara ”en gud” (precis som man översatte Apg 28:6 och 14:22 som vi tittade på tidigare). Detta därför att det inte finns någon bestämd artikel och att i de följande två verserna följer översättarna bara sunt förnuft: ”Jesus svarade dem: 'Står det inte skrivet i er lag: *Jag har sagt att ni är gudar?*' Om han nu kallar dem som fick Guds ord för **gudar** ...” (Joh 10:34-35).

Här finns ett annat skäl varför översättarna har fel då de säger att Jesus gjorde anspråk på att vara ”Gud”. Se på vers 36: ”Hur kan ni då säga till honom, som Fadern har helgat och sänt till världen: 'Du hädar, därför att **jag sade att jag är Guds Son?**'”

Om Jesus gjorde anspråk på att vara ”Gud” då skulle han nog talat klarspråk och sagt: ”Jag sade att jag är Guden”! Men det gör han inte. Han säger: ”**Jag sade att jag är Guds Son.**” Som vi diskuterat tidigare, att vara Guds Son betyder att *inte* vara Gud! Jesu hela poäng är att om Gud i Gamla testamentet kallade de mänskliga domarna för ”gudar”, dessa som fått i uppdrag att agera å Hans vägnar, hur mycket mer skulle då den som är ”helgad” och ”sänd” i Faderns auktoritet kallas Guds Son? Denna tolkning att judarna anklagar Jesus för att vara ”en gud” – dvs. representanten eller agenten för Israels ende sanne Gud – passar in i hela kontexten. Kom ihåg att judarna hade bett Jesus att inte hålla dem i ovisshet utan att säga dem rent ut om han var Messias (v.24). Jesus gör precis det. Han säger dem att han är Guds Son. Och som vi redan har sett så är titlarna i Bibeln ”Guds Son” och Kristus (Messias) i realiteten synonyma. I Joh 10:22-36 anklagar judarna Jesus för att göra anspråk på att representera Gud och att vara hans talesman. Jesus förnekar uttryckligt att han är Gud. Det är beklagligt att översättarna har fördunklat allt detta genom att lägga in sin egen teologi i texten som ger intrycket av att Jesus gjorde anspråk på att vara Gud själv, det Gamla testamentets HERREN.

Jag är

Men vad ska vi säga om Jesu stora ”Jag är”-uttalanden? I synnerhet det klassiska uttrycket i **Joh 8:58** där Jesus säger: ”Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Förrän Abraham blev till, ÄR JAG” [1917 års Bibel]. Här gör Jesus själv faktiskt samma anspråk som HERREN Gud gjorde i 2 Mos 3 där HERREN säger till Mose vid den brinnande busken: ”JAG ÄR DEN JAG ÄR.” Är det så att Jesus påstår sig vara det Gamla testamentets JAG ÄR som trinitarisk tro hävdar?

Nu finns det här något mycket tydligt som man aldrig berättade för mig i kyrkan (eller vid någon teologisk skola). Detta uttryck från Jesu läppar ”Jag är” (grek. *ego eimi*) förekommer överallt i Johannes evangelium och inte i någon annan text hos Johannes

kan det betyda JAG ÄR Gud av det Gamla testamentet. Gå tillbaka till Joh 4:25-26, exempelvis. Kvinnan vid brunnen sade till Jesus: ”Jag vet att Messias skall komma, han som kallas Kristus. När han kommer skall han förkunna allt för oss.” Och Jesus sade till henne: ”Jag som talar med dig är *han*.” [översättarens ordagranna översättning från grekiskan]. Du kommer att märka att i de flesta Biblar [engelska?] är ordet *han* kursiverat. Detta betyder att översättarna har satt in ett ord i engelskan som inte finns i grekiskan men som gör den avsedda betydelsen helt klar. Här säger Jesus till kvinnan – i kontexten för hennes fråga om Messias – att han är Messias, Kristus. ”Jag som talar med dig är *han*.” I grekiskan heter det *ego eimi*. Jesus säger helt enkelt att han är Messias. Absolut inte JAG ÄR är den som talar med dig!”

I Joh 9 helar Jesus den blinde mannen. Men är det verkligen tiggaren som brukade sitta famlande i mörkret? En del människor sade: ”Ja, det är helt säkert han.” Andra sade: ”Nej, han bara liknar honom.” Men tiggaren säger: ”*ego eimi*!” Och översättarna har inga svårigheter att skriva: ”Jag är denne.” Så varför är inte översättarna konsekventa? Varför inte låta mannen säga JAG ÄR? Därför att det är tydligt att han inte gör anspråk på att vara det Gamla testamentets Gud. Att säga ”Jag är” (*ego eimi*) gör inte någon till Gud i Bibeln!

Eller titta på Joh 8:24, 28 där den exakta frasen ”Jag är” förekommer och där översättarna ersätter den verkliga betydelsen genom att kursivera ordet *han* därför att det är tydligt att det helt enkelt betyder ”Jag är Messias.” Vers 28: ”När ni har upphöjt Människosonen, skall ni förstå att Jag är *han* och att jag inte gör något av mig själv utan talar vad Fadern har lärt mig.” Jesus kan inte säga att Människosonen som inte kan göra någonting oberoende av Fadern kan anses vara denne JAG ÄR när han dör. Gud kan inte dö. Den följdriktiga och naturliga förklaringen är att Jesus gör anspråk på att vara Messias. Han är i laga ordning Guds auktoriserade agent.

JAG ÄR i 2 Mos 3 introduceras faktiskt som JAG ÄR VAD JAG ÄR eller JAG KOMMER ATT VARA VAD JAG KOMMER ATT VARA. Jesus sade inte detta! Anthony Buzzard förklarar:

Det är viktigt att lägga märke till att Jesus inte använde det uttryck som avslöjade Guds namn för Mose. Vid den brinnande busken hade den Ende Guden förklarat Sitt namn som ”Jag är den jag är” eller ”Jag är den som har liv i mig själv” (2 Mos 3:14). Uttrycket i Gamla testamentets grekiska version säger *ego eimi ho hown* som är helt annorlunda än ”Jag är han” som används av Jesus.⁵¹

Vad Jesus säger till dessa judar är helt enkelt ”Innan Abraham var född är jag han”, dvs., ”Jag är Messias.” Lagg märke till sammanhanget i Joh 8:56 där Jesus säger: ”Abraham, er Fader, jublade över att få se min dag.” Det innebär att genom tron såg

---

⁵¹ Buzzard and Hunting, *The Doctrine of the Trinity* s. 220.

Abraham framåt och såg den kommande Messias innan han trädde in i historien. Han trodde på löftet att Gud skulle sända den Utlovade. Å andra sidan trodde inte dessa judar att Jesus var deras Messias. De påstod sig vara Abrahams avkomlingar. Jesus sade att detta var omöjligt för de erkände inte honom som sin Messias. Men Jesus försäkrar att till och med innan Abraham var född var han Den som alltid fanns i Guds plan. Abraham såg detta och trodde. Messias preexisterade i Guds plan och fanns därför i Abrahams medvetande därför att han litade på Guds löfte. Jesus sade absolut *inte*: ”Innan Abraham fanns, JAG ÄR VAD JAG ÄR.”

Slutsatsen är oundviklig. Jesu påstående ”Innan Abraham var född, är jag *han*” är ett uppriktigt påstående att han är Messias, den som de gamla löfterna talat om, den Ende som kunde komma ifråga. Jesus är Frälsaren enligt Guds löfte till och med innan Abraham var född. I vart och ett av de citerade exemplen återger översättarna ordet ”han” med uttrycket ”Jag är”. Varför inte vara konsekvent här i Johannes 8:58 också? Det enda skälet till att inte vara det är på grund av traditionella fördomar. Vad Jesus sade är följande: ”Innan Abraham var född, är jag *han*”, som betyder: ”Jag är den Messias som Abraham såg fram emot.” Detta är ett mycket rimligt påstående från en som tror att Gud hade Messias i sitt medvetande från början.

Jag är Vägen, Sanningen och Livet

Här är det lämpligt att nämna ett annat ”Jag är”- påstående av Jesus som ofta används för att stödja begreppet att Jesus gjorde anspråk på att vara Gud. Jesus säger: Jag är vägen, sanningen och livet” (Joh 14:6). Skulle detta vara ett påstående om att vara den Högsta Guden?

Det första att lägga märke till är att detta påstående inte är hela påståendet. Resten av vad Jesus säger är att på grund av hans unika medlande ställning som Son kommer ingen ”till Fadern utom **genom** mig.” Jesus meddelar helt enkelt att han är Guds medlare, den ende auktoriserade agenten för att närma sig Gud. På ett annat ställe undervisar Skriften tydligt om detta: ”Ty Gud är en, och en är medlare mellan Gud och människor, en människa, Kristus Jesus” (1 Tim 2:5).

En medlare måste vara en person som är skild från de andra två parterna som ska söka komma överens (se Gal 3:20). Om man vill kvalificera sig som medlare mellan Gud och människor, måste man själv vara en *människa*! Gud kan inte vara medlare. Johannes 14:6 undervisar just denna sanning. Det sägs inget om att Jesus var Gud. Bara att han är Guds medlare för alla som vill komma till Fadern genom hans förkunnelse av evangeliet.

Det andra att lägga märke till i dessa ”Jag är”- påståenden är att hela kontexten av Johannesevangeliet talar om hur och varför Jesus är ”vägen, sanningen och livet”, nämligen på grund av denna auktoritet som blivit *given* till honom av Fadern. Fadern ”har **överlåtit** alla domslut åt Sonen” (Joh 5:22). Fadern ”**har gett** åt Sonen att ha liv i sig själv” (Joh 5:26). Jesu egen bekännelse är helt klar: ”... jag lever **därför att** Fadern

lever” (Joh 6:57). Jesus sade: ”Jag kan inte göra något av mig själv” (Joh 5:30). Det är på ”Människosonen” som ”Gud, hans Fader, satt sitt sigill” (Joh 6:27). Vi skulle kunna mångfaldiga dessa uttalanden många gånger om. Hans vittnesbörd är att han är underordnad Fadern. Hans vittnesbörd är att allt detta har kommit till honom från hans Faders hand. Hans gärningar, hans ord, själva hans liv är allt resultatet av Guds initiativ. Och just därför att dessa saker har getts till honom, kan Jesus säga att han är vägen sanningen och livet och att ingen kan komma till Fadern utom genom hans förmedling. ”Jag är” – påståendena bevisar inte hans Gudom; de bevisar att Gud är källan till allt detta. Jesus har fått dessa saker och därför kan han inte vara Gud själv. Jesu Fader äger allt och kan inte ges något.

En forskare visar att om man låter dessa ”Jag är” – påståenden betyda att Jesus gör anspråk på att vara den allsmäktige Guden gränsar det till löjlighet. Med hänvisning till Joh 8:28 (där Jesus säger ”ni ska förstå att jag är *han*, och jag gör inget av mig själv”) skriver Barret: ”Det är oacceptabelt att man låter Jesus säga: 'Jag är Gud, den högste Guden i det Gamla testamentet, och då jag är Gud gör jag som man säger till mig.’”⁵²

Och angående Joh 13:19-20 där Jesus säger: ”Jag säger detta till er redan nu, innan det sker, för att ni skall tro, när det har skett att jag är [*han*] ... Den som tar emot någon som jag sänder, han tar emot mig”. Samme författare påpekar ironiskt att det skulle vara lika oacceptabelt om man skulle låta Jesus säga: ”Jag är Gud, och jag är här för att någon sände mig.”⁵³ Kanske skulle det vara klokt att sluta säga att dessa ”Jag är” - påståenden av Jesus betyder att han gör anspråk på att vara Gud.

Johannes Kapitel 1

Ack! Jag kan höra en invändning. Hur är det med Joh 1 (teologerna kallar det prologen) där vi läser: ”I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Genom honom har allt blivit till, och utan honom har inget blivit till, som är till” (Joh 1:1-3).

Det första att säga är att aposteln Johannes inte ämnar motsäga något som Matteus eller Lukas (eller GT) har sagt om hans älskade Herre Jesu ursprung och person. Skriften är ett vackert sammanvävt och harmoniskt vittnesbörd om Guds Sanning. Om Matteus och Lukas entydigt berättar för oss att Jesus hade en början genom Guds mirakulösa makt i Marias livmoder, då tänker inte Johannes berätta för oss att Jesus Sonen inte hade någon början, att han alltid personligen preexisterade som Gud och var den andra personen av en evig treenighet. En sådan motsägelse skulle förstöra apostolisk enhet och Skriftens vittnesbörd som Jesus sade inte kan upphävas.

---

⁵² Barret, citerat i *Focus on the Kingdom*, ed. Anthony Buzzard, vol. 6, nr 1, s. 2.

⁵³ *Ibid.*, s. 2.

Med denna princip i åtanke bör vi först lägga märke till vad Johannes Prolog *inte* säger. Johannes skrev inte: ”I begynnelsen var *Sonen* och *Sonen* var hos Gud och *Sonen* var Gud.” (Vissa översättningar gör detta oförskräckta anspråk även om det är fullständigt obefogat utifrån texten.). Men den tradition som vi fått i arv låter automatiskt våra ögon fara in på detta hjulspår. En av orsakerna till att vi tenderar att läsa in denna betydelse är själva det faktum att våra översättningar har satt ett stort ”O” för ”Ordet”. Den stora bokstaven O dikterar undermedvetet för att få oss att tro att Johannes menar en person när han talar om ”Ordet”. För dem som inte är förtrogna med nytestamentlig grekiska vill vi säga att så inte är fallet. Varenda bokstav i de tidigaste grekiska manuskripten hade stor bokstav. (Dessa manuskript kallas unicals. Andra manuskript är skrivna med små bokstäver.). Så det är en fråga om vad översättaren bestämmer sig för att göra i sin översättning, som kommer att ha stor betydelse för hur vi kommer att uppfatta den. Skrev Johannes ”Ordet” eller ”ordet”? Vi kommer att bestämma oss för det efter att först ha diskuterat några detaljer.

Nästa tekniska punkt som vi behöver redogöra för är att i den nytestamentliga grekiskan, liksom i många andra moderna språk som franska, tyska och spanska [liksom i svenskan] har alla substantiv ett genus. Vi finner inte detta i engelskan därför att alla föremål är neutrum. Men i dessa främmande språk måste alltid ett pronomens genus, numerus och kasus stå i överensstämmelse med det substantiv det syftar på. Den som är något bekant med franska, spanska eller tyska känner mycket väl till detta. I tyska exempelvis är ordet ”bord” ett maskulint substantiv. Men då en tysk talar om ett bord skulle han aldrig för ett ögonblick tänka att det handlar om en person när han säger: ”Hjälp mig att flytta på bordet därför att *han* är så tung.” I nytestamentlig grekiska kan ett föremål vara antingen maskulint, feminint eller neutrum.

I nytestamentlig grekiska råkar nu ”ordet” (*logos*) stå i maskulint genus. Därför är dess pronomen ”han” i våra engelska [liksom svenska] översättningar en fråga om tolkning, inte översättning. Skrev Johannes beträffande ”ordet” att ”han” var i begynnelsen hos Gud? Eller skrev han beträffande ”ordet” att ”det” var i begynnelsen hos Gud? Som vi redan konstaterat är *logos* eller ord ett maskulint substantiv i nytestamentlig grekiska. Det är korrekt att i engelskan [liksom i svenskan] använda ”*han*” för att hänvisa till det maskulina ordet om det finns ett gott kontextuellt skäl att göra det. Men finns det ett gott skäl att göra ”ordet” här till en ”han”?

Det är ett faktum att alla engelska översättningar före *King James Version*, 1611, faktiskt lyder så här: ”I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. **Det** var i begynnelsen hos Gud. Genom **det** har allt blivit till, och utom **det** har intet blivit till som är till. I **det** var liv; och livet var människornas ljus [jfr 1917 års översättning]. Det finns faktiskt många engelska översättningar efter KJV som hänvisar till *logos* som ”det”. Människor som tillhör *Churches of Christ* [Författaren Greg Deuble har tidigare varit pastor inom Church of Christ i Australien] kommer utan tvivel

att bli förvånade då de får veta att deras högt värderade Alexander Campbell översatte Joh 1:1 så här:

I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. **Detta** var i begynnelsen hos Gud. Allt var gjort genom **det**, och utan **det** var inte en enda varelse gjord. I **det** var liv och livet var människornas ljus. Och ljuset lyste i mörkret; men mörkret släppte inte in det.⁵⁴

Att läsa på det här sättet innebär naturligtvis att ”ordet” inte är en person. Detta är en mycket godtagbar översättning. Jag vill nu faktiskt visa att den är att föredra av följande skäl:

Ordet *logos* finns på många, många andra ställen i just detta evangelium av Johannes. Och ingen annanstans sätter översättarna stor bokstav på ”ordet” eller använder det maskulina personliga pronomenet ”han” för att få det att stämma ihop. De vet att sammanhanget står för detta. Ta Joh 2:22 som lyder: ”När han hade uppstått från de döda, kom hans lärjungar ihåg att han hade sagt detta, och de trodde på Skriften och **ordet som** Jesus hade sagt.” ”Ordet” är här tydligen inte Jesu egen person utan snarare hans budskap. Ett annat exempel: Joh 4:37 översätter *logos* som ett ”uttalande”: ”För i detta fall är **uttalandet** sant.” Ytterligare ett: ”Mannen trodde **ordet** som Jesus talade till honom” (Joh 4:50). Eller ta Joh 6:60 som lyder: ”Många av hans lärjungar som hörde det sade: 'Det här är ett hårt **tal**.'” Det finns många andra exempel i det här evangeliet.

I resten av Nya testamentet är det likadant. *Logos* översätts omväxlande med ”påstående” (Luk 20:20), ”fråga” (Matt 21:24), ”predikan” (1 Tim 5:17), ”budord” (Gal 5:14), ”undervisning” (Luk 4:32), ”sak” (Apg 15:6) ”skäl” (Apg 10:29). Så det finns absolut inget skäl att låta Johannes säga att ”ordet” är personen Jesus själv, om naturligtvis inte översättarna vill göra en poäng av det. *I vilket fall som helst* är *logos* ett ”det”.

Det finns till och med starkt bevis för att antyda att Johannes själv reagerade mot dessa som redan missbrukade hans evangelium och fick det till att betyda att Jesus själv var Ordet som personligen hade preexisterat före världen. När han senare skrev sin introduktion till sitt Första brev förklarade Johannes tydligt att *det* som var i begynnelsen inte var en ”han”. Han skriver på det här sättet: ”**Det** som var från begynnelsen, **det** vi har hört, **det** vi med egna ögon har sett, **det** vi skådade och med våra händer rörde vid – om Livets Ord är det vi vittnar.”

Fyra gånger säger Johannes att det som var från begynnelsen var ett ”det”! Pronomenet är här neutrum, inte maskulinum. Och för att undvika all förväxling beträffande betydelsen, säger han till och med att det var *livets ord* som i begynnelsen

---

⁵⁴ Alexander Campbell, *The Sacred Writings of the Apostles and Evangelists of Jesus Christ, Commonly Styled the New Testament*. Översatt från den ursprungliga grekiskan, Brooke County, VA, 1826.

var hos Gud. Visst är Johannes den som bäst tolkar vad han menar. Hans introduktion i det Första Johannesbrevet är hans svar på det missförstånd, som gnostikerna redan då förde fram, nämligen felet som gjorde Jesus till en preexisterande himmelsk återlösare, en sammanblandning av kött och ande, mänsklig och gudomlig, snarare än en 100 % mänsklig varelse.

Dessa talande argument börjar anta stora proportioner när vi tänker på nästa viktiga upplysning, nämligen att aposteln Johannes hade sin bakgrund i de hebreiska Skrifterna. Det är sannerligen bättre exeges att läsa prologen till Johannes evangelium med hans hebreiska bakgrund i åtanke. Och om vi går tillbaka till Gamla testamentet kan vi lätt upptäcka ramverket för Johannes förståelse av ”ordet”. I den hebreiska Bibeln är ”ord” *aldrig en person*. ”Ord” betyder alltid ”löfte” eller ”påbud” eller ”förslag” eller ”plan” eller ”budskap” eller bara det enkla ”ord”. (Se exempelvis 1 Mos 41:37; Dom 3:19; Dan 9:25; Ps 64:5-6; Jes 8:10.). I själva verket används ”ord” omkring 1450 gånger i den hebreiska Bibeln på detta sätt. Inte en enda gång syftar det på en preexisterande Guds Son. Inte en enda gång betyder det en person. Inte en enda gång!

Otvivelaktigt förstod hebréerna Guds ord som en motsvarighet till hans personliga närvaro och makt. Vad som kungörs är så gott som gjort (1 Mos 1:3, 9, 11). Han vakar över sitt ord för att verkställa och uppfylla det (Jer 1:12). Guds ord bär med sig garantin att han kommer att backa upp det med handling (Jes 55:10-11). Inte ett enda ord från honom kommer att visa sig ohållbart. Hans ord bär med sig hans makt. Hans ord är som hans gärningar. Guds ord *är* Gud i sin aktivitet i hebreisk förståelse. När ”HERRENS ord kom till Jona” och instruerade honom att gå till staden Nineve och predika där, flydde Jona bort **från HERRENS ansikte** (Jona 1:1-3). Guds ord som är hans uppenbarade vilja här, motsvarar Gud själv som uttrycker sig. När Gud talade om sin plan eller sin vilja för Jona och Jona var olydig var det i hebreiskt tänkande som om Jona flydde bort från Gud själv.

Författaren till Johannes evangelium måste tillåtas att använda de uttryck och tankeformer som är naturliga för honom. Vi måste respektera hans hebreiska bakgrund. Vid den tid då hans evangelium utarbetades använde sig de arameiska kommentarerna till de hebreiska Skrifterna, kända som *targumer*, av termen *memra* (ord) för att beskriva Guds aktivitet i världen.

Detta *memra* (ord) utför samma funktion som andra tekniska termer som ”härlighet”, ”helig Ande” och ”Shekina” som betonade skillnaden mellan Guds närvaro i världen och den obegripliga verkligheten av Gud själv. *Liksom den gudomliga Visheten, symboliserade ”Ordet” Guds ursprungliga plan för skapelsen*. När Paulus och Johannes talar om Jesus som om han hade något slags liv, påstår de inte att han var en andra gudomlig ”person” i den senare trinitariska betydelsen. De visade på att Jesus överskred jordiska och individuella existensformer. På grund av att ”makten” och ”visheten” som han representerade

var aktiviteter som härstammade från Gud, hade han på något sätt uttryckt ”vad som fanns från begynnelsen”. *Dessa föreställningar var förståeliga i en strikt judisk kontext, även om senare kristna med en grekisk bakgrund skulle tolka dem annorlunda.*⁵⁵

I ljuset av denna bakgrund är det mycket bättre att läsa Johannes prolog i betydelsen att i början hade Gud en plan, en dröm, en stor vision för världen, en anledning till att han lät allting komma till. Detta ord eller denna plan var ett uttryck för vem han är. Vi människor som är gjorda i Guds likhet förstår denna idé exakt. Låt oss illustrera detta. Här är en man som älskar att gå och fiska. Han drömmer om att fiska hela dagen. Men till yrket är han rörmokare. Det som håller honom uppe under veckan när han gräver sina rännor och monterar sina ledningsrör är att veckoslutet ska komma. Det är det som håller honom i gång och inspirerar honom. Han ska slippa detta långtråkiga jobb och snart köra i väg till kusten för att fiska. Så håller det på i årtal. Men en dag kommer för denne man ett av dessa ögonblick i livet som vi kan kalla en snilleblix. Varför inte köpa en liten strandkåk precis vid vattenbrynet? Och varför inte skaffa sig en egen båt? En dröm är född. Alltifrån nu arbetar han som besatt. Han arbetar övertid för att få in nödvändiga pengar för att förverkliga sin dröm. Han avstår faktiskt de flesta av sina fiskehelger för att tjäna extra och kunna köpa sitt drömhus och sin båt. Naturligtvis tar han ledigt nu och då och slänger i metspöet. Han håller drömmen vid liv. När fisken inte nappar driver tankarna i väg. Han kan ”se” sin strandkåk. Han kan visualisera sin egen båt. Och under alla åren med rörmokeri kan han ”se” målet. Han berättar för alla som vill lyssna till honom om sin strandkåk och om sin båt och om sitt fiskeliv. Ingen tvivlar på hans föresats. Men en dag till allas förvåning är vår rörmokare borta. Var är han? ”Åh”, säger man, ”Vet du inte? Han har flyttat till kusten. Han bor i en strandkåk och fiskar utifrån sin egen båt.” Hans dröm – som tills nu hade varit *med* honom och *i* hans tankevärld – hade blivit sann. Vi kan säga att det var hans ”skötebarn”, hans favoritsysselsättning och den blev verklighet!

Ordet var *hos* Gud

Det finns goda bevis i Skrifterna för att prepositionerna ”med” (*im* och *et*) ofta beskriver relationen mellan en person och vad som finns i hans hjärta eller sinne. Vi har ett vanligt uttryck i engelskan när vi säger: ”What’is *with* him?” (”Vad är det *med* honom?”) eller ”What’is the matter *with* her?” (”Hur är det *fatt med* henne?”). Något händer *inom* någon. Här kommer några exempel med denna användning av den hebreiska prepositionen ”med”.⁵⁶

”Im (med), för sig själv = i ens medvetande, antingen vad gäller kunskap, minne eller syfte”

---

⁵⁵ Karen Armstrong, *A History of God: From Abraham to the Present: The 4000-year Quest for God*, s. 106, kursivering tillagd.

⁵⁶ Jag har Anthony Buzzard att tacka för dessa exempel, citerade från *Brown, Driver and Briggs Lexicon*, Oxford: Clarendon Press, 1968, s. 768, 86.

4 Mos 14:24: ”Men i [*im*] min tjänare Kaleb är en annan ande” (som arbetar i hans sinne).

1 Kon 11:11: ”Eftersom det är så med [*im*] dig” (Salomo) = (det som du vill).

Job 10:13: ”... jag vet att detta är hos [*im*] dig” (gömt i ditt hjärta) [översatt från KJV].

Job 23:10: ”Han som är med [*im*] mig” vet vägen (den väg om vilken jag är medveten) [översatt från hebreiskan].

Job 23:14: ”Han utför saker som är avsedda för mig och många sådana saker är hos [*im*] Honom.” (Han har många sådana syften) [översatt från KJV].

Job 27:11: ”Det som finns hos [*im*] den Allsmäktige vill jag inte dölja.” (hans syften) [översatt från KJV].

Ps 50:11: ”... allt som rör sig på marken är mitt [*im*]” (kända för mig, i min tanke och vård).

Ps 73:23: ”Men jag är alltid hos dig [*im*]” (i dina tankar).

”Et: en dröm eller ett ord av HERREN sägs vara hos profeten.”

1 Mos 40:14: ”Men tänk på mig när det går bra för [*et*] dig” (bokstavligt: ”kom ihåg mig hos dig själv”). Ordet var vad Gud hade i åtanke.

2 Kon 3:12: ”Hos [*et*] honom är HERRENS ord” (2 Joh 2; sanning är ”med oss”; Gal 2:5, sanning ”förblir hos [*pros*] er”).

Jes 59:12: ”... överträdelser är hos [*et*] oss” (i vårt medvetande). (Jfr Joh 17:5, härligheten som Jesus hade hos Gud – närvarande i Guds sinne, som Hans syfte) [översatt från hebreiskan].

Jer 23:28: ”Profeten hos [*et*] vilken det finns en dröm” (profeten har en dröm) [översatt från hebreiskan].

Jer 27:18: ”Om Guds ord är hos [*et*] dem.” [översatt från KJV].

Job 14:5: ”Hans dagar är bestämda. Antalet av hans månader är hos [*et*] dig (kända för dig) [översatt från KJV].

Ords 2:1: ”... och gömmer mina bud inom [*et*] dig (= hos dig) [översatt från KJV].

Ords 11:2: ”Hos [*et*] de ödmjuka är vishet.”

På grund av detta hebreiska bruk och dess bakgrund föreslår Anthony Buzzard en exakt översättning av Joh 1:1, 14 på följande sätt: ”I början hade Gud en plan och

planen var bestämd som Guds påbud och planen uttryckte fullt ut Guds tankar ... och planen blev förkroppsligad i människan Messias Jesus.”

Bibeln säger: ”Som en man tänker i sitt hjärta sådan är han” (Ords 23:7, [KJV]). Gud är inte annorlunda. För innan han skapade något hade han det som en dröm inom sig. Ordet var ett fullständigt uttryck för honom själv. Och när han skapade universum och syftet med tidsåldrarna arbetade han enligt sin mästarplan, sin dröm. Som Petrus säger: ”... att det för länge sedan fanns **himlar och en jord som uppstod ur vatten och genom vatten, i kraft av Guds ord**” (2 Petr 3:5). En liknande tanke uttrycks av Johannes i Uppenbarelseboken 4:11: ”... du har skapat allt. Genom din **vilja** kom det till och blev skapat.” Detta står i överensstämmelse med Gamla testamentet. I Psalm 33:6, 9, exempelvis sägs det att ”Himlen är skapad genom HERRENS ord”. Gud talade och det kom till. Han befallde och världen stod där grundad. Det fanns gudomlig makt i Guds talade ord. Allt detta står där helt enkelt för att säga att det grekiska ordet för *logos* är ett maskulint genus men det hänvisar inte till en personligt preexisterande Guds Son. ”Ordet” för Johannes är ett ”det”, inte ett ”han”. Vid ett tillfälle fick Jesus namnet ”Guds ord” och det är i Uppenbarelseboken 19:13. Detta namn fick han efter sin uppståndelse och himmelfärd, men vi söker förgäves efter ordet före hans födelse.

Det är inte förrän vi kommer till vers 14 i Johannesprologen som detta *logos* blir personligt och Guds Son, Jesus den mänskliga varelsen. ”Och ordet blev kött.” Den stora plan som Gud hade i sitt hjärta redan före skapelsen uppfylldes äntligen. Var uppmärksam på att det *inte* står att Gud blev kött. Inte alls. Det står ”ordet” blev kött. Guds mästarplan blir nu verklighet i människan Jesus. Jesus är det slutliga och fullkomliga uttrycket för all Guds vishet som planerats ”från begynnelsen”.

Detta är också slutsatsen i studiet om inkarnationen i *Christology in the Making*. Lyssna till hur James Dunn uppfattar det.

Slutsatsen som tycks framgå från vår analys så långt är att det är först med vers 14 som vi kan börja tala om *personligt* Logos ... Före vers 14 har vi att göra med personifikationer snarare än med personer, personifierade handlingar av Gud snarare än en individuell gudomlig varelse som sådan. Meningen fördunklas av det faktum att vi måste översätta det maskulina Logos som ”han” alltigenom hela avsnittet. Men om vi i stället översätter det maskulina Logos som ”Guds ord” skulle det bli tydligare att versen inte nödvändigtvis syftar på Logos i verserna 1-13, och för tanken till en personlig gudomlig varelse. Med andra ord, den revolutionerande innebörden av vers 14 kan gott och väl vara att den markerar ... *övergången från opersonlig personifikation till verklig person*. Detta är faktiskt den häpnadsväckande naturen av versens anspråk. Om den helt enkelt hade påstått att en gudomlig varelse hade blivit människa, skulle detta ha fått färre ögonbryn att höjas. Faktum är att Logospoeten har använt ett språk som vilken tänkande jude som helst skulle känna igen som ett språk för identifikation och har

identifierat det med en bestämd person, *som* en bestämd person som borde vara förvånande: uttrycket för att Gud blev en människa! Guds ord kom inte enbart genom en särskild individ utan blev i själva verket denna enda person, Jesus av Nasaret!⁵⁷

Det finns några nytestamentliga grekiska forskare som noterar att Johannes var mycket specifik med vad han skrev i vers 1. Han skrev ”och ordet var Gud. Han skrev *inte* ”och ordet var *Guden*”. Med andra ord tar dessa forskare Gud (grek. *theos*) här i sin adjektiviska form. Ordet var uttryck för Gud, hade Guds karaktär, var gudomligt i sin karaktär. Det är skillnad mellan ”Läraren var mannen” och ”Läraren var man”. *The New English Bible* fångar denna adjektiviska betydelse på ett strålande sätt: ”and what God was the word was” (= vad Gud var, var ordet). Moffats översättning uttrycker det också bra med ”logos var gudomligt”. Som Dunn utan tvekan säger: ”Ingenstans, varken i Bibeln eller i judarnas utom-kanoniska litteratur är Guds ord en personlig agent eller på väg att bli det.⁵⁸ Prologens *logos* blir Jesus: Jesus var det *logos* som blev kött, inte *logos* som sådant.⁵⁹

Det kan mycket väl vara så att Johannes faktiskt nämner jungfrufödelsen – dvs. början av Jesus existens – i sin prolog, före vers 14. De verser vi behandlar läses vanligtvis på följande sätt: ”Men åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn. De **är** inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja utan av Gud” (Joh 1:12-13).

Som vi läser det i våra moderna Biblar syftar det på den nya födelsen som kristna upplever genom tro på Kristus: Vår relation med Gud genom Kristus är inte något av mänskligt ursprung eller mänsklig vilja eller mänskligt geni; vår frälsning är helt Guds handlande genom sin Son. Men en dag läste jag att det var kanske inte detta som Johannes ursprungligen skrev. Enligt ett antal bibelforskare har man troligen manipulerat dessa verser. Det är utan tvivel så att de var föremål för mycket tidig debatt. Tertullianus exempelvis anklagade de valentinska gnostikerna för att ha ändrat texten så som jag nyss citerat den, och som vi finner i de flesta moderna översättningar. Enligt Tertullianus skulle det plurala verbet var [”were” på engelska] egentligen vara det singulara var (”was”). I detta fall skulle versen lyda så här: ”Men åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn, på den som inte **är** [”was” på engelska] född av blod eller av köttets vilja utan av Gud.”

Som vi kan se så förändrar verbet betydelsen fullständigt [syns inte på svenska]. I stället för att det skulle vara kristna som är födda av Guds vilja är det i stället Kristus själv som är född genom Guds handlande. Tertullianus anklagar alltså gnostikerna för att försöka eliminera tanken på Jesu mirakulösa födelse (”som var född”) genom att låta

---

⁵⁷ Dunn, *Christology in Making*, s. 243.

⁵⁸ *Ibid.*, s. 219.

⁵⁹ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 382.

den hänvisa till deras egen erfarenhet ("som var [plural] födda"). Till stöd för denna förståelse argumenterar Irenaeus och Justinus Martyren för den singulara formen för att hålla fast vid att Jesus var inte bara en människa som fötts på naturligt sätt utan som kommit till på ett mirakulöst sätt genom Guds handlande. En stark poäng till förmån för denna förståelse är att dessa tre referenser är *daterade innan* något av våra nuvarande nytestamentliga manuskript. Men för att vara ärlig måste det ändå sägas att juryn fortfarande är osäker, eller för närvarande lutar mer åt verbet i plural som visar sig i våra moderna Biblar (men inte i Jerusalembibeln).

Men jag bekänner att när jag läser dessa verser i plural tycks de något absurda, lite malplacerade, även om den plurala betydelsen är helt i linje med Bibelns undervisning att vår frälsning är helt och hållet beroende av Guds nåd. Enligt mitt sätt att tänka är det mycket rimligare att förstå det som en hänvisning till Jesu födelse utan mänsklig vilja. Om vi ser det som plural (dvs. det talar om de kristnas pånyttfödelse) pekar det på ett förbryllande sätt på det som är påfallande självklart, att de troendes andliga födsel "av Gud", inte har något att göra med sexuellt umgänge, köttsligt begär eller mänsklig vilja. Då vi läser detta måste vi fråga oss vem som i så fall har trott det? Ju mer man funderar över det ju mer förvirrande blir det att Johannes tre gånger skulle ha gjort skillnad mellan andlig pånyttfödelse och fysisk fortplantning! Om vi läser naturligt med singular blir avsnittet en exakt utsaga om jungfrufödelsen, för Jesus var född "av Gud" utan mänsklig medverkan, vilja eller åtrå. Versen skulle då vara ett starkt utlåtande om Jesu tillblivelse av en jungfru och skulle bekräfta att Johannes inte avsåg att introducera en preexisterande Son, som man senare felaktigt trodde. Utan starkare textbevis förblir denna punkt oavgjord, även om denna nyans visar sig vara mer naturlig och övertygande.

1 Johannes 5:18

Det finns dock en vers som Johannes skrev som tydligt talar om Jesu tillblivelse i tiden. *King James Version* är tyvärr baserad på en korrumpierad text och lyder: "Vi vet att den som är född av Gud inte syndar; men den som är född av Gud bevarar sig själv och den onde rör honom inte" (1 Joh 5:18, KJV).

Det låter som om den kristne som är född av Gud bevarar sig själv från Satans anslag. Tillsammans med Douglas Edwards och moderna översättningar förkastar vi denna textvariant av följande skäl:

Ingenstans i något av testamentena sägs det att en Guds skapelse, vare sig jude eller kristen ska bevara *sig själv*. En kristen kan uppmanas att "hålla sig själv ren" (1 Tim 5:22) eller kristna "att hålla sig kvar i Guds kärlek" (Jud 21); men varken i Gamla eller i Nya testamentet betraktas människan som sin egen bevarare, inte heller sägs det att någon annan än Gud "bevarar" någon annan.⁶⁰

---

⁶⁰ Edwards, *The Virgin Birth in History and Faith*, s. 129.

Helt rätt. Det är alltid HERREN som bevarar dig (Ps 121: 4-8). I Nya testamentet är uttrycket bara använt om Gud eller Kristus (Joh 17:11, 12, 15). Men betydelsen är helt förändrad om vi läser det som det mer exakt bevarats i det grekiska originalet: ”Vi vet att ingen som är född av Gud syndar. Han som var född av Gud bevarar honom så att den onde inte kan röra honom” (1 Joh 5:18).

Om vi läser på det sättet berättar texten för oss att Kristus som var född eller som kommit till av Gud kan säkert bevara den kristne. Jesus lovade att detta bevarande skulle vara bevis på hans omsorg om sina får (Joh 10:27-28). Låt oss analysera denna punkt mera i detalj. Första delen av versen, ”Vi vet att ingen som är född av Gud syndar”, i den ursprungliga texten lyder bokstavligen ”ingen som har blivit född av Gud” och hänvisar till en händelse i det förflutna med konsekvenser för nuet (detta står i *perfektttempus* i den grekiska texten). Det hänvisar tydligt till den nya födelsen som varje kristen har upplevt. Den nya födelsen har börjat vid en tidpunkt i det förflutna och har fortgående konsekvenser för den troende – han/hon praktiserar vanligtvis inte synd. Uttrycket används om den kristne sex gånger tidigare i Johannes brev och vid varje av dessa sex tillfällen använder grekiskan perfekttempus. Men här i den andra delen av 1 Joh 5:18 möter vi en unik vändning av uttrycket. Denna andra del av versen lyder korrekt, ”men han som var född av Gud bevarar honom”. (Denna gång ändrar Johannes sina tempus och använder vad som kallas *aoristtempus*). Detta är en referens till en händelse en gång för alla i det förflutna som aldrig ska upprepas, dvs. den övernaturliga tillkomsten av Jesus Kristus själv. Han fördes till existens vid ett bestämt ögonblick i historien. Johannes konstaterar att Jesus ”var född av Gud”.

Vad är betydelsen av detta för vår nuvarande diskussion? Helt enkelt för att visa att Johannes är överens med Matteus och Lukas i att framhålla att Jesu existens började vid hans konception. Jesus kom till genom en gudomlig skapelse. I stället för att födas likt andra människor genom sexuellt umgänge, av köttsliga begär eller en makes vilja, kom Kristus till av Gud. Detta står i överensstämmelse med vår tolkning av Johannes *logos* i hans prolog av evangeliet. Johannes motsäger inte sig själv då han på ett ställe säger att Jesus var Guds Son av evighet utan början, och sedan på ett annat ställe glömt vad han skrev och säger att Jesus Kristus började vid en bestämd tidpunkt i historien.

Världen gjordes genom honom

Kanske jag kan höra dig invända mot denna punkt: Visst, men är det inte så att verserna 10 och 11 i prologen tycks orsaka ett stort problem för denna tolkning? Dessa verser lyder: ”Han var i världen och världen hade blivit till genom honom och världen kände honom inte. Han kom till sitt eget, och hans egna tog inte emot honom.”

Innebär inte detta att världen skapades av Jesus Sonen? Om han skapat världen måste han ha ju ha funnits till innan världen blev till. Visar inte detta att *logos* faktiskt var en preexisterande Person när allt kommer omkring? Vi måste komma ihåg vad Johannes redan har skrivit, dvs. hans (hebreiska) kontext. Vi får inte låta våra västerländska ögon

läsa in andra föreställningar i texten. *Logos*, Guds mästarplan, hans vishet ligger bakom skapelsen av allting. Johannes kanske hade denna gammaltestamentliga text från Ords 3:19 i åtanke: ”Genom visheten har HERREN lagt jordens grund, himlen har han berett med förstånd.”

Ingenting existerar som inte fanns i hans sinne från själva början. Genom hans ord, hans förståelse har allting kommit till (Joh 1:3). Vilken fantastisk och trösterik tanke att veta att universum är grundat på ett syfte och en vishet som har själva sin grund i Guds eviga Varande! Precis som hela skapelsen bevisar ett intelligent medvetande och en intelligent design, bevisar den också att all historia inte är slumpartad. Och vad är historiens syfte? Enligt Johannes är det Jesus Kristus. Gud gjorde världen med honom i centrum för sina tankar och sin plan. Jesus är som en kommentator säger tidsåldrarnas ”diameter”.⁶¹ Låt oss undersöka denna tanke i korthet innan vi svarar på frågan från Joh 1:10-11 om Jesus personligen existerade före världens skapelse och var dess Skapare.

Vart är vår värld på väg? Vad är syftet med historien? Finns det verkligen något förutbestämt slut? Skriften signalerar högljutt och tydligt, ja! Gud ”har låtit oss få veta sin viljas hemlighet enligt det beslut som han hade fattat i Kristus, den plan som skulle genomföras ... att i Kristus sammanfatta allt i himlen och på jorden” (Ef 1:9-10). Så när Gud Fadern skapade universum gjorde han det med sin Son i centrum för sin plan. Gud har planerat att förena och sammanfatta hela skapelsen i Kristus. Han är Herre. En dag kommer målet att nås. Varje knä kommer att böjas och varje tunga kommer att bekänna att Jesus Kristus är Herre ”Gud Fadern till ära” (Fil 2:11).

Därefter kommer slutet [grek. *telos*: mål fullbordande, slutmål] då han [Jesus Kristus] överlämnar riket åt Gud, Fadern, sedan han gjort slut på varje välde, varje makt och kraft ... Och när allt har blivit lagt under honom, då skall Sonen själv underordna sig den [Fadern] som har lagt allt under honom, för att Gud skall vara allt i alla (1 Kor 15:24, 28).

Att vara en kristen betyder att du vet att vår Herre Jesus är diametern, universums syfte. Hans Kungarike kommer! Detta är Guds syfte och det kommer inte att hindras. En annan vers säger samma sak i Hebr 1:2. Den säger att Gud har ”insatt” sin Son ”till att ärva allting” och att ”genom honom har han också skapat världen”. Här är våra översättningar tyvärr inte helt korrekta och missar vad författaren velat säga. Vad författaren skrev var inte att Gud genom Jesus skapade ”världen” (”världarna”) utan ”tidsåldrarna”. Vi får vårt engelska ord *eon* från detta grekiska ord. Vi kommer att i korthet undersöka detta ord mera i detalj, men nu räcker det att veta att Gud planerade att slutföra sin avsikt för hela skapelsen *genom medverkan* av sin Son Jesus Kristus. Propositionen som används i förhållande till Jesus och världen eller tidsåldrarna är ”genom” (grek. *dia* varifrån vårt engelska ord *diameter* kommer som du kommer att se).

---

⁶¹ Graeser et al, *One God and One Lord*, s. 63.

De som kan det här berättar för oss att *dia* är ”prepositionen för beledsagande omständigheter” och betecknar instrumental förmedling. För att uttrycka det enkelt betyder detta att *dia* betecknar de medel genom vilka en handling utförs. Och Skriften säger oss att Gud som är Skaparen kommer att föra sitt Syfte, sitt *Logos* till fullbordan genom Jesus Kristus. Jesus är agenten, medlaren i Guds Mästarplan. Jesus ses alltid som sekundär eller som underordnad Fadern.

Så vi ser att författaren i sin introduktion till hebréerna säger att Gud nu talar genom Jesus (Hebr 1:1). Gud återlöser genom Jesus och han frälser världen genom Jesus (Hebr 1:3). Detta var Jesu eget klara vittnesbörd från början till slut (ex. i Joh 5:19-27). Jesus är den kanal genom vilken Gud kommer till oss. Jesus är bron mellan Gud och oss.

Det finns tillfälliga undantag till detta allmänna bruk av prepositionen *dia*. Ibland sägs välsignelser komma till oss genom Gud (ex. 1 Kor 1:9; Hebr 2:10). Men vanligen finns det en klar skillnad mellan Guds initierande aktivitet och de medel genom vilka Gud låter denna aktivitet bli verksam. De prepositioner som används för Guds agerande är *hypo* och *ek* vilka pekar på den primära orsaken eller ursprunget. Låt oss befästa denna uppfattning i vårt medvetande genom att se på en eller två verser som framhäver skillnaden: ”... så har vi bara en Gud, Fadern, från (*ek*, ”ut från”) vilken allting är och till (*eis*, ”till”) vilken vi själva är, och en Herre, Jesus Kristus, genom (*dia*) vilken allting är och genom (*dia*) vilken vi själva är” (1 Kor 8:6).

Prepositioner är de vägvisare som pekar ut riktningen för ett avsnitt. Författarna till *One God and One Lord* varnar oss:

Lägg märke till det tydliga och separata bruket av de grekiska prepositionerna *ek* i förhållande till Gud och *dia* i förhållande till Kristus. Detta borde hejda vår uppmärksamhet och hålla oss borta från att skynda förbi dessa viktiga tecken på vår väg till en förutfattad mening (och kanske få kvitto på att ha övergett logikens lagar). *Ek* visar på något *som kommer ut från* sin källa eller sitt ursprung och visar på *rörelse från det inre*. Kom ihåg detta sista uttryck därför att det är centralt för att förstå precisionen i denna vers. Med andra ord, alla ting kommer *ut från* Guds älskande hjärta, eller Guds ”inre”, så att säga. Detta stämmer överens med Första Moseboken 1:1 som säger: ”I begynnelsen skapade *Gud* himmel och jord.” Båda verserna säger att *källan* till ”alla ting” är den ende sanne Guden, Skaparen av himmel och jord och Fader till Herren Jesus Kristus.⁶²

Till skillnad från detta ”en Gud och Fader” utifrån vilken allting är, så ges till den ”ende Herren Jesus Messias” prepositionen *dia* som betyder ”genom”. Med andra ord är Jesus Guds agent *genom* vilken Gud fullföljer sin plan för våra liv. Detta är det

---

⁶² *Ibid.*, s. 67.

konsekventa mönstret alltigenom i Nya testamentet. Gud Fadern är källan, ursprunget till alla välsignelser, och Jesus hans Son överför dessa välsignelser till oss:

”Allt kommer **från** Gud, som har försonat oss med sig själv **genom** Kristus” (2 Kor 5:18).

”Välsignad vare vår Herre Jesu Gud och Fader som i Kristus har välsignat oss ... I sin kärlek har han **genom** Jesus Kristus förutbestämt att vi skulle tas upp som **hans barn**” (Ef 1:3-5).

”Ty **Gud** har inte bestämt oss till att drabbas av vredesdomen utan till att vinna frälsning **genom** vår Herre Jesus Kristus” (1 Tess 5:9).

”På den dag då **Gud** skall döma människors hemligheter **genom** Jesus Kristus” [Rom 2:16, översatt från grekiskan].

”Han [**Gud**] har frälst oss och kallat oss ... i kraft av sitt beslut och sin nåd, som han har gett oss **i** Kristus Jesus” (2 Tim 1:9).

”Välsignad är vår Herre Jesu Kristi **Gud** och **Fader**. I sin stora barmhärtighet **har** han **genom** Jesu Kristi uppståndelse från de döda **fött** oss på nytt till ett levande hopp” (1 Petr 1:3).

”Han ... **den ende Guden**, vår Frälsare, **genom** Jesus Kristus, vår Herre – honom tillhör ära och majestät, valde och makt före all tid, nu och i all evighet. Amen” (Judas 25).

”Jesus från Nasaret var en man som **Gud** bekände sig till inför er genom kraftgärningar, under och tecken, som Gud **genom** honom utförde mitt ibland er” (Apg 2:22).

Texterna kunde mångfaldigas. Gud Fadern är alltid källan och ursprunget till all verksamhet och alla gärningar och till frälsningen som kommer till oss genom hans Sons förmedling. *Från* honom kommer allt till oss *genom* vår Herre Jesus Kristus så att alla lovord ska riktas *till* Gud Fadern. Kuschel är uppmärksam på den viktiga funktion dessa prepositioner har i Nya testamentets förståelse av den nödvändiga skillnaden mellan den ende Guden – Fadern – och den ende Herren Jesus Messias. Då Paulus i 1 Kor 8:6 säger att för oss finns det ”bara en Gud, Fadern, från vilket allting är och till vilken vi själva är, och en Herre Jesus Kristus, genom vilket allting är och genom vilken vi själva är”, säger han:

Gud, Fadern är dåtid *och* framtid, början *och* slut, ursprung *och* mål, skapare (*ek*) *och* fullbordare (*eis*) av världen och mänskliga varelser. Kristus däremot, är den närvarande, centrum, livet; han är styresmannen över jorden som ger frihet just nu och som i egenskap av medlare (*dia*) för en ny skapelse (2 Kor 5:17), för ett ”nytt förbund” (2 Kor 3:6), också kan bli Herre över alla dessa ”gudar och herrar” som

styr för närvarande. Därför skulle den teologiska *ta panta* ("allting") kunna syfta på den allra första skapelsen av världen; i motsats till detta syftar den kristologiska *ta panta* (som vanligt hos Paulus) på de omständigheter som är rådande just nu.⁶³

Rustade med denna viktiga information kan vi vända oss till vår ursprungliga fråga under denna rubrik. När vi läser i Joh 1:10 att "han var i världen och världen hade blivit till **genom** honom, och världen kände honom inte" visar då inte Skriften i alla fall att Jesus själv skapade världen? Inte alls om vi tittar på hela den enhetliga texten som vi beaktar. Fadern är det enda ursprunget och Skaparen av "allting". I motsats till detta är Jesus Faderns förordnade Herre Messias genom vilken Guds plan för världen ska slutföras. Hela Bibeln från pärm till pärm konstaterar kategoriskt att Gud skapade universum och alla tidsåldrarna med Jesus Kristus i centrum för sitt eviga syfte. Jesus är *diametern* som löper igenom allt detta. Och det tragiska som denna vers lyfter fram är att, även om Jesus den utlovade Messias kom till judarna som kände till Guds föresats, de inte erkände honom då han uppenbarade sig. Judarna längtade efter, bad om, trånade efter Den som skulle komma enligt Guds löfte och föra in detta strålande hopp för världen, men de var förblindade genom sina religiösa traditioner som skapats av människor. Judarna som längtade efter det utlovade Gudsriket och den utlovade Herren Messias som till slut skulle förena hela världens historia under Gud, missade detta. "Världen var skapad **genom** honom", dvs. med Kristus i åtanke. Allting kommer att samlas ihop och summeras i honom, men fram tills i dag ser inte vår värld detta eller känner den Ende som i Guds syfte kommer att låta skapelsens mål bli verklighet vid hans andra tillkommelse.

Det är detta budskap som apostlarna predikade med en sådan verkningsfull effekt. Ta exempelvis Apg 2:23: "Efter Guds fastställda plan blev han utlämnad, och med hjälp av dem som är utan lagen spikade ni fast honom vid korset och dödade honom."

Vad Gud genom sin vilja beslutade om alltifrån innan tidens början har blivit historisk verklighet i Jesus Kristus av Nasaret. Han är den som från början hade blivit förutbestämd för denna uppgift.

Samtidigt får inte detta uppfattas som en bekräftelse på att Kristus själv var preexistent. Det är den gudomliga avsikten för Kristus som existerade från början, inte den i vilken den skulle uppfyllas; precis som Paulus kan tala om det gudomliga syftet som på samma sätt är bestämt för dem som tror på Kristus (Rom 8:28-30). Ingen tanke på personlig preexistens för varken Kristus eller troende är involverad.⁶⁴

---

⁶³ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 290.

⁶⁴ Dunn, *Christology in the Making*, s. 235.

Existerade Jesus före Johannes Döparen?

Allteftersom vi fortsätter genom Johannes introduktion möter vi ett annat påstående som ofta används för att försvara tron på Guds evige Son. Johannes Döparen betygar i Joh 1:15: ”Det var om honom jag sade: 'Han som kommer efter mig har högre rang än jag, för han var före mig'” (enligt Greg Deubles tolkning). Här – enligt många av våra översättningar – läser vi helt enkelt att Jesus existerade före Johannes Döparen. Och vi vet att Johannes Döparen avlades sex månader innan ängeln Gabriel berättade för Maria att hon skulle bli gravid på ett mirakulöst sätt genom Guds helige Ande. Eftersom Johannes Döparen var sex månader äldre än Jesus – och enligt några engelska tolkningar – är likväl hans inspirerade ord att Jesus existerade före honom. Var det så att Döparen trodde att Jesus preexisterade sin egen födelse därför att han var den andra personen i Gudomen?

Vilket blir svaret på detta? Kan Guds Son, som är människan Jesus vara både äldre och yngre än sin kusin Johannes Döparen? Återigen är det en fråga om översättning. Grekiskan kan lika väl lyda – och översätts så i några engelska översättningar som *The Revised Version*, *Rotheram* och *The Geneva Bible* – ”därför att han är först [grek. *protos*] i fråga om mig”, (RV), vilket betyder att ”han är bättre än jag”, min överman, min chef. Jesu högre ställning ligger i det faktum att han är den sedan länge utlovade Messias som är avsedd att regera världen när Gud inför sitt Rike. Grekiskan är dubbeltydig och ”först” kan avse antingen rang eller tid. Lite senare i vers 30 konstaterar Johannes Döparen igen: ”Det var om honom jag sade: ”Efter mig kommer en man som har högre rang än jag har för han ...”

Samma val ställs vi inför igen: ”För han existerade före mig” eller ”för han har högre rang än jag”? Grekiskan i denna vers är densamma som i vers 15, så den behöver inte översättas annorlunda. Det är min övertygelse att betydelsen är ”han är före mig därför att han är min överordnade”. Vissa tycker att vi inte kan vara dogmatiska på denna punkt, så låt oss lägga fram flera bevis.

Judisk ”ideal”-preexistens

I det engelska språket, och förvisso också så som unga människor i Australien talar, [författaren är från Australien] talar vi ofta om något som hände i det förflutna som om det händer just nu. Ett vittne till ett bankrån kan exempelvis säga: ”Och här står jag i kön och tänker på mina egna affärer, när denne bankrånare med huva kommer instörtande genom dörren. Han ber oss alla gå ner på golvet. Han svänger med sitt gevär och hotar oss. Sedan går han fram till kassören och skriker: 'Ge mig pengarna!'” Vi förstår att tilldragelserna ägde rum i det förflutna, även om berättandet är i presens. Att i presens tala om händelser i det förflutna är en egenhet i det engelska språket [liksom i det svenska].

De flesta språk har egenheter. Det hebreiska tänkandet och språket har en egenhet som engelsktalande inte är vana vid. De gör motsatsen till vad jag just beskrivit. De

använder ofta tempus i dåtid eller nutid för att tala om händelser i framtiden. Orsaken är att judarna trodde att vad som än bestämts i Guds sinne existerade innan det kom att bli historia. Gud är den Gud som ”kallar på det som inte är som om det (redan) vore till” (Rom 4:17). Gud lovade Abraham att han skulle ge honom det utlovade landet och att han skulle bli far till många avkomlingar: ”Gå ... till det land som jag skall visa dig. Där skall jag göra dig till ett stort folk” (1 Mos 12:1-2). Gud upprepade detta löfte till Abraham ett antal gånger: ”Lyft din blick och se dig omkring från den plats där du står, mot norr och söder, öster och väster. Hela det land som du ser skall jag ge åt dig och dina efterkommande för evig tid” (1 Mos 13:14-15). Nu finns här en häpnadsväckande sak. Så tillförlitlig är uppfyllelsen att ibland står detta predikativa språk i tempus för dåtid som om det redan vore utfört: ”Åt dina avkomlingar **har jag gett** detta land” (1 Mos 15:18 [KJV och hebreiskan]). Det kom att bli ett allmänt drag i hebreiskt tänkande att vadhelst Gud hade bestämt redan existerade (i plan och avsikt) innan det blev verklighet på jorden. ”När juden önskade beteckna något som förutbestämt, *talade han om det som något som redan existerade i himlen*.⁶⁵

I den vers som vi tidigare nämnde där Gud ”kallar på det som inte (ännu) är som om det (redan) vore till” hänvisar kontexten till Isak som var ”*verklig i Guds tanke och avsikt innan han var född*”.⁶⁶ Skriften säger oss att Jesus Kristus ”... var utsedd redan före världens skapelse men har i dessa sista tider uppenbarats för er skull, ni som genom honom tror på Gud” (1 Petr 1:20). Detta betyder inte att Jesus personligen preexisterade sitt framträdande på jorden, därför att i samma kapitel finner vi att också kristna ”är av Gud Fadern förutbestämda” (1 Petr 1:2). Orden ”förutbestämmelse” och ”förutbestämd”, substantiv och verb är exakt lika [Se grekiskan]. Petrus använder precis samma idé för att hänvisa till både kristna och Jesus. Kristna preexisterar inte i himlen innan sin födelse på jorden. Det gjorde inte heller Jesus. ”Det är den gudomliga avsikten för Kristus som 'existerade' från början, inte den i vilken det skulle uppfyllas; precis som Paulus kan tala om den gudomliga avsikten för dem som tror på Kristus vilka på liknande sätt är förutbestämda” (Rom 8:28-30).⁶⁷

På liknande sätt talar Bibeln om Jesus som Guds Lamm ”som är slaktat från världens grundläggning” (Upp 13:8). Varje bibelläsare vet naturligtvis att Jesus korsfästes under Pontius Pilatus i Palestina under det första århundradet. Men Gud bestämde att hans korsfästelse skulle äga rum innan han ens hade skapat universum. Därför har i Guds tanke och i hebreisk förståelse, det som skulle hända redan skett. Man talade om den profetiska framtiden i dåtid. Vi skulle kunna kalla detta ”profetiskt dåtidtempus”. Vad Gud har beordrat, säger han är så gott som gjort.

Vid sin andra tillkommelse kommer Herren Jesus en dag att säga till sitt eget folk: ”Kom, ni min Faders välsignade, och ta i besittning det rike som stått färdigt åt er från

---

⁶⁵ E. G. Selwyn, *The First Epistle of St. Peter*, Baker Book House, 1983, s. 124, kursivering tillagd.

⁶⁶ Everett F. Harrison, *Romans, Expositor's Bible Commentary, Zondervan 1976*, s. 52, kursivering tillagd.

⁶⁷ Dunn, *Christology in the Making*, s. 235.

världens begynnelse” (Matt 25:34). Med Paulus språkbruk låter det så här: ”... hoppet som är förvarat åt er i himlen” (Kol 1:5), vilket betyder att det finns i Guds löfte och plan och med säkerhet kommer att uppfyllas. Detta hopp är så säkert att Paulus till och med kan säga om kristna att de *redan* är förhårligade (Rom 8:29-30, notera dåtidstempus). Det är denna plan som Gud tänkt ut i sitt sinne ”i kraft av sitt beslut och sin nåd, som han har gett oss i Kristus Jesus från evighet” (2 Tim 1:9). ”För tidsåldrar sedan fick gåvan ett *bestämt syfte*, om vi inte ska förstå den som om det aktuella givandet och mottagandet gällde 'oss' och 'Jesus Kristus' och att vi alla hade samma preexistens.”⁶⁸ Detta hopp om att de kristna skulle få liv i den kommande tidsåldern var ”utlovat från evighet” (Tit 1:2):

Här är det ännu tydligare att vad man tänkt som en tilldragelse ”från evighet” är Guds löfte; och det är detta löfte om evigt liv som har blivit uppenbart. Texten säger faktiskt att det är hans ord som han har uppenbart – dvs., inte Kristus Logos, utan löftets ord, uppfyllt i Kristus och nu erbjudet i *kerygmat* [budskapet]. Med andra ord, vi är tillbaka där vi började – Kristus som innehållet i det predikande ordet, förkroppsligandet av den förutbestämda frälsningsplanen, uppfyllandet av den gudomliga avsikten.⁶⁹

Ett klassiskt exempel på detta sätt att tänka är tabernaklet som Mose byggde i öknen. Mose fick instruktioner att bygga det enligt den ”förebild” som Gud visade honom på berget (4 Mos 8:4). Sedan ombads Mose att tillsätta präster enligt Guds klara direktiv. Också översteprästen måste följa denna Guds planritning. Det Nya testamentet säger att dessa tjänare och detta tabernakel ”är en skuggbild av den himmelska helgedomen” (Hebr 8:5). Och det faktum att Jesus nu har tagit plats vid Guds högra sida i himlarna som vår Överstepräst bevisar att han tjänar i vårt ställe ”i helgedomen, det sanna tabernaklet som inte någon människa har rest, utan Herren själv” (Hebr 8:2). Tanken är att de institutioner som Gud uppenbarade för Mose bara var kopior av de verkliga och sanna som existerade långt tidigare i himlen. Det innebär att de existerade i himlen därför att de existerade i Guds medvetande och plan innan Gud avslöjade dem på jorden.

Judarna tillämpade i själva verket detta tänkande på många av sina stora nationella skatter. De utvecklade följande:

... tanken på ett gudomligt, preexisterande Jerusalem, förberett av Gud i de himmelska boningarna, från evighet, och förberett för att en dag komma ner till människorna. Det gamla huset monteras ned och tas bort, och ett underbart nytt

---

⁶⁸ *Ibid.*, s. 238.

⁶⁹ *Ibid.*, s. 238.

hus som Herren har byggt kommer och tar dess plats (1 Enok 90: 28, 29). Det preexisterande Jerusalem visades för Adam innan han syndade.⁷⁰

Johannes följer samma judiska tankebanor då han talar om det nya Jerusalem, den heliga staden, ”som kom ner från himlen, från Gud” (Upp 21:10). Vad Johannes uttrycker här, är inte att det finns en verklig stad som redan är byggd någonstans uppe i himlen och som kommer att förflyttas från den yttre rymden (inte mer än Jesus som hade blivit korsfäst i himlen före sin död på jorden). Enligt god judisk tradition säger Johannes snarare att Jerusalem kommer att bli en förnyad stad på jorden när Messias återvänder. Detta kommer faktiskt att ”materialiseras” och det kommer med säkerhet att fullföljas därför att Gud har lovat det. Guds plan är så absolut säker och kan inte omintetgöras av något som människan skulle kunna göra. Därför kan Johannes ”se” att den redan kommer ner. Staden preexisterar i en ”idé”-stat, dvs. i Guds löfte, men ännu inte i verklighet av tid och rymd.

Om vi alltså tillämpar allt detta på Johannes Döparens påståenden: ”Han som kommer efter mig har högre ställning än jag, för han existerade före mig” (Joh 1:15), och ”Efter mig kommer en man som har högre ställning än jag för han existerade före mig” (Joh 1:30) kommer vi att se att han menar, den som uppfyllde Guds förutbestämda frälsningsplan, den som förutbestämts av Gud att bli medlet för människans frälsning genom sin död och uppståndelse, inte att Jesus är en preexistent himmelsk varelse.⁷¹ Johannes Döparen var bara förelöparen som förberedde vägen för Jesus Kristus. Hans uppgift var att visa människor på ”Guds Lamm som tar bort världens synd”. Jesus har därför högre ställning än Johannes och var i denna mening ”före” Johannes. Eftersom vi har två möjligheter att översätta grekiskan här, måste vi ge företräde åt den betydelsen som bäst passar Johannes Döparens judiska kontext, den som bäst sammanfaller med Skriftens bredare sammanhang och vi föreslår därför en bättre översättning: ”Han som kommer efter mig har högre ställning än jag, för han stod över mig i Guds plan [att frälsa världen].” Jesus preexisterade inte personligen Johannes Döparen, inte heller existerade han medvetet i himlen innan han uppenbarade sig i historien på jorden. Men han existerade som en tanke i Guds plan och avsikter. Det är en preexistens ”av en idé och ett syfte i Guds medvetande, inte en personlig gudomlig varelse.”⁷²

Messias är närvarande i Guds tanke och utvald före skapelsen, och uppenbarar sig nu och då för de rättfärdiga till tröst för dem; men han är varken gudomlig eller verkligt preexistent. Han är nämnd och gömd från begynnelsen i Guds hemliga

---

⁷⁰ William Barclay, *Jesus as They Saw Him*, Amsterdam: SCM Press, 1962, s. 136.

⁷¹ Dunn, *Christology in the Making*, s. 178.

⁷² *Ibid.*, s. 56.

tankar för att slutligen uppenbaras i de yttersta tiderna som den ideala människa som kommer att rättfärdiggöra Guds skapelse av världen.⁷³

Människosonen redan tidigare i himlen

Denna tankelinje tar oss naturligt till två andra svåra uttryck som uttalats av Jesus själv i Johannes evangelium: ”Ingen har stigit upp till himlen utom han som kom ner från himlen, Människosonen som är i himlen” (Joh 3:13). Och ”Vad skall ni då säga, när ni får se Människosonen stiga upp dit där han redan var” (Joh 6:62)?

Om vi läser dessa påståenden med våra traditionella (grekiska) glasögon, stöter vi återigen på svårigheter genom att tro att Jesus sade att han bodde hos Fadern i himlen innan han förde över sin existens till Marias livmoder på jorden. För att förstå vad Jesus säger måste vi återigen se på dess ”judiskhet”. Det är betecknande att Jesus här kallar sig själv för ”Människosonen”. Denna titel förekommer omkring 82 gånger i Nya testamentet och med två undantag finns alla förekomsterna i evangelierna. Och i alla förutom de två undantagen (Apg 7:56 och Upp 1:13) kommer denna titel från Jesu egna läppar. Vi förstår då att den hade stor plats i Jesu hjärta. Vi är förpliktade att komma underfund med varför Jesus tyckte om att kalla sig själv för ”Människosonen”. Det Gamla testamentet ger bakgrunden, och när vi undersöker detta kan vi se att Jesus inte bara tog titeln från tomma luften.

I Gamla testamentet betyder ”människoson” helt enkelt en mänsklig varelse och visar sig ofta vara en i egentlig mening synonym till ordet ”människa” (Se 4 Mos 23:19; Jes 56:2; Jer 49:18; Ps 8:4, 146:3 etc.). I Hesekiel finns det ett något mer specialiserat bruk av uttrycket ”människoson”. Här förekommer det mer än 90 gånger och alltid som ett tal riktat till Hesekiel. ”Människoson”, säger Gud till Hesekiel, ”stå upp på dina fötter så skall jag tala med dig” (2:1). ”Människoson, ät vad du ser framför dig! Ät upp denna rulle och gå och tala till Israels hus” (3:1). ”Sedan sade han till mig: 'Du människoson, gå till Israels hus och tala mina ord till dem'” (3:4). I Hesekiel pekar titeln på Hesekiels mänsklighet med all den okunnighet, svaghet och dödlighet som detta innebär, i motsats till Guds härlighet, styrka och kunskap.

En del kommentatorer har låst sig vid detta bruk och har föreslagit att när Jesus kallade sig själv ”människosonen” talade han om den mänskliga delen av sin natur, och att när han använde termen ”Guds Son” talade han om den gudomliga sidan av sin natur. Detta är inte möjligt av två tydliga orsaker. För det första, det är i själva verket när han använder termen ”människoson” som Jesus gör många av sina största och mest gudomliga uttalanden och anspråk. För det andra, att dela in Jesu liv i tider då han talade på mänskligt sätt som människoson och på gudomligt sätt som Guds Son är att ge honom en splittrad personlighet.

---

⁷³ Schonfield, *The Passover Plot*, s. 256.

Andra kommentatorer föreslår att titeln betyder att Jesus tänkte om sig själv som den Representativa Människan, den Människa i vilken mänskligheten finner sin höjdpunkt och sitt exempel. William Barclay citerar F. W. Robertson: ”Det fanns inte i Jesus någon nationell egenhet eller några individuella karakteristiska drag. Han var inte son till en jude eller son till en snickare; inte avkomling för det sätt att leva eller tänka som kännetecknade detta speciella århundrade. Han var Människosonen.” William Barclay ställer omedelbart detta i dess rätta dager genom att säga:

Denna teori faller av två anledningar. För det första, den är alltför abstrakt för att alls kunna ha uppstått i Nya testamentets tankevärld. Det är en förvanskning att bara stöta ut Jesus från sin kulturella kontext. För det andra, på nytt igen måste vi lägga märke till att det var precis i termer av människoson som Jesus gjorde många av sina mest övermänskliga anspråk och yttranden.⁷⁴

En tredje grupp av kommentatorer föreslår att titeln Människoson används av Jesus för att avsiktligt kontrastera sig själv mot de nationella visionerna judarna hade av en Messias som var en övernaturlig maktfigur och apokalyptisk undergörare. Denna bild av Människosonens identitet som den gudomlige agenten genom vilken Gud skulle etablera sin världsvida regering av rättfärdighet och fred kommer från Dan 7:13-14:

I min syn om natten såg jag, och se, en som liknade en människoson kom med himlens skyar, och han närmade sig den Gamle och fördes fram inför honom. Åt honom gavs makt och ära och rike, och alla folk och stammar och språk måste tjäna honom. Hans välde är ett evigt välde som inte skall ta slut, och hans rike skall inte förgöras.

Några föreslår att när Jesus kallade sig själv Människoson pekade han på sig själv som en ödmjuk, anspråkslös människa utan några strävanden efter en sådan förutsagd storhet som Daniel såg. De hävdar att han inte gjorde några anspråk på att vara denne himmelske krigarkung som nationen Israel hoppades på och bad om. William Barclay misskrediterar denna tankelinje när han säger:

Det faktum som gör detta förslag omöjligt är att det visar sig att Människosonen i själva verket var en messiansk titel, och en titel involverad i en av de mest övermänskliga bilderna av Messias i allt judiskt tänkande. Om titeln Människoson hade någon samtida messiansk betydelse alls, så var det den precis motsatta till en enkel, ödmjuk mänsklig varelse.⁷⁵

Det finns inga tvivel om att det verkliga ursprunget till titeln Människoson finns i Daniels bok. I Dan 7 har profeten en vision om de stora imperierna som fram till dess hade haft makten över världen runt Medelhavet. Han ser dessa imperier under

---

⁷⁴ Barclay, *Jesus as They Saw Him*, s. 70.

⁷⁵ *Ibid.*, s. 71.

symbolerna av odjur; de är så känslökalla, så grymma, så bestialiska att de inte kan symboliseras på något annat sätt. Där fanns lejonet med vingar som en örn; där fanns björnen med tre revben i gapet; där fanns leoparden med fyra vingar och fyra huvuden; där fanns den fjärde namnlösa besten med tänder av järn, förskräcklig, fruktansvärd och stark. Dessa stod för de imperier som fram till denna tid hade haft makten, alla av dem av sådan grymhet att de enda bilder av dem kunde vara odjur. Men deras dagar tog slut och deras makt bröts. Men sedan lägger Gud makten över världen i händerna på en makt som inte är djurisk och vild utan mild och mänsklig och som kan symboliseras med bilden av en människa. Daniel förutsäger att de heliga, Guds folk av både det Gamla testamentet och det Nya kommer att äga Riket. Detta innebär att till slut kommer Israels dröm att förverkligas. Denna nation har gått igenom ousägliga saker. Den har blivit brutalt behandlad. Men den messianska tidsåldern som man länge väntat på kommer att bryta fram. Och naturligtvis, enligt Daniels vision, växte i Israels nationella medvetande hoppet om att denna Nya tidsålder skulle komma till stånd genom dess nationalhjärte Messias, Människosonen. Titeln Människoson blir en titel för Messias.

Jesus lade beslag på titeln för sig själv. När han kallade sig själv Människosonen sade han ”Jag, jag själv.” Jämför hans fråga: ”Vem säger folket att Människosonen är?” (Matt 16:13) med parallellen i Mark 8:27: ”Vem säger människorna att jag är?” En titt på sammanhangen kommer att visa att Jesus använde denna titel för att göra några av sina största anspråk och deklarerationer. Människosonen är världens frälsare (Luk 19:10). Människosonen kommer att uppstå från de döda (Matt 17:9). Människosonen kommer att få ära Guds Rikes härlighet (Matt 19:28) och ska komma till jorden och resa upp de döda för domen (Matt 24:30; Mark 13:26; Luk 17:26, 30). Människosonen ska komma till jorden i makt med Guds änglar (Matt 13:41; 16:27-28).

Men det fanns en förvånande komplikation i handlingen som både lärjungarna och hans lyssnare inte kunde uppfatta i detta skede. Det var det faktum att Människosonen skulle lida och bli nesligt behandlad av Israels ledare och av de grymma hedningarna. Människosonen skulle dö. Han använde titeln i samband med förödmjukelse och lidande mer än i något annat sammanhang (Matt 17:12, 22; Mark 8:31; 10:33; 14:21, 41; Luk 9:44; 18:31; 22:22, etc.). Det var sedan Jesus avslöjat denna komplikation med en lidande Människoson som Petrus tillrättavisade Jesus: ”Gud är nådig mot dig, Herre. Detta skall aldrig hända dig” (Matt 16:22). För Petrus och de andra lärjungarna hade hela den judiska medvetenheten om Människosonens majestätiska, gudomliga härlighet inget att göra med förkastande och förödmjukelse och *korsfästelse som en vanlig kriminell*. Detta var en omöjlig självmotsägelse. Påståenden som dessa lämnade Jesu efterföljare förvirrade. Men från början visste han att han stod inför ett tvåfaldigt öde. Han var verkligen Människosonen, Messias, som var bestämd för en slutlig seger över alla Guds fiender. Men han var också den Lidande Tjänaren som måste nå härligheten genom korsets väg. Jesus tog därför ”titeln Människosonen och myntade om den ...

Människosonen är den titel som inom sig själv innehåller Jesu Kristi skam och härlighet.”⁷⁶

Med denna korta bakgrund är vi nu i en position att tolka Johannes förbryllande påstående: ”Ingen har stigit upp till himlen utom han som kom ner från himlen, Människosonen som är i himlen” och ”Vad skall ni då säga, när ni får se Människosonen stiga upp dit där han redan var?” (Joh 3:13; 6:62). Det är klart att inte Jesus använde titeln Människoson i ett vakuum. Hela hans liv var baserat på vad som var skrivet i de gammaltestamentliga Skrifterna, dvs. i profetian. ”Människosonen går bort, som det är skrivet om honom” (Matt 26:24; Mark 14:21). ”Men hur kan det då vara skrivet att Människosonen skall lida mycket och bli föraktad?” (Mark 9:12).

Hur kan då Jesus ha sagt att Sonen ”har stigit upp till himlen”? Helt enkelt därför att detta var förutsagt om honom hos Daniel. Genom att följa en väletablerad princip i hebreiskt tänkande kan Guds gärningar sägas redan ha hänt, sedan de en gång blivit fastställda i de himmelska rådsluten. Det oväntade tempuset i dåtid ”har stigit upp” kan förklaras som ett beslut i förfluten tid i den gudomliga planen. Ingen [som det är skrivet i Daniels bok] är alltså avsedd att stiga upp till himlen förutom den som kom ned från himlen, Människosonen, som [i Daniels vision om framtiden] är i himlen. Det slutliga uttrycket ”som är i himlen” (utlämnat i vissa versioner) är väl belagt och kan väl vara originalförslagan; dess utelämnning i några manuskript berodde på svårigheten att förstå hur Jesus kunde säga att han var i himlen under sin tjänst på jorden. Svårigheten försvinner om man tar i beaktande den speciella hänvisningen till Daniels profetia. Människosonen identifieras med den figur som i Daniels bok syns i himlen. Han är där, inte för att han i själva verket är levande före sin födelse, utan därför att Gud har gett en vision om hans framtida bestämmelse. Vid den tid då Jesus talade hade han ännu inte stigit upp till himlen; men himmelsfärden är så säkert förutsedd av Daniel att Jesus kan säga att han har stigit upp, dvs. han är avsedd att göra det.⁷⁷

När Jesus frågar: ”Vad skall ni då säga, när ni får se Människosonen stiga upp dit där han redan var?” tror vi att han i Daniels himmelska vision ses som Messias i framtida härlighet. Detta är den härlighet som Messias, som var bestämd till att resas upp från de döda och sitta på Guds högra sida i makt, kommer att ha. I det som är skrivet griper Jesus i tro tag i Guds bild på hans härlighet vid himmelsfärden. Ytterligare en faktor som bevisar att dessa verser inte stödjer läran att Kristus är den ”evige Gudasonen” i himlen innan sin födelse är att ”Människosonen” är en *mänsklig person* som preexisterar (i Guds förordning i visionär form) i himlen. Inte ens förespråkarna för treenigheten påstår att Människosonen, den mänskliga Jesus, existerade före sin konception. Vi konstaterar alltså på nytt själva den hebreiska förståelsen och

---

⁷⁶ *Ibid.*, s. 92.

⁷⁷ Buzzard and Hunting, *The Doctrine of the trinity*, s. 198-199.[Sidnumret stämmer inte med den upplaga översättaren har av boken].

bakgrunden till dessa yttranden av Jesus, nämligen att Gud kallar på saker som inte finns som om de funnes. Sådan Fader, sådan son!

Den härlighet Jesus hade hos sin Fader innan världen fanns

I Joh 17:4-5 ber Jesus precis innan sin arrestering i trädgården: ”Jag har förhärligat dig på jorden genom att fullborda det verk som du har bett mig att utföra. Fader, förhärliga nu mig med den härlighet som jag hade hos dig innan världen var till.”

Om det finns ett påstående som bevisar den personliga preexistensen av Jesus hos Fadern i himlen innan han kom till jorden så är det nog detta. Återigen, vi måste skynda långsamt för ”i bibliskt sätt att tala och tänka kan man 'ha' något som är utlovat i Guds plan innan man verkligen har det”.⁷⁸ Vi har redan sett denna princip i verksamhet där man talar om Guds plan och löften i ”profetiskt dåtidstempus”. Gud lovade Abraham: ”Jag **har gett** dig detta land.” Gud säger till kristna: ”Ja, han **har** ... **satt** oss med honom i den himmelska världen; Och dem ... **har** han också **förhärligat**” (Ef 2:6; Rom 8:30). I Guds plan och syfte har vi redan dessa saker – även om vi inte (ännu) har dem! Skriften säger oss att vi har evigt liv som ett ägande i dag, även om vi tydligt väntar på den dag då vi ska träda in i den Kommande Tidsålderns liv, vare sig det sker genom uppståndelse för dem som redan dött eller bortförande av dem som lever vid Kristi återkomst. Gud ”kallar på det som inte är, som om det vore till” (Rom 4:17). I hebreiskt tänkande är det tydligt att den härlighet som Jesus hade *hos* Gud innan världen fanns till, är den härlighet som fanns i Guds tankar och syfte från början. (Var vänlig se på det tidigare avsnittet med rubriken **Johannes Kapitel 1** igen, för att se hur vanligt detta bruk är i hebreiskt tänkande.)

När vi undersöker resten av Jesu bön blir det helt klart att den härlighet Jesus gör anspråk på att ha haft ”hos Fadern innan världen var till” är en härlighet som förutses. Jesus använder det egenartade hebreiska sättet att tänka och tala genom vilket ett tempus i förfluten tid används för att tala om framtiden. För att bekräfta detta är allt vi behöver göra att följa Jesu bön rakt igenom. Jesus talar som om han redan har fullbordat sitt verk. Han säger: ”Jag har förhärligat dig på jorden genom att fullborda det verk som du har gett mig att utföra” (Joh 17:4). Det är helt tydligt att han faktiskt inte har avslutat verket därför att hans korsfästelse har ännu inte ägt rum, och hans rop från korset: ”Det är fullbordat” har ännu inte yttrats. Därefter talar Jesus som om lärjungarna *redan* fullt ut har förhärligat honom (genom sin predikotjänst) även om uppståndelsen ännu inte har ägt rum. Han ber: ”Jag är förhärligad i dem” (v.10). Jesus säger också: ”Jag är inte längre kvar i världen” (v.11) även om han tydligt fortfarande är kvar i världen. I sitt eget medvetande sitter han redan, genom tro på sin Faders löfte, i himlen efter att ha blivit uppväckt. Jesus säger att han redan sänt lärjungarna ut i världen att predika. Han ber: ”... så har jag sänt dem till världen” (v. 18), även om detta inte hände fullt ut förrän efter uppståndelsen. Jesus ber för sina lärjungar och ”för dem som genom deras ord

---

⁷⁸ *Ibid.*, s. 201. [Sidnumret stämmer inte med den upplaga översättaren har av boken.]

kommer att tro på mig” (v. 20). Det innebär att han ber för kommande generationer som ska komma till tro på Kristus längs med vägen. I sin bön säger han att ”den härlighet som du har gett mig **har jag gett** dem” (v. 22). Han ber att alla dessa troende ”som du **har gett** mig” (hela den framtida trosförsamlingen) ska ”få se min härlighet som du har gett mig, eftersom du har älskat mig innan världens grund var lagd” (v. 24). *Precis samma härlighet som utlovats till Jesus har redan getts till generationer av troende som ännu inte är födda!* Den härlighet som Fadern gav till Jesus som löfte innan världens grund var lagd *har redan getts* till dem som *i framtiden* ska förtrösta på hans namn. Guds löfte kan jämföras med ägande. Precis som Jesus lovade sina förföljda lärjungar att ”er lön är stor i himlen” (Matt 5:12), även om de inte ännu fått den, så griper Jesus i skuggan av korset tag om Guds löfte för sig själv. Gud hade lovat Jesus att efter hans lidande skulle härligheten komma. I vetskap om att han skulle resas upp igen, utstod Jesus ”korsets lidande utan att bry sig om skammen” för han skulle snart sitta ”på högra sidan om Guds tron” (Hebr 12:2). Denna härlighet som hans Fader hade lovat honom innan världens grund var lagd, ber nu Jesus Fadern att förverkliga.

Användningen av tempus i förfluten tid i Joh 17 behöver undersökas noggrant. Det finns tydliga tecken i detta kapitel på att tempus i förfluten tid kanske inte beskriver vad som faktiskt hände utan vad som är *avsett att hända*, därför att Gud redan har bestämt det ... Tydligt, gudomligt planerade framtida händelser kan beskrivas med tempus i förfluten tid.⁷⁹

Den store bibelkommentatorn Henry Alford noterar att ”vår Herre står med förväntan vid slutet av sitt fullbordade lopp och ser tillbaka på det som något i det förflutna”.⁸⁰ Med andra ord använder Jesus i denna bön ett klassiskt hebreiskt tänkande. Guds förutbestämda plan är lika verklig som om den redan vore uppfylld.

Det är verkligen helt otroligt hur djupt inrotat begreppet är att Jesus Kristus medvetet levde i himlen innan han kom till jorden. Några engelska översättningar har blivit helt fördomsfulla och ökar denna djupt rotade missuppfattning. Ta exempelvis följande verser (citerade från New International Version)[här citerat från Bibel2000]: ”Jesus visste att Fadern hade lagt allt i hans händer och att han hade utgått från Gud och nu återvände till Gud ...” (Joh 13:3). Det enda problemet är att den grekiska texten inte säger att Jesus skulle *återvända* till Gud. Den säger helt enkelt att Jesus skulle *gå* till Gud. Ordet ”återvända” har lagts till av översättarna utan att det finns i grundtexten.

Samma olyckliga intryck får vi i Joh 16:28: ”Jag kom från Fadern och trädde in i världen; nu lämnar jag världen och går *tillbaka* till Fadern” [översatt från New International Version]. Här stöter vi på nytt på samma problem: ordet ”tillbaka” finns inte alls i den grekiska texten. Vad Jesus verkligen sade är: ”Jag har utgått från Fadern

---

⁷⁹ *Ibid.*, s. 294-295.

⁸⁰ Henry Alford, *Greek New Testament*, London: Rivingtons and Deighton, Bell & Co., s. 823, citerat i *The Doctrine of the Trinity*, s. 205.

och kommit till världen. Nu lämnar jag världen och går till Fadern.” I Joh 20:17 sade inte Jesus: ”Jag har ännu inte återvänt till Fadern” som NIV säger. På nytt ser vi förutfattade meningar om Kristi ursprung.

När Jesus säger att han ”kom från Fadern” får vi inte läsa in i detta att han menade att han levde hos Gud innan han kom till jorden. Det är mycket vanligt att judarna säger att någonting kommer ”från Gud” eller ”från himlen” om Gud är dess källa. Johannes Döparen var en man ”sänd av Gud” (Joh 1:6). När Gud sade till Israel att han skulle välsigna dem lovade han att ”öppna himlens fönster och låta välsignelser strömma ut” (Mal 3:10). Detta är helt enkelt ett bildligt uttryck. Ingen förväntade sig att Gud bokstavligen skulle låta saker strömma ut från himlen. Det betyder helt enkelt att Gud var källan till varje välsignelse de skulle få. På samma sätt berättas det för oss att varje fullkomlig gåva är ”från ovan” och ”kommer ner från ljusens Fader” (Jak 1:17). Ett av de tydligaste exemplen på detta typiskt judiska sätt att tala förekommer när Jesus blev utmanad av sina opponenter: ”Vad har du för fullmakt att göra detta, och vem har gett dig den fullmakten?” (Matt 21:23). Jesus svarar skickligt på denna fråga genom att ställa en fråga till dem: ”Johannes dop, varifrån kom det? Från himlen eller från människor?” (v. 25). ”Denna vers gör uttrycket tydligt: saker kunde komma 'från himlen', dvs. från Gud eller de kunde komma 'från människor'. Uttrycket har samma betydelse då det kommer från Jesus. Jesus är 'från Gud', 'från himlen' eller 'från ovan' i den meningen att Gud bokstavligen är hans himmelske Fader och alltså hans ursprung.”⁸¹

”Den enfödde Guden”?

Allteftersom vi fortsätter i Johannes introduktion till sitt evangelium kommer vi till vers 18. Det är en vers som också har framkallat en massa diskussioner, därför att det har funnits ett meningsutbyte med avseende på vad Johannes ursprungligen skrev. Skrev han så som några av våra översättningar har framställt det: ”Ingen har någonsin sett Gud; den enfödde **Sonen**, som är i Faderns sköte, han har kungjort vad Gud är” (1917 års översättning) eller skrev han: ”... den Enfödde som själv är **Gud** och är hos Fadern ...” (Svenska Folkbibeln)?

En av de bästa samtida textkritikerna, Bart D. Ehrman, diskuterar detta i sin viktiga bok *The Orthodox Corruption of Scripture*. Ehrman lyckas visa på övertygande skäl varför lydelsen ”den enfödde Guden” representerar en förvrängning av vad Johannes skrev. (För dem som är intresserade kan vi upplysa om att denna textvariant bara finns i den alexandrinska traditionen och har inte klarat sig så bra i praktiskt taget någon annan textriktning vare sig västlig, caesariansk eller bysantinsk. Också inom den bysantinska gruppen finns det bevis för ”den enfödde Sonen”). Likväl argumenterar Ehrman för att det är på inneboende grunder som den verkliga överlägsenheten för ”den enfödde Sonen” lyser fram:

---

⁸¹ Graeser et al, *One God and One Lord*, s. 190.

Problemet är naturligtvis att Jesus kan vara den *unike* Guden bara om det inte finns någon annan Gud; men i det fjärde evangeliet är likaså Fadern Gud. Också i detta avsnitt sägs faktiskt *monogenes* [enfödd] bo i Faderns sköte. Hur kan *monogenes Theos* [enfödd Gud], den unike Guden stå i ett sådant förhållande till (en annan) Gud?⁸²

Inte bara det, men Ehrman undrar vad ”den enfödde Guden” skulle ha betytt för åhörarna under det första århundradet? Det skulle inte ha haft någon mening inom dess jude-kristna kontext. Ehrman säger vidare att lydelsen ”den enfödde Sonen” är utan tvivel den autentiska, därför att den ”stämmer mycket väl överens med det sätt som *monogenes* [enfödd] används alltigenom i Johannes litteratur. I tre andra avsnitt hos Johannes tjänar *monogenes* som ett bestämningsord, och vid varje tillfälle används det med *huios* (son) (Joh 3:16, 18; 1 Joh 4:9).⁸³ Detta är en kraftfull poäng som också de som föredrar lydelsen ”den enfödde Guden” (på grund av teologiska fördomar!) erkänner. Slutsatsen? ”Det tycks inte längre finnas skäl att diskutera lydelsen som finns hos praktiskt taget varje vittne utanför den alexandrinska traditionen. Prologen slutar med påståendet att 'den ende Sonen som är i Faders sköte har gjort honom känd.’”⁸⁴ För Ehrman representerar alltså varianten ”den enfödde Guden” en förvrängning av texten. Som vi redan tidigare har sagt i detta kapitel så kan Gud inte födas för han har ingen början. Om Jesus kallades Gud här, är han en enfödd Gud och den som är född är *inte* Gud. Vi kan vara säkra på att Jesus inte kallas för den evige Guden här.

Är Kristus ”över allting, Gud, prisad i evighet” (Rom 9:5)?

En vers som ofta tillämpas för att bevisa tron på att Jesus Kristus är Gud lyder i de flesta moderna översättningar på följande sätt:

Jag skulle önska att jag själv vore fördömd och skild från Kristus i mina bröders ställe – mina landsmän efter härstamning. De är israeliter, de har barnskapet och härligheten, förbunden och lagen, tempelgudstjänsten och löftena. De har fäderna, och från dem har Kristus kommit som människa, han som är över allting, Gud, prisad i evighet. Amen (Rom 9:3-5).

Översatt på detta sätt låter det mycket väl som om Paulus undervisar att Jesus Kristus är Gud därför att han ”är över allting, Gud, prisad i evighet”. Det är ett särskilt rörande avsnitt därför att Paulus är bestört över att hans judiska bröder med alla fördelar angående sitt arv har förkastat Jesus som sin Messias. Paulus går så långt som att säga att han hellre skulle bli fördömd och skild från alla Israels välsignelser och deras Messias om han bara kunde övertyga judarna att vända om och bli frälsta. Mitt i detta emotionella avsnitt brister Paulus ut i djup lovprisning. Men lovprisning till vem? Till Kristus som Gud? Eller till Gud, Kristi Fader. Till vem denna lovprisning är riktad är en

---

⁸² Ehrman, *The Orthodox Corruption of Scripture*, s. 80.

⁸³ *Ibid.*, s. 80.

⁸⁴ *Ibid.*, s. 81-82.

av de mest omtvistade frågorna i exegesen till Paulus kristologi.⁸⁵ Anledningen till denna tvist är att det finns två sätt att översätta den grekiska texten, beroende på var översättaren placerar punkteringen. Man kan läsa: ”de [israeliterna] har fäderna och från dem har Kristus kommit, enligt köttet, han som står över allting som Gud, han ska prisas i evighet. Amen. Om man uppfattar det så, är det tydligt en entydig lovprisning av Kristus som Gud den Högste. Som ett alternativ och lika legitimt kan man läsa texten på följande sätt: ”Och från dem [israeliterna] kommer Kristus efter sitt fysiska ursprung. Må Gud, Herren över allting, bli i hög grad prisad i evighet. Amen.” Denna tolkning riktar lovprisningen till Gud Fadern. Det är tydligt att i ljuset av båda möjligheterna måste vi återropa ytterligare synpunkter.

Exegeter som föredrar att tillskriva lovprisningen till Kristus som Gud (en kristologisk tolkning) medger att denna syn lider av problemet att Paulus ingen annanstans kallar Kristus för Gud. Kuschel noterar att ”i vår analys av texten så långt, har inte heller vi stött på ett enda uttalande av Paulus som pekar i den riktningen (inte ens i Fil 2:6). Hos Paulus är Jesus Kristus väsentligen den upphöjde Herren, som efter sin uppståndelse utnämndes av Gud till sin gudomliga värdighet.” Paulus förlorar aldrig ur sikte det faktum att Gud Fadern alltid och slutligen står över Messias (1 Kor 15:28). Kuschel hävdar med andra ord att den bredare kontexten av paulinsk teologi redan gör en teologisk tolkning av Rom 9:5 trolig, snarare än en kristologisk tolkning.⁸⁶

Men vad ska vi säga om den mer omedelbara kontexten här i Romarbrevet 9? Jag tror att det är denna nära kontext som bevisar sig avgörande för vilken riktning vi kommer att luta mot. I ett avsnitt där Paulus försvarar sin kristna hållning emot majoriteten av judar som förkastar Jesus som Messias skulle det verka besynnerligt att säga att Jesus är HERREN Gud. Detta skulle liknas vid att svänga den legendariska röda flaggan framför en tjur. Ärligt talat skulle det vara en taktik som inte skulle fungera med tanke på den kultur och den kontext som Paulus verkade i. Att appellera till Kristus som Gud i en ordväxling där Israel står i brännpunkten är inte naturligt. Som Dunn noterar, ”en doxologi till Kristus som Gud skulle vid detta stadium till och med vara mer ovanligt inom kontexten för Paulus tanke än en oväntad egenhet i grammatisk konstruktion. Även om Paulus verkligen välsignar Kristus som 'gud' här, förblir betydelsen av 'gud' oviss” (i synnerhet med tanke på vår tidigare diskussion om de olika sätt som 'gud' används i Skriften).⁸⁷

Anthony Buzzard noterar att ”mera märkligt är det faktum att under hela den arianska striden användes inte denna vers av unitaristerna mot förespråkarna av treenigheten. Den visade inte tydligt att Jesus var den andra personen i gudomen.”⁸⁸ Oberoende av vilket sätt läsaren föredrar att läsa Rom 9:5 – som lovprisning till Kristus

---

⁸⁵ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 301.

⁸⁶ *Ibid.*, s. 302.

⁸⁷ Dunn, *Christology in the Making*, s. 45.

⁸⁸ Buzzard and Hunting, *The Doctrine of the Trinity*, s. 269.

som Allsmäktig Gud eller som lovprisning till Gud Fadern – måste det anses som en förbluffande tanke att en sådan central lära som treenighetsläran skulle bero på sådana hårfina nyanser i grammatiken. (Samma resonemang är tillämpligt på andra exegetiskt ”tvivelaktiga” verser, sådana som Tit 2:13 och 2 Petr 1:1.) Då Paulus på andra ställen tillskriver Gud lovprisningen med samma formulering, är det alltid fråga om lovprisning till Fadern: ”Honom tillhör äran i evigheternas evigheter. Amen” (Gal 1: 4-5). Till och med vid avslutningen av just Romarbrevet upprätthåller Paulus sin unitariska lovprisning: ”Gud, den ende vise, tillhör äran, genom Jesus Kristus, i all evighet, amen” (Rom 16:27). Det är högst osannolikt att han så snart, inom utrymmet av några få kapitel, skulle motsäga sig själv!

Är Gud den ende Frälsaren?

Jag förstår mig att du vid det här laget kanske tänker argumentera med mig och säga något som detta: Nåja, om Jesus inte är Gud i mänskligt kött vad säger du då om Skrifterna som säger att bara Gud kan frälsa? Om Jesus inte är Gud hur kan vi då bli frälsta? Gud säger ju: ”Jag, jag är HERREN, förutom mig finns ingen frälsare” (Jes 43:11). Om Jesus inte är Gud, då finns det ju två frälsare! Och detta är något som Bibeln här klart utesluter.

Vi har redan sett att ett starkt argument mot tanken att Gud blev människa för att återlösa oss är att det inte finns en enda gammaltestamentlig profetia som understödjer det. Inte en vers förutsäger att Gud själv skulle bli människa för att frälsa oss. Fallet är motsatsen. Profeterna förutsäger *en mänsklig varelse som under Guds Andes smörjelse ska rädda oss*.

Vari ligger lösningen? Nåja! Låt oss nu läsa detta genom våra hebreiska ögon och se vilken skillnad det blir. Kom ihåg den maxim som judarna hade om lagen om representantskap där ”representanten är som chefen själv”. Det kan tillämpas just här.

Låt oss gå tillbaka till 2 Mos 23. Du minns att vi använde detta kapitel tidigare för att illustrera den hebreiska lagen om representantskap. Vi såg att Herrens ängel agerade i Guds ställe. Vad ängeln gjorde och sade var verkligen vad Gud själv gjorde och sade ”ty mitt namn är i honom” (v. 21). I vers 23 förklarade HERREN: ”Ty **min ängel** skall gå framför dig och föra dig till amoreernas, hettiternas, periseernas kananeernas, hiveernas och jebusiternas land, och **jag skall fullständigt utrota** dem.” Ängeln var instrumentet genom vilket Gud förstörde fienderna.

Låt oss nu gå vidare i kapitlet. Gud säger till israeliterna: ”Förskräckelse för **mig** skall jag sända framför dig och vålla förvirring bland alla de folk som du kommer till, och **jag** skall driva alla dina fiender på flykten för dig. Och **jag** skall sända panik framför dig för att jaga undan hiveerna, kananeerna och hetiterna för dig” (v. 27-28).

I vår förståelse låter det som om HERREN Själv skulle utföra verket. Men så kommer vi till vers 31: ”... ty **jag skall ge** landets inbyggare i er hand, och **du skall**

driva bort dem från dig.” Så Gud förväntade sig att *israeliterna* skulle driva bort sina fiender. Finns det en motsägelse här? Ska Gud själv driva bort fienderna eller ska israeliterna göra det? Vi noterar principen på nytt igen. Gud säger att Han ska agera när han i själva verket ska bemyndiga sina änglar och sitt folk att utföra arbetet.

Detta sätt att tala har en ingående hebreisk känsla i sig. Handlingar som direkt tillskrivs Gud utförs i själva verket av hans delegerade representanter. Vi tar ett annat exempel: ”HERREN ... räddade dem genom Jerobeam” (2 Kon 14:27).

Återigen ser vi den tydliga skillnaden mellan Gud som det yttersta *upphovet* till befrielsen och hans utvalde *agent* som i det här fallet var Kung Jerobeam. Eller ta den här versen: ”Då gav du dem i deras fienders hand och dessa förtryckte dem. Men i sin nöd ropade de till dig, och från himlen hörde du det. Efter din stora barmhärtighet gav du dem **befriare** som frälste dem ur deras fienders hand” (Neh. 9:27).

Då författarna till *One God and One Lord* kommenterar detta gör de detta träffande påpekande:

Gud, Kristus och andra refereras till som ”frälsare”, men detta gör dem självklart inte identiska. Termen ”frälsare” används om många i Bibeln. Detta är svårt att se i de engelska versionerna, därför att då det används om människor har översättarna nästan alltid översatt med ordet ”befriare”. I sig själv visar detta att moderna översättare har en trinitarisk fördom som inte finns i originalspråken. Det enda skälet till att översätta samma ord med ”frälsare” när det gäller Gud eller Kristus, men som ”befriare” när det gäller människor är för att termen ska användas uteslutande för Gud och Jesus när det i själva verket inte är så. Detta är ett bra exempel på hur den verkliga betydelsen i Skriften kan fördunklas om översättarna inte är noggranna eller om de har teologiska fördomar.⁸⁹

Det har ofta anförts att själva namnet Jesus som betyder ”HERREN frälser” bevisar att Jesus är HERREN därför att ”han skall frälsa sitt folk från deras synder” (Matt 1:21). Men denna logik tillämpas inte konsekvent därför att det gammaltestamentliga namnet Josua betyder ”HERREN frälser”. Jag har ännu aldrig hört någon som tror på Kristi Gudom säga att Josua var Gud i köttet. Vi vet att i Gamla testamentet var Josua Guds förordnade man för att befria Israel. Allteftersom Josua och Israel gick framåt i lydnad för Guds ord räddade han dem. Precis på samma sätt är det när det gäller vår frälsning. Gud lät sin Son träda fram i striden. Genom Jesus har Gud frälst oss. Det är därför som både Gud och Jesus kallas för frälsare. Men Bibeln glömmar aldrig bort det faktum att Fadern är det yttersta *upphovet* till vår frälsning *genom* sin Son.

Samma tankegång kan tillämpas på helandet av den lame i Markus 2. Detta är ett av de vanligaste ställena i Skriften som man påstår bevisar att Jesus är Gud därför att ”bara

---

⁸⁹ Graeser et al, *One God and One Lord*, s. 363.

Gud kan förlåta synder” (v. 7). När Jesus förklarar mannen förlåten/helad säger fariseerna att Jesus ”hädar” därför att han förklarar sig vara Gud. Men en liten smula uppmärksamhet vad gäller detaljer kommer att visa att Jesus inte påstår sig vara Gud. Han gör snarare anspråk på ”auktoritet”. Han säger: ”Men det ska ni veta att **Människosonen har makt [auktoritet]** på jorden att förlåta synder ...” (v. 10). Matteus berättar i parallellstället att så snart människor såg Jesus hela den lame, ”greps de av fruktan och prisade Gud, **som hade gett sådan makt åt människor**” (Matt 9:8). *Vi lägger märke till att Jesus gör anspråk på att vara ”Människosonen”, det vill säga, den mänskliga Messias, med en Guda-given rätt att förkunna förlåtelse.* Inte så långt därefter utrustar Jesus andra män – sina apostlar – med samma auktoritet att förlåta synder: ”Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden” (Joh 20:23). Om bara Gud kan förlåta synder, då är Gud och Jesus *och apostlarna* alla Gud! Dessutom finns det ingen undervisning någonstans i Bibeln som säger att bara Gud kan förlåta synder (Ef 4:32; Kol 3:13). Det faktum att fariseerna säger att bara Gud kan förlåta synder gör inte detta till en etablerad biblisk lära. Fariseerna hade ofta fel lära och korrigerades ofta av vår Herre Jesus. Detta var ett sådant tillfälle.

Det påstås traditionellt att eftersom Jesus kallades ”Immanuel” som översatt betyder ”Gud med oss”, är Jesus Gud i köttet. Men närmare eftertanke kommer snabbt att avslöja detta resonemang. Elia [Elijahu] betyder bokstavligt ”Gud är HERREN” men ingen säger att profeten verkligen var HERREN. Bitja betyder ”HERRENS dotter” men ingen påstår att hon måste vara syster till Jesus (1 Krön 4:18, KJV). Eliabs namn betyder ”min Gud är min Fader” men ingen skulle påstå att Eliab är Messias. Profeten Joels namn betyder ”HERREN Gud” och Elihu betyder ”min Gud själv”. Eli betyder ”min Gud”. Itiel betyder ”Gud är med mig” men ingen påstår att han måste vara Gud i köttet. Om Jesu namn ”Immanuel” bevisar hans Gudom då är Elia, Eliab, Elihu och Itiel också Gud själv. Här är snarare ett område där vi måste förstå judiskt bruk. För dem av oss som älskar Herren Jesus är hans namn betydelsefullt och älskat och för med sig stor glädje därför att det delger oss den underbara sanningen att som Guds Son är han den utvalde Frälsaren. Genom honom är Gud med oss och frälser oss.

Dessa som tror att Jesus bara kan vara vår Frälsare om han är Gud hänvisar ibland till profetian i Jeremia: ”I hans dagar skall Juda bli frälst och Israel bo i trygghet, och detta är det namn man skall ge honom: HERREN, vår rättfärdighet” (Jer 23:6).

Säger inte detta att den kommande frälsaren kommer att vara ”HERREN, vår rättfärdighet” det vill säga Gud själv. Detta besvaras lätt när vi noterar att några få kapitel längre fram har vi följande profetia i Jer 33:16: ”I de dagarna skall Juda bli frälst och Jerusalem bo i trygghet. Man skall kalla det så: HERREN, vår rättfärdighet.”

Här ges staden Jerusalem precis samma titel som den kommande återlösaren tidigare. Jag har hittills aldrig hört någon hävda att staden Jerusalem också måste vara Gud själv

eftersom den bär samma titel som HERREN. Vi behöver hebreiska ögon för att undvika förvirring. Det är därför det är så bedrägligt att resonera som så, att eftersom Jesus kallas "Konungarnas Konung och Herrarnas Herre" (Upp 19:16) måste han därför nödvändigtvis vara den Allsmäktige Gud själv. Det faktum att Artaxerxes kallas "kungars kung" och att Gud själv kallar Nebukadnessar "kungars kung" ställer inte dessa män i samma klass som Messias Jesus, inte heller innebär det att de har samma natur som han. Beteckningen "kungars kung" är tydligen ett mycket hebreiskt uttryckssätt som inte har något att göra med likvärdighet i natur. Hebréerna kunde också tala om "tjänarnas tjänare" vilket helt enkelt betyder den lägst stående av de låga (1 Mos 9:25). I Daniels bok tilltalar Gud Nebukadnessar: "Du, o konung, konungarnas konung, som himmelens Gud har gett rike, väldighet, makt och ära" (Dan 2:37).

När Skriften efter samma hebreiska mönster, benämner Jesus Kristus som "kungars kung och Herrarnas Herre" innebär det att Gud har gett också honom den kommande tidsålderns Rike, väldighet, makt och ära. Att vara likställd med Gud som ger Riket kommer inte i in i ekvationen varken för Nebukadnessar eller för Jesus. Att dela samma nomenklatur som Gud, vilket vi tidigare noterat, bevisar inte bokstavlig identitet med Gud själv, samma sak gäller då det är fråga om att dela samma titlar. Medan Jesus kan dela titeln "kungars kung och Herrarnas Herre" med Gud sin Fader, finns det en titel som är unikt reserverad för Gud Fadern. Ingen annan individ, inklusive Herren Jesus, kallas någonsin med titeln "gudarnas Gud" (jfr 5 Mos 10:17). Denna titel, liksom "Herren Gud" (t.ex. Upp 1:8) reserveras alltid för den ende sanne Guden, som är Fadern.

I Sakarja 14 har vi en beaktansvärd profetia som kristna ivrigt ser fram emot. Det gäller en dag i framtiden när Gud själv ska gå ut och strida mot världens nationer som kommer att samlas mot Israel och den heliga staden Jerusalem. Detta är allmänt känt som striden vid Harmagedon. På den dagen, just när fienderna verkar klara att slå till för ett avgörande slag kommer Gud själv att ingripa i världshistorien och "Den dagen skall han stå med fötterna på Olivberget, som ligger invid Jerusalem, på östra sidan. Och Olivberget skall rämna mitt itu från öster till väster i en väldig dal; ena halvan av berget viker åt norr och andra halvan mot söder" (Sak 14:4, Bibel2000). De fötter som är orsak till denna jordbävning är i den hebreiska Bibeln HERRENS fötter. Men kristna tror att detta är en hänvisning till Jesus Kristus själv som ska återvända vid sin andra tillkommelse för att inviga Guds Rike på jorden. Skälet är att eftersom man talar om Jesu fötter som Guds fötter, då måste Jesus vara Gud själv. I ljuset av vad vi redan sett så långt, kan det inte vara så. Om vi håller i minne principen om judiskt representantskap kommer vi att få en rätt förståelse för att "man talar om Jesu fötter som Guds fötter på precis samma sätt som man talar om Arons hand som HERRENS hand i 2 Mos 7:17-19".⁹⁰

---

⁹⁰ David Burge, i privat korrespondens, 2005-03-27.

Filipperbrevet 2:5-11

De flesta kristna läser Fil 2:5-11 som om det lärde att Jesus Kristus alltid preexisterade som Gud, men att han av kärlek ödmjukade sig så till den grad att han blev människa för att han genom sin inkarnation skulle kunna dö på korset för att återlösa en förlorad mänsklighet. Efter detta häpnadsväckande företag av självförnekelse återvände Jesus till sin Fader i himlens härlighet där han alltid fanns tidigare. Få är medvetna om att denna traditionella kyrkliga tolkning är som en flod som stigit över sina bräddar och för länge sedan lämnat sin ursprungliga flodfåra. Under århundradena har traditionens strömfåra skurit djupt till den punkt där den ursprungliga avsikten och betydelsen sedan länge har begränsats till botten av ”ortodoxins” Grand Canyon. Bara den vars hjärta och sinne är öppet är beredd på att överväga andra möjligheter. Kanske följande ord av Karl-Josef Kuschel skulle kunna hjälpa oss att undersöka andra välgrundade alternativ för tolkning:

Få tycks vara medvetna om att nutidens exegeter har dragit den absolut motsatta slutsatsen att Fil 2 inte alls talar om Kristi preexistens. Ett ökande antal av nutida nytestamentliga forskare ifrågasätter i själva verket, och med goda skäl, de förutsättningar för exeges som man använt fram tills nu och kan inte se preexistensen, för att inte tala om inkarnationen i Fil 2:5-11.⁹¹

Tydligen behöver vi noga titta på dessa verser: Så här lyder de:

Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors. Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden, och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud Fadern till ära (Fil 2:5-10).

Innan vi tittar på det som är utmärkande låt oss ta ett steg tillbaka och se på bakgrunden. Låt oss först se på den stora bilden. Det finns i huvudsak två olika traditioner som kommer att färga vår förståelse. På nytt konfronteras vi av det faktum att vi kan se avsnittet genom grekiska ögon eller genom judiska ögon. Traditionellt är det de ”grekiska ögonen” som gäller! För alltsedan det fjärde århundradet har Kyrkan antagit den hellenistiska synkretismens preexistenskristologi vilken helt enkelt konstaterade att Jesus var en gudomlig varelse som kom till jorden för att sätta oss fria. En del forskare kallar detta för den gnostiska återlösarmyten. Men historiskt sett och långt innan denna grekiska uppfattning blev rådande hade de ”judiska ögonen” i den tidiga apostoliska församlingen det klart för sig [att Jesus var en människa]. Det finns starka bevis för att påstå att den apostoliska församlingen tolkade avsnittet i Filipperbrevet i ljuset av den gammaltestamentliga traditionen: i synnerhet presenteras

---

⁹¹ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 250.

Kristus ”i god judisk tradition som en mänsklig motpart till Adam”.⁹² Eller som James Dunn säger i sitt monumentala verk att detta avsnitt förstås bäst som ett uttryck för ”Adam-kristologin som var allmänt utbredd under 40- och 50-talet.”⁹³ Här ligger en tanke som är värd vidare undersökning.

Det finns andra avsnitt i Nya testamentet som jämför och kontrasterar Adam och Kristus (t.ex. Rom 5:12-21; 1 Kor 15:21-22, 45-47). Det är möjligt att Fil 2:6-11 är ”ett av de starkaste uttrycken som vi fortfarande äger” av Adam-kristologin från denna mycket tidiga period av församlingen.⁹⁴ Verserna handlar naturligtvis om Kristus men de framhäver och definierar honom mot bakgrunden av Adams misslyckande. Avsnittet förutsätter Adams ödesdigra val, hans försök att ”bli lik Gud” och hans uppror. Men där Adam sökte ta för sig men misslyckades, där ”vakade han [Jesus] inte över sin jämlikhet med Gud utan avstod från allt” och överlämnade sig åt Guds vilja ända till en förödmjukande korsfästelse, och upphöjdes på så sätt av Gud. Så låt oss då se om språket i själva avsnittet stöder denna tanke att Första Moseboken 1-3 bildar bakgrund till vad som sägs. Läst i ljuset av denna traditions-historiska bakgrund kan vi se kontrasterna och jämförelserna mellan Kristus och Adam. Vi ska snart se på de enskilda orden och uttrycken, men låt oss för ögonblicket först måla den stora bilden.

Den första jämförelsen är att Kristus ”ägde Guds gestalt” precis som Adam också var skapad ”till Guds avbild”. Många forskare pekar på att uttrycken ”Guds gestalt” [*morphe*] och ”Guds avbild” [*eikon*] är ”nästan synonyma”.⁹⁵ Vidare ”är *morphe* och *eikon* likvärdiga termer som används omväxlande i LXX.”⁹⁶ Så den första delen av avsnittet berättar för oss att Kristus delade Guds härlighet och avbild precis som Adam gjorde före sitt fall.

Nästa parallell är en kontrast mellan Adam och Kristus. ”En tjänares (slavs) gestalt” är tydligen en allusion till Adams öde efter fallet. När Adam syndade blev han en slav åt naturens förbannelse och till döden. Men Kristus accepterade frivilligt ”en tjänares gestalt”. Det finns ytterligare en kontrasterande parallell som pekar i samma riktning: ”likhet med Gud” syftar troligen på Adams frestelse när han önskade bli ”lik Gud” (1 Mos 3:5), och ”likhet med människor” pekar i sin tur på Adams ställning efter syndafallet. Vissa tycker att dessa jämförelser som Dunn gör spänner bågen för mycket, men om vi fortsätter att fullfölja dem, tror jag att vi kan se ett visst värde.

Om vi ser dessa verser i Filipperbrevet som i viss mening en jämförelse mellan Adam och Jesus, är avsnittet en Adam-kristologi av samma slag som vi finner på andra ställen i Nya testamentet.

---

⁹² *Ibid.*, s. 251.

⁹³ Dunn, *Christology in the Making*, s. 114.

⁹⁴ *Ibid.*, s. 114.

⁹⁵ *Ibid.*, s. 115.

⁹⁶ *Expository Times*, vol. 70, nr 6, Mars 1959, s. 183-184.

Det skulle vara ytterligare ett exempel på den vitt spridda tvåstegs-kristologin hos de tidigaste jude-kristna grupperna ... och skulle alltså inte vara i en kontext av mytisk [dvs. hellenistisk] tradition. Så det är inte fråga om en preexistent varelse här. Snarare är Kristus den stora kontrastfiguren till Adam. För att vara tydlig, var det inte Adam som ville bli ännu mer lik Gud och därför dukade under för ... den ursprungliga synden? Var det inte Adam som sedan som straff måste leva ett slags liv som slav? Och är inte Kristus i dessa verser precis det motsatta? Avstod han inte frivilligt från att äga Guds gestalt? Antog han inte en tjänares gestalt, inte som straff, utan frivilligt och lydigt, så att han då utnämndes av Gud till sin himmelskt höga rang.⁹⁷

Är då detta ett övertygande sätt att se på dessa verser? Vi skulle inte bli förvånade om det framkallar starka judiska bilder. Sett på detta sätt bekräftar dessa verser kontrasten mellan Kristus och Adam: Adam, den oförvägne mannen; Kristus, den man som ödmjukade sig själv; Adam, den man som starkt förödmjukades av Gud; Kristus, den man som frivilligt ödmjukade sig själv inför Gud. Adam, den upproriske mannen som till slut fördömdes av Gud; Kristus, den lydige mannen som till slut upphöjdes av Gud över allting. Adam, som ville bli lik Gud gjordes till stoft igen; Kristus steg ner i stoftet, ända till korset och har blivit Herre över världen. Texten i Filippobrevet visar oss alltså hur Kristus är den nye Adam som har upphävt allt det som den gamle Adam gjorde. Kort sagt:

Det är inte fråga om Kristi preexistens utifrån en kristologi i tre steg: preexistens, förnedring, post-existens. I stället för detta lovsjunger författaren hela Kristi mänskliga liv på jorden som ett liv av frivillig självöverlåtelse till ringhet ... till en tjänares existens och till en skamfull död.⁹⁸

Genom sin seger över stolthetens synd vilket fick Adam på fall, är nu Kristus exakt sådan som Gud ämnat människan att vara. Han behandlas nu som om han vore Gud! Han njuter nu av den oförstörbarhet som Adam var avsedd att njuta av. Och för att uppnå detta använde han sig inte av sitt företräde som Guds Messias och Kung (v. 5). Han gjorde inte anspråk på någon fördel därför att han var Guds Son. Om vi förstår dessa verser utifrån en judisk bakgrund ser vi att ”den ursprungliga texten representerar ett försök att definiera det unika med Kristus ansedd som människa”.⁹⁹ Den undervisar inte om en preexistent Gud utan om en lydig människa.

Den Kristus som beskrivs i Fil 2:6-11 är därför den människa som gjorde om intet Adams fel: ställd inför samma val, förkastade han Adams synd, men följde ändå frivilligt Adams lopp som fallen människa till det bittra slutet av död; och därför

---

⁹⁷ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 251-252.

⁹⁸ *Ibid.*, s. 252.

⁹⁹ *Ibid.*, s. 252.

gav Gud honom inte bara den ställning som Adam förlorat, utan den ställning Adam var ämnad att uppnå, Guds slutliga prototyp, den siste Adam.¹⁰⁰

Denna storskaliga tolkning passar utmärkt in i kontexten. För börjar inte aposteln lovprisningen med följande uppmaning: ”Var så till sinnes som Kristus Jesus var” (Fil 2:5)? Hur kan jag relatera till en som förmodats vara Allsmäktig Gud före sin existens som människa och som under sin vistelse här var ”Gudamänniska”? En Kristus (grekisk) av detta slag är ingen modell för mig. Martin Lloyd-Jones, som basunerar ut denna traditionella uppfattning att de här verserna presenterar ”Gudamänniskan” för oss, lyfter direkt bort Jesus från oss. Han skriver:

Det var inte enbart så att det var möjligt för honom att inte synda, utan snarare så att det inte var möjligt för honom att synda. Och detta är den väsentliga skillnaden mellan Kristus och Adam; ... Den förste Adam var perfekt. Han hade inte syndat, men synd var möjlig. Det var möjligt för Adam att inte synda, men man kan inte säga om honom att det inte var möjligt för honom att synda ty han gjorde det. Men om Guds Son säger vi att det inte bara var möjligt för honom att inte synda ... det var inte heller möjligt för honom att synda ... ty han var Gudamänniskan. Inte bara mänsklig utan också gudomlig. Men eftersom han fortfarande var människa, underkastades han frestelse, och djävulen frestade honom verkligen. Vi ser därför vikten av att på en och samma gång framhäva läran om hans sanna mänsklighet men också läran om hans fullständiga syndfrihet ... Dävulen frestade honom med all sin makt, på ett sätt som ingen annan någonsin har blivit frestad. Det var en verklig frestelse, men på samma gång var han fullständigt fri från synd, och det var inte möjligt att han kunde eller skulle falla. Gud sände honom för att bli Frälsare, och på grund av detta kunde det inte finnas några fel och det fanns inte heller några.¹⁰¹

Återigen, det är svårt att inte tro att Lloyd-Jones har kört fast i sin teori om treenigheten och inkarnationen. Läs hans citat igen. Han säger att ”det var inte möjligt” för Jesus att synda ”ty han var Gudamänniskan”. Det var ”inte möjligt att han kunde eller skulle falla”. Det blir likväl förvirrande då Jones säger att Jesu frestelse var ”en verklig frestelse”. Om det ”inte var möjligt för honom att synda” därför att han var ”Gudamänniskan” då var Kristus inte alls lik Adam. Den bibliska parallellen faller sönder. Och hur kan det vara en ”verklig frestelse” om det inte finns möjlighet att synda? Bibeln å andra sidan visar att möjligheten till fall i själva verket var mycket verklig. Vid höjdpunkten av sitt lidande i Getsemane svettades Jesus stora blodsdroppar medan han kämpade för segern. Men Douglas Lockhart visar i *Jesus the Heretic* att om vi utgår från senare ”ortodoxi” om inkarnationen är Jesu bön i trädgården full av läromässiga fel, misstag i självförståelse som skulle ha fört honom till skampålen några

---

¹⁰⁰ Dunn, *Christology in the Making*, s. 119.

¹⁰¹ Lloyd-Jones, *God, the Father, God, the Son*, s. 275-276.

hundra år senare! Han säger att denne bibliske Jesus är påtagligt oortodox enligt vår traditionella standard. För här i Getsemane trädgård är det tydligt att Jesus inte anser sig själv vara Gud. Visserligen är han Messias, den som skulle ge det högsta offret men för allt detta frestades han till köttet. ”Om du vill, så tag denna kalk ifrån mig”, ber han och inbegriper då att allt inte är möjligt för honom. Och sedan ”Men ske inte min vilja utan din” och visar att han underkastar sig Gud och inte tänker fullgöra något som han själv är upphov till. Här är Guds Son som underordnar sig Gud, inte Gud som underordnar sig Gud. Jesus mötte alltså samma val som Adam ursprungligen konfronterades med.¹⁰²

Hans ord på korset, ”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?” skiljer honom ytterligare från den filosofiska idén att han var helt och hållet Gud, för hur kunde Jesus som Gud överge sig själv? (Det sägs att Martin Luther kämpade i dagar med detta rop av övergivenhet. Luther låste in sig själv i sitt studierum och sökte efter meningen. Till slut hoppade han upp och utropade: ”Gud övergiven av Gud!”). Låter det inte *förvirrande*?

Jag upprepar vad jag sade tidigare i detta kapitel: Om Jesus Kristus skulle tillfredsställa de rättmätiga kraven för att återlösa oss, måste också han vara det som Adam var. Det är därför som Jesus Kristus måste vara lik Adam, en fullt ut mänsklig varelse med bara en natur. Han får inte ha någon orättvis fördel av att ha ”två naturer”. För det är tydligt att Adam inte hade det.

Guds gestalt

Med denna stora bild i åtanke kan vi nu vända oss till några av de problematiska ord och uttryck i detta avsnitt. De två nyckeluttrycken som har blivit mycket viktiga för dem som undervisar att Jesus Kristus var Gud innan sin inkarnation är ”han var till i Gudsgestalt” och ”utgav sig själv” (för att ”göras lik människor”). Låt oss se lite närmare på detta.

Martin Lloyd-Jones är representativ för den traditionella tron att dessa verser lär att Jesus alltid existerade som Gud innan han iklädde sig mänskligt kött. Han säger:

Nåväl, ta detta ord *gestalt* [form] – ”var till i Gudsgestalt” – vad är detta? Gestalt är totalsumman av de egenskaper som gör en sak till vad den är. Ta exempelvis en bit metall; denna metallbit kan antingen bli ett svärd eller en plogbill även om det är samma metall. Och när jag talar om ”formen” av ett svärd menar jag den sak som gör denna metallbit till ett svärd snarare än en plogbill. Så om jag tar ett svärd och smälter ner det och gör det till en plogbill har jag förändrat dess form. Detta är en högst viktig punkt.¹⁰³

Det är tydligt att den store förkunnaren förväntar sig att vi ska tro att eftersom Jesus existerade i ”Gudsgestalt” var han alltid Gud därför att ”gestalt är totalsumman av de

---

¹⁰²Lockhart, *Jesus the Heretic*.

¹⁰³Lloyd-Jones, *God the Father, God the Son*, s. 285.

egenskaper som gör en sak till vad den är”. Men vi skulle vilja fråga: Om Paulus ville berätta för oss att Jesus var Gud, varför skrev han då inte tydligt att Kristus ”var Gud” i stället för att skriva ”han var till i Gudsgestalt”? Versen säger *inte* om Jesus Kristus att ”han var Gud” av det enkla skälet att Paulus berättar för filipperna att Jesus representerade Gud Fadern på alla möjliga sätt.

Som vi kan se genom Lloyd-Jones påstående är ordet ”gestalt” (*morphe*) viktigt för den ståndpunkt som förespråkarna för treenighetsläran intar, vilka tror att Jesus alltid var Gud innan han blev människa. Det är sant att olika lexikon ger olika betydelser för detta ord. *Vine's Lexicon* säger oss att *morphe* refererar till en ”inre, väsensnatur”. I sin *Expository Dictionary of New Testament Words* citerar Vine med gillande Gifford:

Morphe är i egentlig mening naturen eller essensen, inte i det abstrakta, utan det som verkligen existerar i individen och hålls kvar så länge som det individuella jaget existerar ... I avsnittet framför oss är alltså *morphe theou* [Gudsgestalt] den gudomliga naturen som existerar verkligt och oskiljbart i Kristi Person ... För tolkningen av ”Gudsgestalt” är det tillräckligt att säga att 1) det inkluderar hela Gudomens natur och väsen ... 2) att det inte inkluderar i sig själv något ”tillfälligt” eller skiljbart, sådant som särskilda manifestationssätt eller betingelser för ära och makt, som samtidigt skulle kunna knytas till ”formen”.¹⁰⁴

Å andra sidan håller många lexikon inte med om denna uppfattning att ”gestalt” betyder den inre väsensnaturen. De säger att ”gestalt” betyder ”yttre utseende, form”. Typisk för denna definition är *Theological Dictionary of the New Testament* utgiven av Gerhard Kittel, Walter Bauers lexikon, översatt och reviderat av Arndt-Gingrich samt Robert Thayers lexikon. Det senare noterar att medan några forskare försöker låta *morphe* syfta på inneboende essens i motsats till det som är yttre och tillfälligt ”förkastas distinktionen av många”. Så det är tydligt att grekiska forskare inte är ense i fråga om ”form” betyder ”inre, väsensnatur eller väsen” eller om det helt enkelt betyder ”yttre utseende eller form”. Hur kan vi lösa denna skillnad? Det är inte ett så svårt problem som det verkar vara. Allt vi behöver göra är att vända oss till författarna för den nytestamentliga perioden och se hur de undantagslöst använder ordet. Följande fem exempel har jag författarna till *One God and One Lord* att tacka för.¹⁰⁵

Från sekulära skrifter får vi veta att grekerna använde *morphe* för att beskriva när gudar förändrade sitt utseende. Kittel påpekar att i hednisk mytologi förändrar gudarna sitt yttre och noterar tre som gjorde det, Afrodite, Demeter och Dionysus. Detta är klart en förändring av utseendet, inte naturen. Josefus, samtida med apostlarna använde ”gestalt” för att beskriva formen på statyer.

---

¹⁰⁴ W.E. Vine, *Expository Dictionary of New Testament Words*, Virginia: MacDonald Pub. Co., s. 463-464.

¹⁰⁵ Graeser et al, *One God and One Lord*, s. 504f.

För det andra, på andra ställen i Bibeln där *morphe* används är det tydligt att det betyder yttre utseende. I Mark 16:12 visar sig Jesus för de två lärjungarna som är på väg ut på landet ”i en annan gestalt”. Jesus hade inte en annorlunda ”inre, väsensnatur” utan helt enkelt ett annorlunda yttre utseende.

För det tredje, den grekiska översättningen av det Gamla testamentet, Septuaginta (LXX) skrevs omkring 250 f.v.t. för grekisktalande judar. Septuaginta använder *morphe* åtskilliga gånger och utan undantag syftar det på yttre utseende. I Job 4:15-16 säger Job: ”En ande strök förbi mitt ansikte, håren på min kropp reste sig. Den stannade, men jag kunde inte urskilja utseendet på gestalten [*morphe*] som jag såg.” Ordet ”gestalt” här syftar klart på denne andes yttre utseende. I Jes 44 syftar ordet *morphe* på det yttre utseendet av avgudabilder gjorda av människor: ”Träsnidaren spänner ut sitt mätsnöre och gör märken på trästycket med sitt ritstift. Han formar det med stämjärn och märker ut det med passaren. Han gör det likt en mansbild, en vacker människogestalt [*morphe*]” (v.13). Det skulle vara befängt att föreslå att ”gestalt” här skulle syfta på avgudens inre väsensnatur för avguden är fysiskt skapad för att likna utseendet av en människa. I Daniel 3 vägrade de unga männen Sadrak, Mesak och Abed-Nego att falla ned inför Nebukadnessars avbild och det berättas för oss att ”hans ansiktsuttryck [*morphe*] förvandlades” (v. 19). NASB [New American Standard Bible, liksom SFB] säger att uttrycket i hans ansikte förändrades. Ingenting av hans natur förändrades men alla som såg honom visste att hans yttre utseende hade förändrats.

För det fjärde skrevs judarnas mellan-testamentliga skrifter som kallas Apokryferna mellan tiden för Gamla testamentets sista bok Malaki [Krönikeböckerna enligt den hebreiska Bibeln] och den nytestamentliga boken Matteus. Romerska katoliker har dessa böcker i sina Biblar i dag, men de finns inte i protestantiska Biblar [Det är möjligt att de inte finns i engelska Biblar men i den svenska Bibel2000 finns de med]. Dessa böcker använder *morphe* på exakt samma sätt som Septuaginta gör – det vill säga att det betyder ”yttre utseende”. I ”Salomos Vishet” har vi till exempel: ”Deras fiender hörde deras röster men såg inte deras gestalter” (18:1). Ordet *morphe* i Apokryferna visar att det alltid syftar på yttre form, inte den inre essensen.

För det femte är *morphe* rotordet till några andra nytestamentliga ord och används också i sammansatta ord. Dessa ökar också tyngden på uppfattningen att *morphe* syftar på den yttre formen eller uttrycket. I 2 Tim 3:5 talar Bibeln om män som har ett ”sken [*morphosis*] av gudsfruktan”. Deras insidor, deras inre naturer var onda, men de hade ett yttre utseende av att vara gudfruktiga. På förklaringsberget ”förvandlades” (*metamorphoomai*) Kristus inför apostlarna (Matt 17:2; Mark 9:2). De såg inte att Jesus fått en ny inre natur, men de såg att hans yttre utseende grundligt förändrades. 2 Kor 3 berättar för oss att kristna kommer att förvandlas [*metamorphoomai*] till Kristi avbild (v. 18). Vi kommer att likna Kristus och återspegla hans härlighet.

Vilka är våra slutsatser så här långt? Alla dessa bruk av ordet ”gestalt” talar om yttre utseende eller likhet och inte om inre, inneboende väsen. Att påstå att Jesus ”var till i Gudsgestalt” och därför hade Guds inre natur är som att gripa tag i ett halmstrå för att försöka bevisa en förutfattad mening. Hela Filippobrevet 2 undervisar om att Jesus Messias var Guds verkliga representant. När människor tittade på honom såg de vad Gud var. Som Jesus sade: ”Den som har sett mig har sett Fadern” (Joh 14:9). Om vi ser det på det sättet skulle vi kunna tolka ”Gudsgestalt” och ”slavgestalt” att betyda roll eller ställning. Notera överensstämmelsen:

Jesus var i Gudsgestalt i den meningen att han stod i Guds ställe på samma sätt som vi såg tidigare (i kapitel två) att Mose stod inför Farao som Gud (2 Mos 4:16; 7:1). Mose stod inför Farao ”i Gudsgestalt”, det vill säga i rollen som Gud, men denna ställning betydde inte att han *var gudomlig i essens*. Precis så. Jesus gick inför människor ”i Gudsgestalt” som sin Faders fullt ut auktoriserade agent. Naturligtvis är Jesu ställning och status som Messias mycket högre än den som Mose hade. Men även om det var så, gjorde inte Jesus anspråk på denna likhet med Gud som något att utnyttja till sin egen fördel. Om Fil 2 drar en parallell mellan Jesus och Adam är en fråga som det råder delade meningar om. Men en sak är absolut säker. Avsnittet understryker den enorma ställning som Jesus hade som människan Messias (såsom vers 5 introducerar honom). Lärdomen är att trots sin roll som Gud (representantskap!) uppträdde Jesus som en tjänare. Som svar på att vandra ”i Gudsgestalt” har Gud satt honom vid sin högra sida och upphöjt honom i härlighet som Herren Messias.

Innan vi fortsätter till det näst största problematiska uttrycket i dessa verser vill jag kortfattat ta upp ordet ”existerade” i uttrycket ”som existerade (var till) i Gudsgestalt” eller som King James Bible översätter det: ”som *varande i form av Gud*”. Förespråkarna för treenigheten har ofta sagt att ordet här för ”existerade” eller ”varande” bevisar att Jesus Kristus preexisterade som Gud innan han kom till denna världen. Det är ett faktum att verbet ”var” här ofta förekommer i Nya testamentet och att det inte alls för med sig betydelsen av ”att existera i evighet”. Det var filosofen Justinus Martyren som för första gången tillämpade det särpräglade ordet ”att preexistera” om Jesus (grek. *prohypararchein*). Men Nya testamentet använder aldrig detta ord. Det är förvisso inte det ord som används här i Fil 2:6. Följande mer tekniska förklaring av Kuschel är värt att notera:

Också uttrycket ”varande lik Gud” (grek. *isa theou*) kan inte bara översättas med termer som ”jämlighet med Gud”, ”att vara lik Gud” som ofta händer. Detta skulle kräva formen *isos theos*. Vad vi har i texten är adverbet *isa*, och det betyder enbart ”som Gud”, ”lik Gud”. Så det finns inget påstående om att Kristus *var* likvärdig Gud, och detta i sin tur talar emot en tolkning i termer av preexistens. Så både på traditions-historiska och språkliga grunder ... finns det inte något försvar för att

tolka uttrycket i lovprisningen i termer av ett evigt varande när det gäller Kristus¹⁰⁶

Som Kuschel observerar på andra ställen i sin fantastiska bok:

Jag har funnit att ordet preexistens inte är ett bibliskt uttryck utan en problematisk term som använts i post-biblisk reflektion ... Det söker systematisera vad som för Nya testamentet inte är ett tema för systematiskt tänkande. Med andra ord, en kristologi som tanklöst använder det dogmatiska temat om ”preexistens” och introducerar det i Nya testamentet och låter det få en uppfattning som inte finns där.¹⁰⁷

Vi kan i själva verket tala ännu starkare här om orden att ”existera” (*hyparshon*) eller att ”vara i Gudsgestalt”. Kuschel säger att man har lagt alltför lite uppmärksamhet på det faktum att verbet *hyparchon* innehåller i sig ordet *arche*, ursprung. Så ”om vi översätter detta bokstavligt kunde vi lika gärna säga: 'Han som har sitt ursprung i Guds värld'. Så det omdiskuterade ”i gestalt (form) av” är inte ett påstående om essens utan ett påstående om ursprung.”¹⁰⁸

Utgav sig själv

Nu till det andra uttrycket i Fil 2 som vållar svårighet. Det är olyckligt att den gamla King James Version översatte denna vers fullständigt fel [Svenska Folkbibeln har en liknande formulering.]. Den (SFB) säger ”fastän han var till i Gudsgestalt, räknade han inte tillvaron som Gud såsom segerbyte” och ger intrycket att som den preexisterande Guden tyckte inte Jesus att det var något fel i att vara ansedd som likvärdig Gud.

Det borde nu stå klart att detta är exakt motsatsen till vad det betyder. Hela kontexten i avsnittet handlar om att vara ödmjuk, att sätta Guds vilja och ära främst och att ta hänsyn till andras intressen framför sina egna. Även om Jesus var ”i Gudsgestalt” utnyttjade han inte sin Gudagivna ställning. Denna betydelse är en bra kontrast till Adams uppträdande som tyvärr ansåg likställigheten med Gud som något att söka få tag i. Adam *önskade* bli lik Gud som 1 Mos 3:5 lär. Adam försökte gripa efter jämlikhet med Gud. Men Jesus skulle inte tillskansa sig Guds auktoritet för själviskt bruk. Han sade att Människosonen kommit ”för att tjäna” (Matt 20:28), inte för att rycka åt sig! Vid sin arrestering i trädgården sade han: ”Eller menar du att jag inte kan be min Fader att han nu sänder till min tjänst mer än tolv legioner änglar?” (Matt 26:53). Som Messias, Guds utnämnde Kung, hade han all rätt att be om gudomligt skydd. Han ”utgav sig själv” [avsade sig] alla sådana messianska privilegier.

Därför kan det klart konstateras att Fil 2:5-11 inte har något att göra med att Jesus Kristus var Gud i ett preexistent tillstånd. Betydelsen är mycket enkel och mycket

¹⁰⁶ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 251.

¹⁰⁷ *Ibid.*, s. 394.

¹⁰⁸ *Ibid.*, s. 259.

praktisk: Hur ska kristna själva uppträda i den här världen? Inte genom att imitera människan Adam som gick miste om allt genom att försöka gripa makt och ära, utan genom att imitera Jesus Kristus (v. 5) som genom ödmjukhet och lydnad mot Gud vann allt. Om Jesus redan var Gud, då blir verserna 9-11 meningslösa. Då finns inget ”**Därför** har också Gud upphöjt honom över allting och gett honom namnet över alla namn, för att i Jesu namn alla knän skall böja sig, i himlen och på jorden och under jorden”, för om han redan var Gud hade han detta innan sin födelse! Nej. Det är klart att Gud gett honom en ny position, ett nytt namn (auktoritet), en ny rang som han tidigare inte haft. Grekiskan är mycket tydlig här: *dio kai* betyder (som i Lukas 1:35) ”därför”. Varför har Gud upphöjt Jesus till sin högra sida? ”Därför har Gud upphöjt honom och gett honom namnet över alla namn därför att han är tillbaka där han förut var som Gud”? Inte alls! Han har fått denna ställning som belöning av det *exakta skälet att han ödmjukade sig själv och dog*. Hans upphöjda ställning är en *belöning*. Om vi följer den siste Adams mönster kommer också vi att upphöjas av Gud då Kristus återvänder. Det är alltså tydligt att ”detta avsnitt *inte* innehåller vad ett stort antal uttolkare söker och finner i det: ett fristående påstående om preexistens eller till och med en preexistenskristologi ... Inte ens i Fil 2 kan vi finna någon personligt preexistent Kristus före världen.”¹⁰⁹

Kolossierbrevet 1:15-19

I den mån traditionalisterna använder sig av Kol 1:15-19 för att försvara tron på en personligt preexistent Kristus intar avsnittet högsta platsen tillsammans med Johannes 1 och Filipperbrevet 2. Det är lätt att se hur denna slutsats uppnås när man läser avsnittet med ortodoxins glasögon. Paulus skrev:

Han är den osynlige Gudens avbild, förstfödd före allt skapat. Ty i honom skapades allt i himlen och på jorden, det synliga och det osynliga, tronfurstar och herradömen, makter och väldigheter. Allt är skapat genom honom och till honom. Han är till före allting, och allt består genom honom. Han är huvudet för sin kropp, församlingen. Han är begynnelsen, den förstfödde från de döda, för att han i allt skulle vara den främste. Ty Gud beslöt att låta hela fullheten bo i honom (Kol 1:15-19).

Vi måste noga undersöka både den samlade kontexten och de enskilda uttrycken innan vi drar förhastade slutsatser att aposteln lär att Jesus Guds Son skapade himlarna och jorden, och att han därför är likställd med Gud Fadern, den andra personen i treenigheten. Allt vi har tittat på så här långt borde visa att inte Paulus plötsligt har gjort en total omsvängning från sin klart konstaterade tro på att det finns ”en Gud, Fadern ... och en Herre, Jesus Kristus Messias” (1 Kor 8:6; Ef 4:5-6, etc.).

Vi måste klart komma ihåg hela kontexten. Aposteln ”tackar Fadern” därför att han ”har gjort er värda att få del i det arv som de heliga har i ljuset”, vilket innebär att Gud

---

¹⁰⁹ *Ibid.*, s. 262.

Fadern ”har frälst oss från mörkrets välde och fört oss in i sin älskade Sons rike” (v.12-13). Paulus talar alltså om den *nya skapelsen* som Gud har åstadkommit genom sin Son Jesus. Han talar om saker som har att göra med ”återlösning, förlåtelse för synd” (v. 14) och med ”församlingen” (v. 18) och hur Gud Fadern genom Sonen har ”skapat frid i kraft av blodet på hans kors” (v. 20).

Som Kuschel säger: ”Den omedelbara kontexten i detta avsnitt av Kolosserbrevet är i sig själv av eskatologiskt slag och representerar 'bytet av tidsåldrar’”¹¹⁰ Med andra ord: ”Det nya testamentet ger inte bara bilden av Jesu uppståndelse som återuppväckandet av en död kropp, utan som ett framträdande i tid och rum av en ny världsordning.”¹¹¹

När Fadern väckte upp Jesus till liv igen var det inte en isolerad historisk händelse. Vad som var viktigare var injektionen i historien till början av den ”eskatologiska uppståndelsen”.¹¹² Evigt liv – den kommande tidsålderns liv garanteras i Kristus som är ”förstlingsfrukten” av allt det som ska följa (1 Kor 15:23). Jesus är den förste av en hel skörd som ska få nytt liv! En ny tingens ordning existerar. Den nya tidsålder man sett fram emot har redan kommit. ”Alltså, om någon är i Kristus är han en ny skapelse. Det gamla är förbi, se, det nya har kommit” (2 Kor 5:17). Att bli döpt till Kristus är att redan ha i sikte att bli ”förenade med honom genom en uppståndelse som hans” (Rom 6:5). Han har redan ”satt oss med honom i den himmelska världen” (Ef 2:6). Eftersom Jesus har uppväckts till härlighet av Fadern så är vi redan i löftet ”förhärligade” (Rom 8:30). Han har ”fört oss in i sin älskade Sons rike” (Kol 1:13).

Det är denna tektoniska växling av tidsåldrarna som är kontexten i detta avsnitt av lovprisning. Vi ser ett helt nytt sakernas tillstånd. Vågorna från denna kontinentala förändring genom Kristi uppståndelse rullar mot den avlägsna strandlinjen för det kommande Gudsriket med tsunami-liknande kraft. Gamla auktoriteter och strukturer har brutits sönder för Kristus är nu huvudet för Guds nya skapelse. En ny dynasti i Guds universum har installerats. Detta är det kosmologiska sammanhanget för de enskilda uttryck som vi nu kommer att undersöka.

Kristus, Guds avbild

Då aposteln talar om ”Hans älskade son” som har ”friköpt” oss och som gett oss ”förlåtelse för våra synder” (Kol 1:13-14) berättar han för oss att ”han är den osynlige Gudens avbild, förstfödd före allt skapat” (v.15). Som vi vet är en avbild en visuell representation eller kopia av ett original. Ordet avbild låter oss förstå att det finns en skillnad i identitet mellan kopian och originalet. När vi ser oss i spegeln förstår vi att vi inte ser vårt ”verkliga” jag, utan bara en bild av oss själva. Jag vet att jag inte är personen bakom spegeln, utan den person som står framför spegeln. Ordet ”avbild” är

---

¹¹⁰ *Ibid.*, s. 331.

¹¹¹ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1974, s. 323, ursprunglig kursivering.

¹¹² *Ibid.*, s. 324.

en mycket stark fingervisning till det faktum att Kristus Sonen *inte* är Gud. För avbilden kan inte vara originalet, som i detta fall är Gud Fadern. Det första uttrycket, ”han [Sonen] är den osynlige Gudens avbild” påminner oss om Jesu egna ord att ”den som har sett mig har sett Fadern” (Joh 14:9). Jesus är så att säga Guds ansikte och röst (2 Kor 4:6). Som Kuschel så riktigt påpekar syftar ”uttrycket 'avbild' inte på 'essensen av en sak' utan på 'Kristi uppenbarelsfunktion' ... Tal om 'avbilden' är ett påstående om uppenbarelse.”¹¹³

Som Guds avbild avslöjar Kristus Fadern för oss. Men vad är det exakt som avslöjas? Kuschel är helt klar här. I ljuset av Sonens eskatologiska uppståndelse måste vi tänka på Gud och hans avbild Kristus som oskiljaktigt hörande samman.

Alltifrån nu (efter den eskatologiska växlingen) kan man inte längre tala om Gud utan att vara tvungen att tala om Jesus Kristus och *vice versa*. Den som talar om Kristus talar på samma gång om Gud själv. I relation till skapelsen betyder detta att man verkligen inte kan lära känna den nya skapelsen som ett verk av Skaparen förutom i Kristus. Så det finns två sidor: Gud gör sig själv känd i Kristi avbild, och skapelsen kan inte bli känd som ett verk av *denne* skapare utan Kristus.¹¹⁴

Kristus den förstfödde före allt skapat

Nästa uttryck – Sonen är ”den förstfödde före allt skapat” – har livligt diskuterats i teologiska kretsar. Om ”först” i ordet ”förstfödd” bara betyder företräde i tid, och om ”skapelse” betyder den ursprungliga skapelsen i 1 Moseboken 1, då är skälen för Kristi personliga preexistens starka. Kristus måste ha övergett en tidigare himmelsk existens och blivit en mänsklig varelse. Men passar uttrycket ”förstfödd före allt skapat” till denna uppfattning? Som vi snart kommer att se passar inte denna tolkning in i kontexten när vi på nytt håller det Gamla testamentets bakgrund i åtanke.

Ordet ”förstfödd” kommer till Nya testamentet med ett rikt hebreiskt arv. Hebréerna hade en sed att tilldela sina äldsta söner speciella privilegier av förstfödslorätt. Faderns äldste son skulle få en ”dubbel del” av familjens arv. Den välkända berättelsen om hur Jakob lurar sin far Isak att tilldela honom – snarare än den förstfödde Esau – familjevälsignelserna är typiskt för denna kultur (1 Mos 27:32).

Men det finns ytterligare en betydelsenysans i ordet ”förstfödd”. Det grekiska ordet för ”först” kan betyda antingen först i tid eller först i status, oberoende av födelsepositionen. Ordet ”förstfödd” kan beteckna en som har blivit hedrad med chefsställning, det vill säga den främsta platsen. Detta bruk kan vi också hitta i den hebreiska Bibeln, som när Jakob sammankallar sina söner för att överlämna sina patriarkaliska välsignelser till dem, och utser Ruben som ”min förstfödde är du ... **främst i myndighet och främst i makt**” (1 Mos 49:3). Även om Ruben är förstfödd i

---

¹¹³ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 333.

¹¹⁴ *Ibid.*, s. 333.

tiden, så är det hans högre status och värdighet som är det iögonenfallande. Detta är klart betydelsen i Jer 31:9 där Gud kallar Efraim sin "förstfödde" även om Efraims bror Manasse var den äldste av de två. Eller när Gud kallar Israel sin förstfödde son i 2 Mos 4:22 och befäller Farao: "Släpp min son, så att han kan hålla gudstjänst åt mig" (v. 23) har begreppet att göra med Israels företrädare i betydelse över Egypten vad beträffar Guds planer. Det klassiska exemplet på denna uppfattning om företrädare i rang finns i den messianska psalmen 89 där Gud i entusiastiska ord talar om den kommande utlovade kungen av Davids ätt, Herren Messias:

Han skall ropa till mig: "Du är min Fader, min Gud och min frälsnings klippa!"
Jag skall göra honom till den förstfödde, till den högste bland kungarna på jorden.
Jag skall bevara min nåd åt honom för evigt, mitt förbund med honom skall stå fast. Jag skall låta hans efterkommande bestå till evig tid och hans tron så länge himlen varar (Ps 89: 26-29).

Med profetians ande kungör Gud att denne kungs högre ställning är en fråga om utnämning, inte om födelsedatum. Vidare gör Gud sin utvalde Kung till "den högste [i ställning och rang] bland kungarna på jorden". När alltså aposteln tillämpar termen "förstfödd" på Guds Son i Kol 1, använder han en välkänd gammaltestamentlig messiansk beskrivning. Uttrycket upprepas faktiskt några verser senare där Paulus skriver: "Han är huvudet för sin kropp, församlingen. Han är begynnelsen, den förstfödde från de döda" (v. 18). Det är värt att lägga till det annorlunda bestämningsordet här. Medan det i vers 15 är Sonen som är den "förstfödde **före allt skapat**" är Sonen här den "förstfödde **från de döda**". Om vi tar hänsyn till den hebreiska litterära stilen med parallellism, där samma uppfattning upprepas men i en lätt modifierad form är det fullt rimligt att påstå att bestämningsorden "före allt skapat" och "från de döda" betyder samma sak.

Det är alltså tydligt att Jesus Guds Son är den första människan av Guds nya skapelse, därför att han var den första människan som någonsin uppväcktes till odödlighet. Kristi uppståndelse är början på den eskatologiska uppståndelsen. Hans uppståndelse är löftet och garantin för att Guds nya ordning av verklighet har börjat. Församlingen är denna nya gemenskap som ligger framför. Detta bekräftar att det ämne vi diskuterar inte handlar om Första Mosebokens skapelse av himlar och jord utan snarare om skapelsen om församlingen, kroppen av de troende som utgör Guds nya mänsklighet, den Nya Människan. Av detta skäl "är han början" (*arche* som har en ambivalens, och kan betyda antingen härskare, styresman, eller ursprung, början, v. 18). Hur man än ser det, så är Jesus som den förste som uppväckts från de döda ursprunget till Guds nya skapelse, och till följd av denna företrädesrätt i uppståndelse är han också den högste i rang "för att han i allt skulle vara den främste" (v. 18). Men vare sig vi tar termen "förstfödd" att betyda den förste i relation till tid eller den förste i rang, så mycket är ändå till slut klart, att "taget i sin naturliga betydelse utesluter uttrycket

förfödd föreställningen om en oskapad, evig varelse. Att födas kräver en början”.¹¹⁵ För att bestyrka våra slutsatser så långt måste vi se på den andra delen av detta uttryck att Sonen är ”den förfödde **av hela skapelsen**”.

Kristus huvudet för den nya skapelsen

De olika populära översättningarna är oense om Sonen är ”den förfödde **över** hela skapelsen” (som i NIV [New International Version] och NKJV [New King James Version], alltså först i rang, eller om han är ”den förfödde **av** hela skapelsen” (vilket återspeglar en bokstavlig översättning i genitiv, som i KJV, RV och NASB), vilket betyder först i tid och som då skulle kunna syfta på Kristus som skapelsens först skapade varelse.

Det är tydligt att vi behöver en vidare kontext för att avgöra vilken nyans som passar bäst. Det är klart att Paulus fortsätter sin tankelinje i nästa vers eftersom han använder konjunktionen ”ty”: ”Ty i honom skapades allt i himlen och på jorden, det synliga och det osynliga, tronfurstar och herradömen, makter och väldigheter. Allt är skapat genom honom och till honom” (Kol 1:16).

Jesus gjorde aldrig anspråk på ära för den ursprungliga skapelsen av himlar och jord i Första Moseboken. Han tvivlade inte på att universum var Guds skapelse (Matt 19:4; Mark 13:19). Lägg märke till här i Kol 1 att ”allt” skapat *inte* är ”himlarna och jorden” som i 1 Mos 1:1, utan snarare ”allt **i** himlarna och **på** jorden”. Dessa ting definieras som ”troner eller herradömen, makter och väldigheter”. Tydligt har Jesus fått auktoritet att omstrukturera änglarnas ordnande liksom att vara representant för skapandet av Kristi kropp på jorden, församlingen. Som vi snart ska se är det tanken i Hebr 1 där änglarna uppmanas att tillbe Sonen. Det är också den tanke som Petrus nämner om i 1 Petr 3:21-22: ”... genom Jesu Kristi uppståndelse, han som har stigit upp till himlen och sitter på Guds högra sida, sedan änglar, furstar och makter har blivit lagda under honom.” Det är den nya messianska ordning som Gud har infört genom Kristus Sonen som vi talar om här. Precis innan sitt uppstigande till himlen vid Faderns högra sida av makt, förklarade Jesus: ”Jag har fått all makt i himlen och på jorden” (Matt 28: 18). Jesu uppståndelse har fört honom till en ny ställning, ”över alla furstar och väldigheter, makter och herradömen, ja över alla namn som kan nämnas inte bara i denna tidsålder utan också i den kommande” (Ef 1:21).

Allt detta är för att upprepa att den här lovprisningen gäller den *nya ordningen* av saker och ting som nu existerar alltsedan Sonens uppståndelse. Ett eskatologiskt byte av tidsåldrar började med Kristi upphöjelse till Faderns högra sida. Gud har ”lagt allt under hans [den uppståndne Kristi] fötter” (Ef 1:22). Paulus upprepar denna tanke i nästa kapitel till kolosserna: ”... han som är huvudet över alla makter och väldigheter” (Kol 2:10). I de verser vi tittade på i Fil 2 ser vi hur Gud belönade Jesu lydnad att dö på

---

¹¹⁵ Buzzard and Hunting, *The Doctrine of the Trinity*, s. 104.

korset genom att i hög grad upphöja honom och att ha ”gett honom namnet över alla namn, för att i Jesu namn alla knän skall böja sig, i himlen och på jorden och under jorden, och alla tungor bekänna, Gud Fadern till ära, att Jesus Kristus är Herren” (Fil 2: 8-11).

Det är högst signifikant att i vers 18 förvärvar Jesus största möjliga position, som innebär att han inte redan hade den. Han kan alltså inte ha preexisterat som Gud. Om han hade gjort det, skulle hans slutliga ställning mera ha varit en degradering än den befordran som beskrivs av Paulus.

Uttrycket ”förstfödd före allt skapat” bör ”förstås i termer av en genomgripande eskatologi ... Eftersom Gud handlade på detta sätt i Kristus på slutet, kunde han redan skapa hela skapelsen i honom, genom honom och till honom”¹¹⁶ Kuschel är helt klar över att ”den förstfödde av hela skapelsen” är ett påstående om Kristi rang före (över) allt som är skapat.¹¹⁷ Kristus är huvudet för en ny dynasti, ett nytt Kungarrike.

Detta att tillskriva Kristus den högsta auktoritet, under Gud, visar att när Kristus satte sig på Guds högra sida satte han, i sin tur, upp eller skapade ett nytt ledarskapssystem bland de änglalika varelserna, liksom han förberedde en plats för ära och tjänst inom sin Faders hushåll för alla sina trogna, både i den här tidsåldern och i den kommande (Joh 14:2-3). Allt detta är sedan del av ”den nya skapelsen”. Det är denna *nya* skapelse som jag uppfattar vara ämnet i Kol 1:15-17. Om denna uppfattning är riktig är Kristi personliga preexistens inte alls ämnet i vår text, i motsats till populär tolkning.¹¹⁸

Det förtjänar att just nu sätta strålkastarljuset på en viktig punkt av översättningen som har lett till den felaktiga uppfattningen att Jesus skapade himlarna och jorden i 1 Mos 1. King James Version säger i Kol 1:16 att ”av honom skapades allt”. Detta var inte vad Paulus skrev. Den korrekta översättningen är den vi citerade ovan, nämligen att ”i honom [*en auto*] skapades allt”. Skillnaden i avsikt är enorm. Den gamla KJV-versionen ville få oss att tro att Kristus var den agerande vid skapandet av himlar och jord i Första Moseboken, att han var skapelsens instrument, att han var personligt närvarande innan världen fanns till. Aktningsvärda grekiska forskare sådana som J. H. Moulton i *Grammar of New Testament Greek* säger att Kol 1:16 borde återges som ”för **på grund av** honom [Jesus]”.¹¹⁹ *The Expositor's Greek Commentary* säger om denna vers: ”*en auto*: Detta betyder inte 'av honom'.”¹²⁰ Genom vishet (vilket senare blev Kristus Jesus), skapades allting. Detta innebär enkelt uttryckt att Jesus är anledningen till skapelsen. Slutet av vers 16 säger på nytt ungefär så här: ”Allt är skapat genom honom och till honom”, det vill säga, med honom som mål. Kristus Guds Son, som nu

---

¹¹⁶ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 335.

¹¹⁷ *Ibid.*, s. 335.

¹¹⁸ William Wachtel, “Colossians 1:15-20 – *Preexistence or Preeminence?*” Dokument presenterat vid Atlanta Bible Collage Theological Conference, April 2004, s. 4.

¹¹⁹ J. H. Moulton, ed. *Grammar of New Testament Greek*, T & T Clark, 1963.

¹²⁰ Nicoll Robertson, *The Expositor's Greek Commentary*, Grand Rapids: Eerdmans, 1967.

är upphöjd är agenten eller medlaren för den nya skapelse som Gud håller på att frambringa.

Det är därför som ”**han är före allting** och allt består genom honom” (v. 17). Men vad betyder ”före” här: ”Han är **före** allting”? Det grekiska ordet *pro* kan betyda före i betydelsen av plats, ”framför”, eller det kan betyda före i betydelsen av tid, ”innan”, eller det kan betyda före i betydelsen av ”över allt”, i betydelsen av viktigast av allt. Översättningen NASB har en marginalnot här för att uppmuntra oss att tro att man syftar på Kristi preexistens; så här står det i marginalen: ”Eller *har existerat före* allting.” Men är detta korrekt? Precis samma uttryck ”före allting” (grek. *pro panton*) förekommer på andra ställen som i 1 Petr 4:8 där Petrus skriver: ”Framför allt (*pro panton*) skall ni älska varandra innerligt.” Här har ”framför allt” inte något att göra med tid eller plats utan har att göra med hur kristen kärlek är överlägsen alla andra dygder. Så innan vi slår fast vilken betydelse som bäst passar ”före” här i Kol 1:17 bör vi notera presenstempus på verbet ”är”. Vi får inte rusa förbi det. Det säger *inte* att Kristus ”*var* före allting”! Här diskuteras inte personlig preexistens. Detta bekräftas i nästa vers: ”Han är också huvudet för kroppen, församlingen. Han är begynnelsen, den förstfödde från de döda, för att han i allt skulle vara **den främste**” (v. 18).

Temat är företräde i rang i den nya skapelsen. Kristus är före allting i den definierade betydelsen av att ha första platsen i allting. För att läsaren inte ska missa poängen här understryker Paulus dubbelt denna nya maktposition över allt genom att lägga till personligt pronomen till verbet: ”för att **han själv** skulle få första platsen i allting.”

Jag älskar den gammaltestamentliga texten om hur Josef efter årtal av lidande och förödmjukelse upphöjdes av Faraos till den främsta platsen i Egypten. Berättelsen visar på en förträfflig typ/parallell till Kristus som blev upphöjd av sin Gud och Fader att bli Hans högra hand i hans Rike. Faraos kungör för Josef:

Du skall förestå mitt hus och allt mitt folk skall rätta sig efter dina befallningar. Bara när det gäller tronen skall jag vara förmer än du.” Faraos sade vidare till Josef: ”Se jag sätter dig över hela Egyptens land.” Och faraos tog ringen från sin hand och satte den på Josefs hand, och han klädde honom i kläder av fint linne och hängde en kedja av guld kring hans hals. Han lät honom åka i vagnen närmast efter sin egen och man ropade ”Abrek”! framför honom. Så satte faraos honom över hela Egyptens land. Sedan sade faraos till Josef: ”Jag är faraos. Utan din vilja skall ingen i Egyptens land lyfta hand eller fot (1 Mos 41:40-44).

Vilken strålande bild av det slags företräde och hedersplats Gud har upphöjt Herren Jesus till. Detta var inte en ställning som Kristus hade genom att alltid ha varit Gud av evighet. Jesus är den ”förstfödde från de döda **för att** han i allt skulle vara den främste.” Han har en auktoritet som han blivit tilldelad, som han fått av Fadern som Skriften överallt bär vittne om. ”Kristus nådde ställningen som den 'överlägsne i allting' som en

konsekvens av sin uppståndelse ... När det talas om Kristi företrädare i relation till 'allting' måste vi först och främst tänka på den uppståndne och upphöjde Kristus [inte en Kristus som existerat tidigare, före skapelsen].¹²¹

Som den högste Herren i Guds nya skapelseordning, som "chef-född" från de döda, ska det komma en dag när hans röst ska väcka de döda och kalla på alla Guds trogna att gå in i den Nya tidsålder som ska komma. Bara i fråga om tronen är Gud Fadern större än Sonen. Det är inte underligt att författaren kan säga: "Ty Gud beslöt att låta hela fullheten bo i honom" (Kol 1:19). Det finns inte någon måttbegränsning på det verk som Guds Ande och plan kan utföra genom honom. Guds kärlek och vishet är så totalt identifierade med Jesus, och i synnerhet i korset genom vilket Gud har försonat allt med sig (v. 20), så att vi i själva verket ser själva kraften, visheten och kärleken genom vilket Gud skapade och genom vilket han uppehåller världen. Jesus representerar vad Gud är. Han "förkroppsligar utan återhållsamhet Guds kärlek som sträcker sig ut, han återspeglar så klart som möjligt den ende Gudens karaktär."¹²² Upphöjd på Guds högra sida på själva Guds tron utövar nu Kristus Gudomens praktiska funktioner. Dunn säger, att dessa verser i Kol 1 berättar för oss att "*Kristus nu avslöjar karaktären av kraften bakom världen ... Kristus definierar vad vishet är, Guds skapande makt – han är det fullaste och klaraste uttrycket för Guds vishet (vi kunde nästan säga dess urtyp).*"¹²³ Och kanske ännu tydligare:

Vi har alltså på nytt funnit att vad som vi först uppfattar som ett enkelt påstående om Kristi aktivitet i skapelsen som preexistent, vid närmare analys blir ett påstående som snarare är mycket mer djupgående – inte om Kristus som sådan närvarande hos Gud i begynnelsen, inte heller om Kristus som identifierad med en preexistent hypostas eller gudomligt varande (Vishet) bredvid Gud, *utan om Kristus som förkroppsligar och uttrycker (och definierar) denna Guds kraft som är uttryck för Gud i och till hans skapelse.*¹²⁴

Till slut, Kol 1: 15-19 gör inga uttalanden om skapelseakten i det *förflutna*, utan om skapelse som de troende *nu* bör se i ljuset av Kristi nya ställning som uppstånden Herre. "Dessa verser bryr sig inte om att göra varken något påstående om preexistens eller ett påstående om Sonens jordiska tillvaro, utan ett påstående om Sonens betydelse för dagens samhälle."¹²⁵

Hebréerbrevet kapitel 1

Ett annat avsnitt i Nya testamentet som man snabbt hänvisar till för att bevisa att Jesus Kristus är Allsmäktig Gud är Hebr 1. I detta kapitel, om man isolerar det från sitt

---

¹²¹ Dunn, *Christology in the Making*, s. 191.

¹²² *Ibid.*, s. 195.

¹²³ *Ibid.*, s. 191.

¹²⁴ *Ibid.*, s. 194.

¹²⁵ Kuschel, *Born Before all Time?* s. 356.

sammanhang, verkar individuella uttryck bevisa den trinitariska tolkningen. Dessa uttryck är ”genom honom har han också skapat världen” (v. 2); ”Alla Guds änglar skall tillbe honom” (v. 6); ”Men om Sonen säger han: 'Gud, din tron står i evighet'” (v. 8); ”Du Herre, har i begynnelsen lagt jordens grund, och himlarna är dina händers verk. De skall gå under, men du förblir ... Men du är densamme, och dina år har inget slut” (v. 10, 12). Om man läser dessa verser isolerat – lyfta ur sin kontext – verkar de säga att Jesus är (HERREN) Gud. Kan man försvara denna tolkning? Många kommentatorer tycker inte det. Kuschel är orubblig i sin syn att vi inte ska ”tolka Hebréerbrevets kristologi i sådana extremt ontologiska termer (i ljuset av Nicea!).”¹²⁶ (Ontologi är studiet av metafysik som handlar om varandets natur.) Kuschel säger att ”majoriteten av exegeterna” numera inte antar ”en extremt utvecklad hellenistisk-synkretistisk Kristusmyt som bakgrund till Hebréerbrevet, inte heller har dilemmat smugits in i texten. *Material från den hellenistiska judiska traditionen är tillräckligt tankegods för att förklara Hebréerbrevets kristologi.*”¹²⁷ Med andra ord, vi varnas för att inte läsa tillbaka in i texten det som senare traditioner har lärt oss.

Även om debatten har koncentrerats omkring vem som är den verkliga författaren till Hebréerbrevet, kan vi lägga märke till att hela hans litterära skicklighet och teologiska argumentation står i tacksamhetsskuld till det Gamla testamentets tankevärld. Det primära skälet till att Hebréerbrevet skrevs var för att uppmuntra de troende att förbli trogna Kristus i den våldsamma förföljelse som de gick igenom. Dessa troende var judar som omvänt sig till Kristus och de måste uppmuntras till att se Kristi överlägsenhet över sakernas tillstånd i det gamla judiska systemet. Kristus står över änglarna (som hade utgjort mellanled i det gamla förbundet); han står över Abraham, Mose och Josua. Kristus står över det levitiska prästerskapet, och tempeltjänsten och offren. Överlägsenheten vilar på det faktum att Jesus är Guds uppståndne Son, inte på att han är Allsmäktig Gud. Om Jesus är den Allsmäktige i mänsklig gestalt, då kunde författaren ha besparat sig en massa bläck och papyrus. Allt han behövt skriva var att Jesus är överlägsen alla därför att han är Gud. Slut på argumenteringen. Men öppningsverserna i Hebréerbrevet tillåter inte en sådan tolkning. De säger så här: ”Sedan Gud i forna tider många gånger och på många sätt hade talat till fäderna genom profeterna, har Han nu i den sista tiden talat till oss genom Sin Son. Honom har Han insatt till att ärva allting, och genom honom har Han också skapat världen” (v. 1-3).

Dunn tror att Hebr 1:1-3 är en parallell till Kol 1:15-17, vilket som vi nyss har sett skrevs med eskatologi i åtanke, inte protologi. Denna ordstrid kan försvaras därför att det är uttryckligt konstaterat att ändens tid redan har brutit fram; det är ”dessa sista dagar” som är i sikte. Vi ser åter igen tidsåldrarnas eskatologiska växling med Kristi framträdande. Under det gamla förbundet talade Gud omväxlande och på olika sätt till fäderna genom profeterna. Nu däremot talar han genom en Son. Ett av de sätt som Gud

---

¹²⁶ *Ibid.*, s. 354.

¹²⁷ *Ibid.*, s. 355, kursivering tillagd.

talade på i forna dagar var genom änglars förmedling (se Hebr 2:2). Bland annat betyder detta att Guds budskap till Israel inte var genom en preexistent Son som var en ängel som Jehovas Vittnen tror (de lär att Jesus var ärkeängeln Mikael). Inte heller kan det betyda – som många treenighetstroende tror – att Jesus var HERRENS ängel som uppenbarade sig ett antal gånger i Gamla testamentet. Det kan verkligen inte heller betyda, enligt senare nicensk ”ortodoxi” att Gud talade till fäderna i det Gamla testamentets dagar genom en preexisterande Son. De första verserna i Hebréerbrevet vittnar ju om att före Jesu födelse fanns det inte någon Guds Son som Guds budbärare till människorna. Det är självklart att i Gamla testamentet talade inte Gud genom Sonen. Helt kort alltså: ”Det som framträder från Hebréerbrevets första två verser är att Jesus inte var Guds representant till Israel under gammaltestamentlig tid.”¹²⁸

Sonen – genom vilken Gud den sista tiden talat – har blivit ”**insatt** att ärva allting” (v. 2). Detta språk om delegering av all auktoritet till Jesus som Son påminner oss om hur många gånger Jesus sade att han blivit given denna auktoritet (Joh 5:22, 26-27). När fick han då denna auktoritet, denna utnämning? Den gavs till honom efter hans uppståndelse som belöning för hans lydnad (se Apg 2:36; Fil 2:9-11; Rom 1:4; Apg17:31).

Sedan påstås det att genom denne utnämnde arvinge över allting ”skapade Gud världen”. Den gamla översättningen KJV säger ”genom vilken han gjorde världarna”. Det sätt som detta översätts på gör våra traditionsbundna sinnen benägna att löpa längs väl utnötta hjulspår. Vi tenderar att genast tänka på skapelsen i Första Moseboken, vid universums början. Men ordet som används för ”världar” här är ordet för ”tidsåldrar” (det är ordet från vilket vi får vårt engelska [liksom svenska] ord eon/er). Författaren talar inte om skapelsen av himlar och jord i Första Moseboken. Han talar om tidsperioder, epoker. I judiskt tänkande fanns det traditionellt två stora tidsåldrar. Den första är den nuvarande och onda tidsåldern. Nästa kommer att bli den messianska tidsåldern. Och Hebréerbrevet 1:2 talar om den värld – eller mera exakt – den messianska tidsåldern som ska komma. Han fortsätter att berätta för oss att genom Jesu offerdöd på korset har en ny väg öppnats för oss att få del av den nya jorden och de nya himlarna när det framtida messianska Riket bryter fram.

Denne ”utnämnde arvinge till allting” är agenten, medlaren *genom (dia)* vilken Gud – i sitt förutseende – har möjliggjort den messianska tidsåldern. Den eskatologiske ”Sonen utstrålar Guds härlighet och uppenbarar hans väsen” (v. 3).

Den eskatologiska kontexten och presens participformerna som används i dessa påståenden (bokstavligt: han varande återspeglning och kännetecken) gör det tydligt att här kan det inte vara fråga om något protologiskt påstående om

---

¹²⁸ Buzzard and Hunting, *The doctrine of the Trinity*, s. 75.

preexistens eller ett påstående om Sonens jordeliv utan ett påstående om Sonens betydelse för den nuvarande gemenskapen.¹²⁹

Den omedelbara kontextens kristologi ... [visar] att *författaren tänker först och främst på den upphöjde Kristus*: Kristus är Sonen som är den eskatologiska klimaxen ("i den sista tiden") av Guds tidigare och mer fragmentariska uppenbarelse (v.1-2a); denna kulminerande uppenbarelse fokuserar på hans offer för synden och hans upphöjelse på Guds högra sida (v.3d-e).¹³⁰

Med andra ord finns det inte någon antydning i denna kontext om ändens tid, att Kristus ses som den preexisterande Gud Sonen, den andra personen i treenigheten. Det är sant att denne Son nu "uppehåller allt med sitt mäktiga ord" (v.3b). Men det är den nya skapelsen – den messianska tidsåldern – som hålls tillsammans genom hans (auktoriserade och delegerade) makt. I det messianska Riket kommer allting att vara grundat på Kristi ord och undervisning (Notera att den som i detta nuvarande och otrogna släkte "skäms **för mig och mina ord**" kommer inte att få del i glädjen när Jesus kommer enligt Mark 8:38). Utan Kristus och hans ord om Riket finns det ingen messiansk tidsålder att uppehålla.

Och i denna nya tidsålder kommer änglarna att tillbe Sonen för han har "**blivit** så mycket större än änglarna som det namn han har ärvt är förmer än deras" (v. 4). Detta är vad Fadern hade bestämt genom profeterna för länge sedan (v. 5). Om det finns något tvivel om att Kristus Sonen kommer att lovprisas i denna strålande nya tidsålder, avfärdar författaren en sådan fråga genom löftet att "när han [Gud] låter den förstfödde träda in i världen, säger han också: 'Alla Guds änglar skall falla ner inför honom'" (v. 6). Vid den andra tillkommelsen kommer Faderns beslut att bli historia. Varje knä, vare sig i himlen eller på jorden kommer att falla ner inför Sonen (se Ps 2:12). Jesus kommer då att "sätta sig på sin härlighets tron" (Matt 25:31). Denna hedersbetygelse av Jesus gör honom inte till Allsmäktig Gud. Längre fram i Hebr 2 ses Jesus leda sina "bröder" – den återlösta församlingen – i (den slutliga) lovprisningen av Gud Fadern (Hebr 2: 12-13). Genom denna akt av änglarnas (relativa) tillbedjan av Jesus kommer Fadern att äras för det är hans vilja att de ska göra detta (Fil 2: 9-11). Sedan kommer Jesu egen tillbedjan av Fadern att ske "då han överlämnar riket åt Gud, Fadern, sedan han gjort slut på varje välde, varje makt och kraft" (1 Kor 15:24). När allt blivit underlagt Kristus, inklusive änglaskarorna, "då skall Sonen själv underordna sig Den som har lagt allt under honom, för att Gud skall vara allt i alla" (1 Kor 15: 28). "Som representant för Faderns gudomliga majestät, kommer den messianska titeln 'gud' att tillämpas på Jesus, liksom

---

¹²⁹ Kuschel, *Born Before All Time?* s. 356.

¹³⁰ Dunn, *Christology in the Making*, s. 208, ursprunglig kursivering.

det en gång tillämpades på Israels domare som förebådade Israels högste domare, Messias (Ps 82:6).¹³¹

HERRENS benämning av sin Son som ”Gud” i citatet från Psalm 45: ”Gud din tron står i evigheters evigheter” (v. 7) ”är inte spekulation om gudomlig natur från preexistensteologi, utan en tolkning av påståendena som relaterar till den upphöjde Kristus (återspeglning och kännetecken).¹³² Med andra ord, Hebréerbrevets kristologi är verkligen inte någon preexistensteologi utan först och främst en kristologi om upphøjelse. Författaren bryr sig inte om ursprunglig tid, utan med Kristi ställning som regent i nutid vilket säkerställer vår frälsning. Grundvalarna för den nya messianska tidsåldern – de nya himlarna och den nya jorden – kommer att läggas fast på Messias tron:

Du Herre har i begynnelsen lagt jordens grund, och himlarna är dina händers verk. De skall gå under, men du förblir. De skall alla nötas ut som en klädnad. Som en mantel skall du rulla ihop dem, och som en klädnad skall de bytas ut. Men du är densamme, och dina år har inget slut (Hebr 1:10-12).

Skäl har anförts att eftersom dessa ord citerade från Psalm 102, där deras ursprungliga referens är till HERREN, nu tillämpas på den uppståndne Sonen, då måste Jesus vara HERREN. Om vi inte noggrant följer författarens ursprungliga syfte skulle det vara lätt att se hur dessa verser kan misstolkas till att betyda att Herren Messias är den som ursprungligt skapade universum. Men om vi går tillbaka till Psalm 102, författarens referenspunkt, kommer vi snart att förstå att psalmisten också talar om den kommande messianska tidsåldern av Riket som ska ha sitt centrum i Jerusalem. Detta är en profetia som ”**skall skrivas ner för ett kommande släkte, och ett folk som han skapar skall prisa HERREN**” (Ps 102:19).

Psalmisten förutser den dag då Jerusalem kommer att upprättas under Messias. Detta kommer att vara en tidsålder när ”hednafolken skall frukta HERRENS namn och alla jordens kungar din härlighet” (Ps 102: 16). Det kommer att bli en dag ”när folk och riken samlas för att tjäna HERREN (Ps 102: 23). Denne messianske agent genom vilken Gud ska tala kommer att bli den som ska ”etablera [bokstavligt, 'plantera'] himlarna; och grunda jorden och för att säga till Sion: 'Du är mitt folk'” (Jes 51:16). *The Word Bible Commentary* säger om dessa verser:

Detta blir obegripligt om det syftar på den ursprungliga skapelsen (1 Mosebok) ... Andra exempel visar att Gud handlar ensam utan att använda sig av någon agent (Jes 44:24). Den som han har gömt i sin hand här är hans agent. Himlar och land syftar här bildligt på ordningens helhet i Palestina. Himlen innebär imperiets

---

¹³¹ Anthony Buzzard, *Who is Jesus? A plea for a Return to Belief in Jesus, the Messiah*, Restoration Fellowship, s. 24. [På svenska *Vem är Jesus?* s. 30].

¹³² Kuschel, *Born Before All Time?* s. 356.

vidare övergripande struktur, medan ”land” är den politiska ordningen i själva Palestina.¹³³

Vi vill understryka att den följd av exempel med sanningar som vi nämnt från dessa verser i Hebréerbrevet 1 hänvisar till den tid när Gud åter ska introducera Sin Son, som nu är förhärligad. Han ”låter den Förstfödde träda in i världen” (Hebr. 1: 6). Om det fortfarande finns något tvivel om att detta är den korrekta tolkningen konstaterar författaren i Hebr 2: 5: ”Det är inte under änglar han har lagt **den kommande världen som vi talar om**”.

Alla de profetiska uttalandena i Hebr 1 hänvisar till den kommande messianska tidsåldern! Författaren sysselsätter sig inte med den gamla skapelseberättelsen i Första Moseboken utan har den nya världen i sitt sinne. Hebréerbrevet 1 talar om Sonen som ska bli Israels kung och nämner en tron, en spira och ett Rike utan slut. Han talar om ”det goda som vi äger ... det vill säga som **inte tillhör den här skapelsen**” (Hebr. 9:11)! Under den messianska tidsåldern när Sonen sitter på sin tron, har han fortfarande En över sig som han kallar sin ”Gud”: ”Därför, Gud, har **din Gud** smort dig med glädjens olja mer än dina medbröder” (Hebr 1:9).

Om vi uttrycker det på ett annat sätt för att låta Hebr 1:8-10 betyda att Jesus är HERREN Gud, bara för att han kallas Gud, är att skapa väldiga problem för de treenighetstroende. Skälet är att det uttryckligen konstaterar att Sonen *har* en Gud som smort honom. Om Jesus är (Allsmäktig) Gud och har en Gud över sig, då finns det två Gudar! Detta är en absolut omöjlighet för skrifternas författare.

Vi noterar på nytt att eskatologin är den stora faktorn för att rätt förstå de sanningar som läggs fram i Hebr 1. Hebréerbrevets författare och för övrigt alla författarna av Nya testamentet inser att genom sin upphøjelse står Jesus nu så nära Gud att han utövar många av de gudomliga privilegierna. Dessutom kan detta brevs författare hålla samman både den nuvarande tidsåldern och den framtida i en nu rådande olöst spänning. Även om vi inte nu ser allt underlagt den Nya Människan, ser vi genom tron Jesus som Herre för denna nya dag (Hebr 2:8-9). Vi uppmanas att hålla ”fast vid vår bekännelse” till slutet (Hebr 4:14). En dag, på den Dagen, skall vi gå in i hans arvedel som medregenter till honom. Under tiden är spänningen mellan denna nära förestående händelse och fördröjning i förväntan på slutet karakteristiskt för hela den bibliska eskatologin. Detta kanske inte är tankemönstret för det modernt vetenskapligt tränade sinnet. Men om vi inte försöker tänka enligt det första århundradets hebreiska tänkesätt bakom detta brev, kommer vi att med våld tvinga in det i moderna analytiska kategorier som missar poängen helt och hållet. Anthony Buzzard utmanar oss med dessa ord:

---

¹³³ *Word Bible Commentary.*

Författaren måste tillåtas att ge sin egen kommentar. Hans intresse gäller det messianska Riket, inte skapelsen i Första Moseboken. Eftersom vi inte delar Nya testamentets messianska vision som vi borde, har vi en tendens att se tillbaka snarare än framåt. Vi måste anpassa oss till hela Bibelns mycket messianska inställning.¹³⁴

Mäktig Gud, Evig Fader

Det bevismaterial vi tittat på så här långt – i synnerhet från Johannes 1, Filipperbrevet 2, Kolosserbrevet 1 och Hebréerbrevet 1 – leder oss till att konstatera med tillförsikt att Nya testamentets samlade vittnesbörd inte bevisar den traditionella tron att Jesus Messias existerade medvetet i himlen som Gud Sonen före sin födelse i tiden på jorden. Vad de verkligen visar är att den Messias som utlovats i Gamla testamentet skulle vara en mänsklig varelse så smord av Guds Ande att Gud genom honom skulle inleda en ny tidsålder av återlösning och härlighet. Denna frälsning är så radikal att man tänker på den i termer av en ny skapelse som påverkar hela existensen på jorden och också i himlen. Messias ankomst skulle bli historiens hävstång, så central att man skulle kunna tala om den som en växling av tidsåldrar. Denne kommande Messias skulle i sin person kombinera tjänsterna av profet, präst och kung. Han skulle representera den ende Guden fulländat och fullt ut. Fullheten av Guds vishet och makt skulle bo kroppsligt i honom. Att ha sett honom skulle vara som att ha sett Gud vars ande han ägde i fullt mått. Detta är naturligtvis inget annat än vad profeterna hade förutsett långt tidigare.

I detta ljus måste nu två stora gammaltestamentliga förutsägelser från Jesaja 9 och Mika 5 undersökas innan vi avslutar detta kapitel. Det kommer att bli tydligt att dessa texter traditionellt har blivit misshandlade när de använts för att undervisa om att Kristus är fullt ut Gud. För att ge dem rättvisa måste vi upptäcka den betydelse som de ursprungliga författarna gav åt dem.

Den första texten lyder: ”Ty ett barn blir oss fött, en son blir oss given. På hans axlar vilar herradömet, och hans namn är: Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Evig Fader, Fridsfurste” (Jes 9:6).

Skrivet omkring 750-800 år innan Jesus föddes berättar denna profetia för oss om ett barn som ska födas och en son som ska ges. Traditionell kristen teologi vill få oss att tro att han är den andra personen i Gudomen som heter ”Mäktig Gud, Evig Fader”. Ett antal svårigheter visar sig om denna traditionella tolkning ska stå sig. För det första definieras benämningen ”Mäktig Gud” (hebr. *el gibbor*) av det ledande hebreiska lexikonet som ”gudomlig hjälte, som återspeglar gudomligt majestät”.¹³⁵ Det refererar till ”människor med makt och rang såväl som till änglar”. Det är lärorikt att lägga märke till att de judiska översättarna av Septuaginta (LXX) beskrev Messias helt enkelt som ”budbäraren av mäktigt råd”. En annan erkänd hebreisk auktoritet definierar *gibbor* som krigare,

¹³⁴ Anthony Buzzard, *Who is Jesus?* s. 124.

¹³⁵ Brown, Driver and Briggs, *Hebrew and English Lexicon of the Old Testament*, s. 42.

despot, kämpe, gigant, modig man, mäktig man.¹³⁶ Dessa auktoriteter säger oss att när *gibbor* används med anknytning till Gud betyder det en kunglig krigare med Guds egenskaper. I Hes 31:11 där NASB översätter ordet som ”en despot” sägs det i marginalen ”eller *en mäktig*”. I Hes 32 dyker uttrycket upp igen men översättarna av våra engelska biblar översätter klokt med ”de mäktiga” [starka hjältar på svenska] eftersom det syftar på människor (v. 21). I Hes 17:13 säger Gud på nytt att han har tagit bort ”de mäktiga i landet”.

Termen ”mäktig Gud” är en kunglig titel. Nästa vers i Jes 9 överensstämmer med denna definition. Messias kommer att regera på Davids tron. Han kommer att regera med rättvisa och rättfärdighet för alltid på grund av nitälskan för härskarornas Gud. Jesaja skiljer noga mellan denne Messias och hans Gud, inte bara i dessa verser utan alltigenom resten av sin bok (dvs. Jes 49:4 där Messias kallar HERREN ”min Gud”). I varje fall skrev inte Jesaja – som många felciterar – att barnet som skulle födas, och sonen som skulle ges skulle kallas Allsmäktig Gud! Detta skulle ha varit ett alltigenom annorlunda ord – *el shaddai* – används exklusivt för HERREN.

Jesajas nästa beskrivning av den kommande Sonen är ”evig Fader”. Om treenighetstroende ska vara konsekventa när de säger att termen ”mäktig Gud” bevisar att Jesus är Gud, då bevisar denna benämning ”evig Fader” att Jesus är Gud Fadern, ett argument som bevisar alltför mycket! (Vissa säger faktiskt detta. De kallas modalister. Det kan helt enkelt inte vara så därför att då skulle Jesus vara Fader till sig själv!) Men denna slags bokstavstolkning bevisar alltför mycket och går inte ihop med den judiske författarens tänkande eller kultur. Här kommer ett vanligt idiom i hebreiskt tänkande som lite eftertanke kommer att visa. Kungar kallades fäder för sin nation. Några kapitel längre fram i Jesaja kallar Gud sin tjänare Eljakim att bli ”en far för Jerusalems invånare och för Juda hus” (Jes 22:20). Gud lovar att klä kung Eljakim i en kunglig dräkt och att ge honom kunglig auktoritet (Jes 22:21). Abraham kallades ”vår Fader Abraham” (Rom 4:1, 12, 16) därför att han är stamfader till det hebreiska släktet.

Ordet ”evig” här betyder inte nödvändigtvis vad det betyder för oss nutidsmänniskor heller. ”Evig” betyder i våra öron en evighet i nutid, dåtid och framtid för alltid. Men för det hebreiska tänkandet kan det bära idén om att vara relaterad till den (framtida) tidsåldern. Enligt hebreiskt bruk är Jesajas löfte att den framtida Sonen kommer att bli upphovsman till Gudsrikets kommande tidsålder. Enligt hebreiskt lexikon betyder ordet ”evig” i Jesaja 9:6 ”varaktighet för alltid (gällande framtid)”¹³⁷ Enligt Strong’s *Dictionary* definieras ordet som ”varaktighet” i meningen av framträngande eller beständighet och Strong’s *Concordance* ger den grundläggande definitionen som ”varaktighet, för alltid, fortskridande framtid”.¹³⁸ I överensstämmelse med dessa betydelser ger Septuaginta (i den alexandrinska versionen) Messias titeln ”fader för den

¹³⁶ Strong’s *Hebrew Dictionary*.

¹³⁷ Brown, Driver, Briggs, *Hebrew and English Lexicon of the Old Testament*.

¹³⁸ Strong’s *Concordance*.

kommande tidsåldern”.¹³⁹ Den katolska Douay-Rheims Version av Bibeln kallar intressant nog Messias här för ”den kommande världens fader”.¹⁴⁰ Samma ord används i Psalm 37: 29: ”De rättfärdiga skall ärv landet och bo där **för evigt**” (v. 29). Detta kan inte betyda att den rättfärdige existerade från evighet och aldrig haft en början. Den tydliga avsikten är att den rättfärdige aldrig kommer att ha ett slut. Det är tydligt att den utlovade Messias är den ”evige fadern” för den kommande världen, eftersom både han och de rättfärdiga (barnen) kommer att leva för evigt.

En härskare av evighet

Den andra välkända gammaltestamentliga profetian som traditionellt används för att visa att Jesus är den evige Guden lyder: ”Men du Betlehem Efrata, som är så liten bland Juda tusenden, från dig skall det åt mig komma en som skall härska i Israel. Hans ursprung är före tiden, från evighetens dagar” (Mika 5:2).

Många treenighetstroende gör gällande att detta är ett tydligt bevis för att Jesus är evig Gud. Visst är detta en anmärkningsvärd profetia om Messias kommande födelse. Men lär den att en personligt preexistent Jesus är Gud själv eftersom den säger att ”hans ursprung är före tiden, från evighetens dagar”? Nog måste väl någon som träder fram ur ”evighetens dagar” in i historien vara en person i Gudomen, eller hur? Uttrycket ”evighetens dagar” (hebr. *jemei olam*) förekommer bara några få kapitel längre fram i Mika 7. Här lovas Guds folk att de ska ”gå i bet i Basan och i Gilead som under forna dagar” [”jemei olam”] (v. 14). Ingen skulle uppfatta samma uttryck att betyda att Guds folk brukade gå i bet i evighetens dagar. Samma uttryck finns i Femte Moseboken 32: ”Kom ihåg forna dagar. Ge akt på gångna släktens år. Fråga din far, han skall berätta för dig, dina äldste, de skall säga dig det” (5 Mos 32:7).

Uttrycket ”kom ihåg forna dagar” (*jemei olam*) kan inte betyda att komma ihåg från evigheten, för det beordrar israeliterna att minnas sina fäders och ledares dagar. Samma betydelse finns i Jes 45:21; 63:9, 11; Amos 9:11, etc. Inte i något av dessa exempel kan det betyda ”evighet”. Dessa översättningar som säger att ursprunget för Israels kommande härskare ”är före tiden, från evighetens dagar” är mycket beklagliga. Profeten påstår inte att Jesus skulle träda fram ur en personlig preexistens från evigheten, utan helt enkelt att *löftet* om Messias framträdande i Betlehem är från ”forna dagar” vilket innebär att de kan spåras till en avlägsen forntid – tillbaka till själva början av mänsklighetens historia, i själva verket från när Gud lovade Eva att hennes ”säd” skulle krossa frestarens huvud (1 Mos 3:15).

Slutsats

Jag kommer ihåg hur jag som en grabb på 17 år reste till Hong Kong. Jag har en farbror och faster som är underbara och som generöst betalade för min mamma, min bror och

---

¹³⁹ *Codex Alexandrinus*, översatt av Sir Lancelot C. L. Brenton och översättning av Septuaginta av Archimandrite Ephrem Lash.

¹⁴⁰ Se också *The New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 1, s. 326.

mig så att vi kunde resa utomlands för första gången. Kulturkrocken på denna orientaliska plats förvirrade mitt unga sinne. Av de många bilder som mötte mig är det en som jag aldrig kommer att glömma. På en kyrkovägg högt uppe på ett berg i territorierna nära den kinesiska gränsen hade man målat Jesus Kristus. Han var kines – med riktig ”hårpiska” och traditionell kinesisk dräkt!

Det slår mig hur vi människor är mästare på att konstruera Jesus till vår egen motsvarighet. Inte bara den historiske Jesus av Nasaret har förvandlats under inflytande av hellenism till en ”Gudamänniska” utan hans egen mor Maria har upphöjts till ställningen som ”Guds Moder” och ”med-återlöserska” och helgonen har blivit förespråkare. Men den största konsekvensen har blivit den uppdiktade läran om inkarnationen, där den Evige Guden Självt antas ha iklätt sig kött och blivit människa. Denna utveckling har haft förödande konsekvenser för det bibliska vittnesbördet om Guds enhet och som ensam i sitt slag. Don Cupitt påpekar att när en gång läran om inkarnationen av en preexisterande Guds Son väl skapats, ställer faktiskt dyrkan av den gudomlige Kristus, Gud själv i bakgrunden, för när Gud Fadern bejakades, betraktades han i antropomorfiska termer. Dörren till hedendomen hade omedvetet öppnats på nytt. Hur välmenat det än var hade dock fokus på tillbedjan flyttats över från Gud till människa. Denna växling skulle slutligen legitimera dyrkan av humanismen. Gudomen kunde glida in i bakgrunden. Gud, ”av ett annat slag” skulle förloras – eller som teologerna kallar det, Guds transcendens. Hans ”helighet”, Hans ”vördnadsfullhet” skulle bli hanterlig och bekväm. Gud är nu ”människa”.¹⁴¹

Den korrekta kristologin – ”klippan” på vilken hans sanna församling är grundad enligt Jesus själv – är Petrus bekännelse att han är Messias, den levande Gudens Son (Matt 16:16). Lukas återger Petrus bekännelse med en lätt men mäktig variant; han säger att Jesus är ”Guds Messias” (Luk 9:20). I det grekiska Nya testamentet finns det en bestämd artikel framför ”Gud”. För att vara oförskräckt bokstavlig bekände Petrus att Jesus är ”den [ende sanne] Gudens Messias”.

Blir följden av detta att underlåtenheten, att vidmakthålla den bibliska bekännelsen att Jesus är Herren Messias – och inte HERREN Gud –, på något sätt har utvecklat vår tids otyglade sekularisering på en omvänd väg? För nu har den Allsmäktige och Evige Guden antagit mänsklig form och det slutliga mysteriet och Guds enhet har kollapsat till ett begrepp av angenäma mänskliga proportioner, nämligen, vårt lilla ”jag”. Genom att göra Jesus till Gud fullt ut, gjorde vi då människan till Gud? Denna utvecklingslinje kan märkas i konstens utveckling från det fjärde århundradet och framåt. Det jude-kristna förbudet att avbilda Gud i någon form hade glömts bort. Resultatet blev en fokusering av uppmärksamhet på Jesus och bort ifrån Gud som ”annorlunda”. Vår känsla av djup respekt i tillbedjan som kunde få oss att tappa andan, så att säga, blev allvarligt äventyrad. Kristen konst före Konstantin var villrådig men efter Konstantin blev den väl

---

¹⁴¹ Don Cupitt, *The Myth of God Incarnate*.

genomtänkt. Kyrkan gjorde Jesus till mer än han någonsin var ämnad att vara, och i den processen degraderades Gud Fadern som han kommit att uppenbara. Jesus själv skulle mycket väl kunna fråga oss i dag som han för länge sedan gjorde med den unge mannen: ”Varför kallar du mig god? Ingen är god utom en, och det är Gud” (Luk 18:19). Och ännu i dag, upphöjd på sin Faders tron i himlen tillber Jesus *fortfarande* Fadern: ”Ty **endast** du är helig” (Upp 15:4). Det är de som på detta sätt tillber Fadern genom Hans Son som är de ”sanna tillbedjarna” (Joh 4:23).

Bevismaterialet i både Gamla och Nya testamentet, om det tolkas med den hebreiska bakgrunden i åtanke, ger inget stöd åt den traditionella tron på en personligt existerande (Nicea) Kristus som är ”Gud av Gud” eller den evigt födde Sonen. Inte heller ges bevis för något stöd åt den arianske Kristus som skapades någonstans i evigheten innan världens begynnelse. Jesus är den människa som skapades i tiden. Hans ursprung eller genesis var i jungfru Marias sköte, tillbliven genom en speciell skapelseakt av Gud Fadern. Av *just denna anledning* är Jesus Guds Son (Luk 1:35), den Kung som Gud bemyndigar. De hebreiska profeterna förutsåg att Messias skulle födas av mänsklig ”säd” eller härstamning och som genom Guds smörjelse skulle få till stånd en ny, återlösande ordning. Det Nya testamentet kungör att den uppståndne och upphöjde Herren Jesus har inlett den utlovade växlingen av tidsåldrar. Kort sagt bevisar dessa resultat att ”ett djupt gap mellan biblisk bevisning och klassisk dogmatik inte längre kan döljas.”¹⁴²

Den judiske forskaren Hugh Schonfield summerar strålande vårt kapitel i sin bok *Those Incredible Christians*. Så här skriver han:

Läran om Jesu Kristi Gudom är diametralt motsatt det judiska begreppet om Gud vid den tid då Jesus levde. Inte någon jude som skriver under på de hebreiska Skrifterna och vill ha judarnas bifall skulle kunna tänkas presentera sig själv i en sådan motstridande karaktär. Med bevis för att läran var angenäm för gängse hedniska föreställningar är den uppenbara slutsatsen att den var ett intrång från hedniska källor och inte grundläggande ... den var främmande i sitt ursprung och Jesus själv kunde inte ha hyst den. Tidigt evangeliskt material visar att han visade en from judes allra yttersta noggrannhet i att bevara Guds namn från att vanhelgas och att presentera honom som den enda Varelse som ska tillbes och beskrivas som god.¹⁴³

Att göra invändningar mot denna slutsats är inte bara en fråga om läromässig nyans. Historiens vittnesbörd bekräftar den. Så sent som under det andra århundradet kunde förespråkarna för denna åsikt (att Jesus var den mänskliga Herren Messias och inte den evige Sonen, den andra personen i den treeniga Gudomen) fortfarande påpeka att detta

---

¹⁴² Kuschel, *Born Before All Time?* s. 39.

¹⁴³ Hugh Schonfield, *Those Incredible Christians*, New York: Bantam Books, 1968, s. 50.

var den ursprungliga tron som ”alla de första kristna och apostlarna själva hade”.¹⁴⁴ Det var ödesdigert för läran om Jesu Gudom att hans egna apostlar och de kristna medlemmarna av hans familj hade ansett att han inte var mer än en människa, men att han alltifrån födelsen var smord av Guds Ande på ett unikt sätt och alltså blivit Messias. Vad som också har stor betydelse är de ecklesiastiska historikernas vittnesbörd att dessa ursprungliga apostlar och äldste och Jesu släktingar var talesmän för den judiska kristenheten med jurisdiktion över hela Kyrkan (före Jerusalems förstörelse år 70 v.t.). ”Det var inte som dess förespråkare gjorde gällande, att det var den judiska kristenheten som degraderade Jesu person, utan Kyrkan i allmänhet som vilseleddes att upphöja honom till Gud.”¹⁴⁵

Författarna till *The Jesus Mysteries* backar upp Hugh Schonfields slutsats genom att göra det chockerande påståendet att misslyckandet att klarlägga detta främmande övertagande av kyrkans lära om Jesus Kristus har lämnat Kyrkan aningslöst mitt i en hednisk mytologi. De dokumenterar grundligt de många exempel på antikens folkslag och kulturer som omgav Medelhavet vilka hade en överväldigande mängd av trosuppfattningar om förmodade gudamänniskor som hade kommit till jorden för att återlösa mänskligheten. Varenda en av dessa myter om återlösare, gudamänniskor fanns före uppkomsten av kristendomen. Man trodde att Egyptens Osiris var av gudomligt ursprung. ”Inför människor presenterade han sig som en man som var både Gud och människa.” I själva verket är det så att ”den egyptiska myten om Osiris är den ursprungliga myten om mysteriet gudamänniskan och har sina rötter i förhistorisk tid. Berättelsen är så gammal att den kan hittas i pyramidtexter som skrevs för mer än 4 500 år sedan.¹⁴⁶ Grekerna hade också sin gudamänniska i Dionysus, hundratals år innan den kristna eran. I ett gammalt grekiskt skådespel förklarar Dionysius att han har dolt sin gudom i en dödlig varelse för att kunna visa sig för människor. Han säger till sina lärjungar: ”Det är därför som jag har bytt ut min odödliga gestalt och antagit en människas skepnad.”¹⁴⁷ Den persiska gudamänniskan hette Mithra. Babylonerna, romarna, syrierna och många andra gamla folkslag hade alla sina egna hedniska mysterier om gudamänniskor. Som vi redan påpekat var dessa myter om gudamänniskor allmänt utbredda långt innan Jesus av Nasaret framträdde. Kristna som har uppfattningen att Jesus är gudamänniskan, Återlösaren som är unik bland trossystemen är helt enkelt dåligt informerade.

En sådan historia ökar tyngden av vårt påstående att Kyrkan övergav sin hebreiska grundval och snabbt absorberade hedendomen i sin undervisning om naturen hos Jesus av Nasaret. Vid kyrkomötet i Nicea år 325 v.t. antog kristendomen sin egen version av en ”gudamänniska” som fick sin förebild i dessa hedniska myter som redan existerade.

---

¹⁴⁴ *Ibid.*, s. 124.

¹⁴⁵ *Ibid.*, s. 124.

¹⁴⁶ Freke and Gandy, *The Jesus Mysteries: Was the Original Jesus a Pagan God?* S. 27, 30.

¹⁴⁷ *Ibid.*, s. 35.

Nu är det dags för dem som vill vara trogna Bibeln att låta bruket av termen ”gudamänniska” falla liksom den undervisning som följer den. Ordet ”gudamänniska” och allt som hör samman med den finns inte i Nya testamentet. Vi måste insistera på den bibliska förståelsen av Jesus som den av Gud unikt tillblivna/skapade människan som tillhör samma familj som Adam och Abraham, Mose och David. Genom sin rättfärdighet har denne man rests upp till odödlighet och upphöjts till Guds högra sida som den första förhärligade *människan*. Detta är något totalt unikt och annorlunda än alla andra trossatser om gudamänniskor.

Genom att förbli trogna det bibliska mönstret vi har diskuterat alltigenom i detta kapitel kommer det unika med Jesus av Nasaret att bevaras. Här är undret för vår tro: På Guds högra sida sitter en sann människa, en verklig människa, en människa precis som du och jag! Han är det perfekta beviset för vad Gud Fadern kan göra genom en människa som fullständigt utlämnar sig åt hans vilja och är fylld med hans helige Ande.